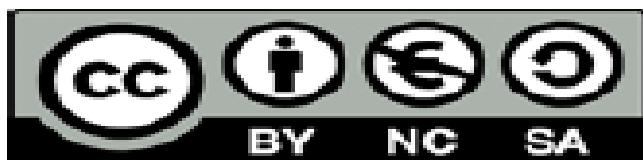

Armenian Research & Academic Repository

**This work is licensed under a Creative Commons
Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.**

You are free to:

- Share** — copy and redistribute the material in any medium or format
- Adapt** — remix, transform, and build upon the material

The licensor cannot revoke these freedoms as long as you follow the license terms.

Under the following terms:

- **Attribution** — You must give appropriate credit, provide a link to the license, and indicate if changes were made. You may do so in any reasonable manner, but not in any way that suggests the licensor endorses you or your use.
- **NonCommercial** — You may not use the material for commercial purposes.

3753Q
2-4.
ML

7527
2-4.

المراد

٢٥٠
٢٥٥
٢٥٥
٢٥٥
٢٥٥

٢٤٥
٢٤٥
٢٤٥
٢٤٥
٢٤٥

٢٥٥
٢٥٥
٢٥٥
٢٥٥
٢٥٥

٢٩٥

٦٧٤

Grammer

ՔԵ ԸԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԵԶՈՒՄ

Յօրինեալ ըստ նախնի ուղղվածութեան՝ ՚ի Հայոց
Մրգոյն Լըարդաց առ շամք հանց
և տպագրեալ ՚ի Անկոնեալին:

Digitized by srujanika@gmail.com

Արց առաջին մասն վերտուն տպադրեցաւ՝ կ Հայութ
տուե Տն Տն Եպրեմայ ամ Տայոց Կաթոլիկոսի կ առ առ

ՄԱՐԴԱՍՏՐԱԿԱՆ
ՃԵՄԱՐԱՆՆԵՐ

Лару-даси 00 000 Гюль 2
и итъ чалчаша

ପ୍ରକାଶକ

1823

Տաղաւոր Պատրիարքութեան Ամայլ

Արք

342.0

ՅԱՌԱՋԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

ու բանաւորապես վարելոյ մարդկան ըստ միման
ըստ քաղաքական կենաց հարկ է որ յայտնի լիրէ
բաց զխորհութիւն մատոց իւրենց ՚ի ձեռն խօսից Եւ քան
զի խօսք մարդկան կարէ պէս պէս պատիսիլ և յուղու^թ
թենէ իւրմէ ես վրիպիլ յարտասանեն և ՚ի գրեն ի-
տոյ է որ գտանել զարուհաս իմ կառավար խօսից այ
ինքն է արունեստն քերականութեան ։ Վակ գրեթէ ամ
պատք մարդկան որք ուղղախօսութեն փոյթ կալան ։ զնոյն
հնարել ջանացան ։

Երեւի հնարիչք և հեղինակք այսր արունեստի եղեն
քաջ լեզուագետք իւրաքանչիւր ազգաց ։ որպէս Յունաց
Պատառն ։ բայց քաջ և Արիստոտել և ս և թէկող եկ-
տէս Հռոմայեցոց Կրատես Մալլուտէս Երայեցոց
Առաքել Յունաց Ընուկ ՚ի Քէ ։ քաղաք Ափրիկոյ
յամին 140 ։ ըստ գրելոյ Լուտովիկոսի Մալքերեայ ։

Սոյնակէս և այլք այլց ազգաց ։

Դակ ՚ի Հայո որք միանգամ ՚ի սկզբանէ Տեսէ ուղեղ
գիրս շարակըցին ։ նոքա հեղինակք քերականութեն հա-
մարեցան ։ ոչ զի քերականութեան կանոնս գրեցին ։ այ-
դի զուղղութիւն խօսից և գրոց ըստ հանգամանաց լեզուի
մերոյ մեզ աւանդեցին ։ ՚ի մեջ որոց սուրբն Մեսորովոց
եգիտ զգիր ։ իսկ յաշակերտաց նորա Դաւիթ անյաղթ փի-
լսութեան գրեաց ըստ Յունական ոչոյ դհամառուս իմ քե-
րականութի ։ զոր յետ ժամանակաց մեկնեաց Յոհան Եր-
ազիացին ։ Եւ ապայ ոմանք և յորդորեցան զնոյն լինդար-
ձակէլ ։ և ՚ի կամիկն առաւել Ճոխայուցանէլ ոմանք ՚ի
հանգամանաց յատկութեան լեզուին Հայոց խոտորեցան ։ և
ոմանք ևս զնա խօսից այլոց ազգաց ՚ի ներքու մոծին ։ որով
ոկատ խանգարի լիքայել լութի լեզուին մերոյ ։

Յ աստ արժան է ծանուցանել ինչ ինչ վասն
օտար գործոյ ։ իբր զիյայոմ քերականութեան ՚ի

ալ մեր ովանակա՞մ ՚ի բազում տեղիս ոչ եղաք զպառ
ուն և այլ միայն զօտինակս հանեալս ՚ի պրոց նախա-
նոց մերոց ։ վասն զի գործածութիւն լեզունի ոչ ՚ի պատ-
շունէ կանոնաւոքք ։ այլ ՚ի սովորութեն ՚ի յառկունէ ։
ք շնորհի այս սովորութիւն և յատկութիւն ՚ի գիրս նախա-
նոց միայն գոտանի ։ վկայութեամբ բանից նոցին միայն կա-
րոն շշմար ։ իւ կանոնք քերականութեան ։ և ոչ թէ պատ-
ճառաւա ։ ապա թէ ոչ նոյն պատճու յամ լեզու պարտ
եր զօրել ։ որ ոչ է այնպիս Զարօննակ ՚ի լեզունի մե-
րում նախադաս ածականք հասարակօրէն ոչ համաձայնին
։ գոյսկանաց թաւով և հոլովի ։ իսկ ՚ի կատին ըս ամեր
պարտին համաձայնիլ ։ արդ եթե յետ աւանդելոց զայ-
կանոն թէ նախադաս ածականք ոչ պարտին համաձայնիլ
։ գոյսկանաց ։ յարեաք զպատճու ինչ թէ վասն զի ՚ի
համաձայնին ։ շփոթութիւն լինեց ։ արգեօք բացայացեն ։
իցեն նոքա միեւանց թէ յատկացուցիչ ։ Այս պատճու
ոչ ինչ զօրեր ։ և լինեց ես սուս ։ զի ե ՚ի մեզ իսկ եց-
քին ։ պահանջելց վայելցութե բանին համաձայն դնին ։

Սոյնպիս իմա և վն այլոց կանոնաց ։

Իսկ վասն վկայութեանցն զորս բերաք յօրինակ ՚ի քերա-
կանութեան աստ ։ Գիտելի է նախ ։ զի յընտրել մեր ըլ
նուին ։ հայեցաք զգուշութք ՚ի տէսպէս ձեռագիրս ։ և
որք ընտրքն էին ։ նոցին հետեւեցաք ։ և ՚ի նոյցունց զլո-
տիլուն առաք ։ Աւստի եթե ոք այլուր մանաւանդ ՚ի տպա-
գիրս այլազգ գոյսէ քան զո՞ս աստ եղաք ։ և կամ իւ իք
այլազգիալ ։ մի մազալքեսցէ զմեզ ։ զի այն այլայլուն ոչ
է ՚ի մենջ ։ այլ ՚ի պէտովիսութե ձեռագրաց ։ յորս գտա-
նին անհամար խանգարմունք սպրզեալք յահնմուտ զլո-
չոց ։ Եւ զայս քաջ կարե իմանալ ամ ոք եթե զբազում
ձեռագիրս ընդ միմեանս բաղդատեսցէ ։ լստ ուսում և
իմացան իսկ փորձիլ ։ որք բաղդատութեամբ բազում
ձեռագրաց նորուց տպագրեցին զաղօթագիրս Նարեկաց-
ւոյն ։ որպէս ե տեսանել ՚ի յառաջաբանութե և ՚ի վեր-
ջաբանութեան նոցին ։

Գիտելի

Գիտելի է երկըորդ, զի բաղւաթիւն ինչ, որպիսի են
զվկայութեա, տեսեալ՝ թէ գտանին Խոսրավուն մեկնուն
ոշինչ իւնք հային յայն կանոն, առ Յահանու ցունակ
'ի բաց առաք զնոսին 'ի միջյ նոցա, եկածուն իւնդի ուն
ցին զերիս կետս կարգաւ այսպէս . . . + առ 'ի յունակ
թէ բարձեալեն անտի բառք ինչ, և կամ հատուած իւն
բանի : և սակաւ ուրեք ևս 'ուր 'ի բաց բառւալն է օ մի
կամ երկու բառ, զանց արարաք դնել զերիս կետսն :
Եւ ուրեք ուրեք ևս 'ի մենջ յաւելոք յօրինական անդ
բառս ինչ փակագծիւն, պա փարենթազզաւ՝ առ 'ի պարզ
իմացուցանել զմիւս բանին :

Գիտելի է երրորդ, զի ի նշանակել մեր զտեղիս
վկայութեցն՝ բաղւամուրեք կիսատ եղաք՝ լը ոչ ծանրա
բեռնելոց զգործ մեր աւելուրդ բառիւք . ուստի Փոխա-
նակ դնելոց՝ Լամբրոնացին 'ի յատեն աբանութե, կամ 'ի
մեկնութեն պատարագի, կամ 'ի ճառուն կարգաւորութեան
եկեղեցոյ, կամ 'ի մեկնութեն սաղմոսի . գլ. 8. կամ 'ի
մեկնուե յայտնուե . և այլն . եղաք, Լուծ, ուղեն, և Լուծ,
պատ : Լուծ . եկեղ, Լուծ, ուղեն . 8 : Լուծ + յայտ . և՛՛ :
Փոխանակ դնելոց՝ Ընորհալին 'ի թուղթան, կամ յընդ-
հանրական թուղթն, կամ 'ի ներըողս հրեշտակայ, կամ
'ի դաւանութե, կամ յատենախօսութե . և այլն . եղաք,
Ընորհ . և՛՛ : Ընորհ . ընդհուե : Ընորհ . հեղշ : Ընորհ .

Դաստիա : Ընորհ . ուղեն . և այլն :
Փոխանակ դնելոց՝ Սարգիս վարդապետ 'ի մեկնութե, 1,
Յուհ . Ճառ, 8 . կամ 'ի մեկնուե Յակոբայ . Ճառ, 3.
եղաք, Սորե . 1 . Յուհ, 8 : Սորե . Յու . 3 :
Փոխանակ դնելոց՝ Խզնատիս վարդապետ 'ի մեկնութե
Ղուկասու . գլ. 13 . Ճամաք . 7 . եղաք, Խզնատ . 13 . 7 :
Փոխանակ դնելոց՝ Գէորգ վարդապետ 'ի մեկնուե Եսայ-
եայ . գլ. 1 . եղաք, Գէորգ . 1 :
Փոխանակ դնելոց՝ Եղիշե վարդապետ 'ի պատմութեան .
գլ. 2 . և ևս 'ի մեկնութե հայր մերին . 'ի մեկնութե
Պատմաւորաց, 'ի խըստան վիսնձանց . 'ի ճառուն թաղման ան .
եղաք :

աւ մես զիանտո՞ 'ի ը հոյս եւ Եւեւ պարա Եւեւ
այլ միայն զօրի՞ Եւեւ Ասէ :

Փոխանի դու վասն զի օ կողքացի ի գիրս ըղիմուց ։ Ճառ ։

61. (ը տրոցաս տպագրելոյն) եղաք, Եւնոյ ։ 61 :

Փոխանակ դնելոյ ։ Մալսէս խորենացի ի գիրս պատմուե ։

գիրք ։ 2 ։ պրակ ։ 6 ։ կամ յաշխար հագրութե ։ կամ ի
ներբողն Հռիփսիմեանց ։ կամ 'ի Ճառն վարդալաւի ։

եղաք, Խոր ։ 2 ։ 6 ։ Խոր ։ 5 ։ Խոր ։ Հոկտ ։ Խոր ։

Հորդ ։ Փոխանակ դնելոյ ։ Գրիգոր Նարեկացի ։ 'ի բան ։

31 ։ կամ 'ի մեկնուե Երգոց երգոյն Ստղոմոնի ։ եղաք ։

Նոր ։ 31 ։ Նոր ։ երգ ։

Փոխանակ դնելոյ Յակոր մծբնայ հայրապետ ։ 'ի Ճառ ։

6. եղաք, Մծբ ։ 6 ։

Փոխանակ դնելոյ ։ 'ի Յաճախապատուեն Լուսաւորչին
մերոյ ։ գլ ։ 3 ։ եղաք, Յանովի ։ 3 ։

Փոխանակ դնելոյ ։ 'ի Ըարակենոյն կանոն ։ 1 ։ եղաք, Ըար ։
II ։ (ը կարգի Ըարականին տպագրելոյ ։ 'ի Վուսանդնու-
պօլիս ։ յամի Տեառն ։ 1742 ։ և Հայոց ։ 1191 ։)

Փոխանակ դնելոյ Յովհաննէս իմաստասէր յեկեղեցական
կանոնաբրութիւնս ։ գլ ։ 5 ։ եղաք, Յոզի Իմուս ։ 5 ։

Փոխանակ դնելոյ ։ Նախայ իմաստասէր ։ 'ի մեկնութե Յով-

հաննու ։ գլ ։ 4 ։ համար ։ 6 ։ եղաք, Նոնոյ ։ 4 ։ 6 ։

Փոխանակ դնելոյ Ասկեբերան ։ 'ի մեկնութե Յովհաննու ։

Հատոր ։ I ։ Ճառ ։ 16 ։ կամ 'ի մեկնութեան Ղուկասու ։

գլ ։ 15 ։ համար ։ II ։ կամ 'ի մեկնութեան Մատթէի ։

գլ ։ I ։ համար ։ 3 ։ եղաք, Ուոյ ։ 1 ։ 16 ։ Ուոյ ։ շուն ։

15 ։ II ։ Ուոյ ։ Տոր ։ I ։ 3 ։

Փոխանակ դնելոյ ։ 'ի Ասրա հարց ։ գլ ։ 6 ։ 'ի գիրս ։

Ացյօրէից Բարսղի ։ Ճառ ։ 9 ։ 'ի գիրս Ափերղի ։ այն
է կոչումն ընծայութեան ։ գլ ։ 4 ։ համար ։ 7 ։ 'ի գիրս ։

Սերեբրանասի եղիսկոպոսին Եմեսու ։ Ճառ ։ 3 ։ 'ի գիրս ։

Խուրի Եղիբեմայ ։ 'ի մեկնութեան Թագաւորաց ։ և այլն ։

եղաք, Վարչ հարց ։ 6 ։ Ացյօր ։ 9 ։ Կոչ ։ 4 ։ 7 ։ Սեբե ։ 3 ։

Երեմ ։ ըստ այսմիմն և վասն այլոց ։

իսկ յորս ոչ պայք Գլխակարգութիւն ինչ որպիսի են
մատենքն Ագաթանգեղոսի ։ մեծին Խոսրովու ՚ի մեկնուե
ժամադրի, և ՚ի հաւու աղու հացից ։ Յովհաննու կաթու-
ղիկոսի ։ Գրիգորի մագիստրոսի ։ Գրիգորի վկայամիքի ։
Յովհանի վարդապետի՝ աշակերտին Եղիշե ՚ի Ճառք Մատ-
ըրեկ ։ Ճառք Պետրոսի Սիւնեաց եպիսկոպոսի ։ Ճառք
Միսայէ ՚ի եպիսկոպոսի ։ Ճառք Արքահամու մատիկոնէ ՚ի յ
եղիկոսպատի գալիստք և Ճառք Յովհաննու երջնկայուց ։
Այլն ՚ի և գովեստքն Լուսաւորչն արարեաւ միս-
կերերանէ ։ գիրք պիտոյից ։ Ճառընտիրք ։ եալն ՚ի եր-
կար լինէր զօրոշեալ տեղիս սոցան նշանու իւնիք ՚ի մէջ
բերել ։ վասնորոյ եղաք այսպէս ։ Ագաթ Խոսրով ։ Յովհ-
իս ։ Մոդիս ։ Գրիգ ։ զիոն ։ Թորմ ։ զորբապէտ ։ Մատետէ
Պետ ։ ուն ։ Միտուկ ։ Աբրահամ ։ Երև ։ Գոշ ։ Հառ ։ Պետ
առ ։ Ճառընտիրք Սոյսպէս և յայլս ։

Գրիգոր աշխան եւ և պայտ չե յայս մատին Քեւուշուն Յեւոն, հան-
գելու անունուց զուստիպահ ելոց ընէ աշխանչւու հոլ զմանէ ։ եղուու
Անձ լուցաց Յուսու ։ և հանդեկ Յուսու զուստիպահ ելոց ընէ իւս
ըստու լուստրուն ելուու զենումիւն նոյն Զուստիպահ
լուցաց ։ չե նոտօն Ինյուն Լասունունց դշունուունին յօդաբանեամբ
՚ի միս առեւուցուն շնորին ։

Ավախանի յորդոր եմք ։ միանդ ամայն և զգու շացուցա-
նեմք զուսանօղն ։ մանաւանդ զնորավարժս ։ ու զիդ
ընթանաւ յուսումն քերականութեն ։ և մի իւնիք թիւրիլ ։
Ուղիղ լինթանան ։ յորժամ ըս կանոնաց եղելոց ՚ի սմա
վարծ ին ։ և ըստ այսմ ՚ի շարագրութիւն վարին ։ Թիւրիլ
ականանին ։ յորժամ թողել զկանոնան ։ և զորս են ՚ի հասարակ
գործածութեն ։ Տային ՚ի խոտորմունան ։ յայտն ։ որք դնին
իբր արտաքոյ կանոնի ։

Զորօրինակ ՚ի կանոնս համաձայնութեն ածականաց եղել
է յառաջին կանոնի ։ թէ ածականք յորժամ յետաղասախն
դոյսականաց ։ ասորտին համաձայնիլլը նո թունով և հոլո-
վիւ ։ և յետոյ եղեւուլս է ։ թէ ուրեք ուրեք երբեմն ա-
ռանց համաձայնուե դնին ։ Արդ եթէ ուսանողն ըս կանոնին
լութասցի

Հնաբասցի ուղիղ շնորհութեն կազմէ ։ իսկ ևթէ ը
խոտորմանն վարեսցի, թիւրի և պատճառ թիւրելցն ոչ
ե այս, զի այն համաձայնութեն է թիւր ։ այլ այս, զի ոչ
գիտէ ը տեղւոյն է կիր ուռնու լզայն խոտորումն ։ Եւ մը
ոք ասիցէ, թէ ընդէ՞ր ապա եղեալ կանոնաց ։ վն զի այդպէս վայելէր ։
և հարկն իսկ ստիպէլ դնել ։ զի ուրեք ուրեք վայել
ըութեն շարադրութեանն պահանջէ այնպիսեօք վարիլ ։
թէպէտ ևնորավարժք չիցեն ձեռնհաս ը տեղւոյն կար-
գել ։ և եթէ մեք' ի շնորհս նորավարժից զանց առնեաք
դնելզնոսին, գործ մեր այս լինէր թերակառար ։ նաև
պատճառ ամփոփելց զբնդարձակութեն լեզուիս Հայոց ։
Արժան է աստանօր յորդորել նաև զուսուցիչն ։ զի
փայթ մեծ կալիցն յերիս ։ Նախ ցանկալի և կարեոց
երեւցուցանելաշակերտաց զուսումն քերականութեան ։
Երկրորդ՝ առանց նախանձու լիալիք հաղորդելնոցա զնամ
պիտանին որ ՚ի սմա ։ Եւ երրորդ՝ դիւրին հանապար-
հաւ վարժելզնոսա յայս արուեստ ։ և մի ընդ առա-
պարս ածել դժուարին ոճով առաջնորդելով ։ և մի ևս
ահարեկ առնել եբը անհաւ իմն ցուցանելով ։ և մի իւրիք
ևս աղօտացուցանկել միթին բառիւք մեկնելով ։ ապա
թէ ո՞չ, սակաւք ցանկան ուսանելզոյն ։ բազումք ևս
յուսահատին ։ իսկ որք ուսանին ։ անկառաջ մնան ։
Եւ այս իսկ է պատճառն, զի յաշգի մերում սակաւք
գտանին տեղեակք քերականութեն ։ փոխանակ զի պարտ
էր յայժմու ժամանակիս, յորում սկսան երեսիլ ՚ի մեզ ծա-
ղիկ իմաստութեան, փոյթ ունիլ ամենեցուն զսոյն սոսա-
նալ ։ և սովին առ գերագոյն իմաստու բերիլ ։ զի որ ըզ-
այն ստանայ, ստանայ գրեթէ զամ գիտուի յամգիւս ։
զի ՚ի քաջ վարժին ՚ի սոյն դիւրին լինի նմա իմանալըզ-
գրեանս ։ որովք և իմաստնացեալ բերկը հոգին ։ և
զպատուական ժամանակս ՚ի պատուականս ձախելով լի-
նի և ինքն պատուական ։

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵՐԻ
ՀԱՅԿԱԶԵԱՆ ԼԵԶՈՒԻ:

ԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ Է ԱԽՍՈՒ
յանել մարդոյ ուղիղ կարգել պիստա Ե՛ւ քնա
զի խօսք մարդկան կաղմին ՚ի բառից քերականութիւնն
յայնժամ ուսուցանել ուղիղ խօսիլ, յորժամ՝ պատմու
ընդ կանոնօք կարգանորէ :

Արդ՝ ՚ի խօսք մարդկան ութն ցեղք բառից գտնին օ
Նախ անուն որ նշանակէ զիրն ։ ձրով ։ Տուր ։ Դու
ժի ինուրուն Նշուրուքն ։ և այն Եթերորդ՝ զերանուն որ
ցուցանէ զիրն իրացն որպէս, և ո զառակուուն այդ նոյն
և այն Երրորդ՝ բայ որ զառակ կամ զիրն իրին նշա-
նակէ ընդ ժամանակամ ։ որպէս, դրէմ ։ Գեամ ։ Իսում ։
ընդ ։ և այն Չորրորդ՝ ընդունելութիւն որ նշանա-
կէ զիրն ընդ գործողութեամբ որպէս, Գրօշ Գեաշեց ։ Խօ-
սեց ։ տուլ ։ և այն Հինգերորդ՝ նախաղըութիւն ։ որ
զպարագայ իրին նշանակէ ։ զնը օրինակ ՚ի զերոյ նոցան
հուշեց նովամ ։ զառակ քաջութեան ։ և այն Ակնյերօրդ՝
մակբայ որ զեղանակա գործողութեց նշանակէ ։ զնը օրի-
նակ առակ ընթանայ ։ գայ ՚ի զերուուք ։ տու եհաս և այն ։
Եթներորդ՝ շաղկապ որ զբառու և զբանս ՚ի միասին
շաղկապէ ։ որպիսի են բառքաւ և գի առիսյն եւե ։ Առա-
ղթերորդ՝ միջարկութիւն որ զիրն հոգւոյն ցուցանէ ։
զնը օրինակ ։ զնէ ։ ու այն ։

Այսքի ութն ազգք բառից կոչին նառան ։ Ենի զնը ոյ
խօսի քերականութիւնն յերիս մասուն ։ Յառաջնունն
պարզապէս առաջի զնէ զգործածութիւն սոցա ։ յերկ-
ըր զութն քննէ զորպիսութիւն սոցին ։ իսկ յերըրդութն
խօսի զհամաճայնութեց սոցա ընդ միմեանս ։ լատ որում
և մեք ունիմէ կարգել լզայս քերականութիւն ։

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Յաղագի գործածութեան մասնաց բանք:

յո մասն քերականութե պիտանի է քան զոյլին
և հարկաւոր զի է դուռն լեզուիս հայոց,
և ես և գործարան համօրէն բառից ։ վասն
զի ՚ի սմա ոլատըստին և որպէս թէ տաշին և կոկին
թմ աղջ բառից ՚ի ձեռն հոլովից և խոնարհմանց և դա-
սուորութեան իւրեանց ։ Ապա որք միանդամ կամին ու-
սանից զիեզուս հայոց արժան է նոյս յառաջքան յայլ
միչ ձեռնարկել ու տափ մաօք զայն ինդրել ։ յօժարա-
կամ փութուլ ՚ի սոյն դիմել ։ անխոնջ ջանիւ ՚ի սոյն դե-
գելի ։ և ուղիւ ոպարզմտութեամբ զամ զըրեալս ՚ի սմա
՚ի յիշողութեան գանձել ։ նախ՝ զհոլուս անունց և դե-
րմնուանց ։ յետոյ զխոնարհմունս բայից ։ և ապա զայլնե-
ղորս առաջի դեցուք կարգան։

Գ Լ Ո Ւ Խ Ա :

Յաղագի հոլովման Անունց:

նուանք պէ սպէս ձեւանան ՚ի գործածութեան իւռ-
քեանց ։ որպէս անունս աշխարհ՝ տասն օրինական
գեարէ ձեւանալ ՚ի խօսակցուեն ։ զնը օրինակ աշ-
խարհ ։ աշխարհ ։ յաշխարհ ։ զաշխարհ ։ յաշխարհէ ։ զա-
շխարհէ ։ աշխարհաւ ։ զաշխարհաւ ։ յաշխարհի ։ ուլու ։
կամ ։ աշխարհք ։ աշխարհաց ։ ընդ աշխարհս ։ զաշխարհս ։
յաշխարհաց ։ զաշխարհաց ։ աշխարհօք ։ զաշխարհօք ։ յաշ-
խարհս ։ ուլ աշխարհք ։ Եւ այսպիսի միունութիւն մի-
և նոյն անունան կոչի հրալ ։ ըստ որոյ առեմք ուղղական
հոլով սեռական հոլով ։ տրական հոլով ։ հայական հո-
լով ։ բայրուական հոլով ։ պատմական հոլով ։ գործիա-
կան հոլով ։ պորտական հոլով ։ ներդոյական հոլով ։
կոչական հոլով ։

Այլ այս հոլովք՝ յամ անուշանսոց են միօրինակի, այլ
բազմապատիկ, զի ոմանք յանուանց ՚ի հոլովին եղերին
՚ի է. է. ոմանք ՚ի ոյ ոզ, ոմանք ՚ի առ ամբ, ոմանք ՚ի է.
է է. ոմանք ՚ի է. է է. այսնպէս և այլք ։ Եւ այսպիսի
պէսպիսութիւնք լերջաւորութեանց զանազան անուշանց
կոչին հոլովանք անուանց. և են քամն որոց չորեքտու-
սանքն ասին հասարակք, իսկ վեցքն՝ յատուկք կամ մաս-
նաւորք, Զորոց զօրինակն ոնիմք զնելաստ կարգաւա-

Flower of the purple aster or thistle.

Thistle-flowered Thistle (Agrostemma)

July 1951 - 1951

Georgian Botanical Institute

Յաշտի հասարաք հոլովման անուններ

Օրինակ առաջին հոլովման

Եղանակ

Եղանակ

Աղջուածու

Բառ.

Բառք.

Աւագույն

Բառի.

Բառից.

Տրէունու

Բառի. ՚ի բառ.

՚ի բառաւ

Հայուածու

՚ի բառ.

՚ի բառաւ.

Բայառապատճեն

՚ի բառէ.

՚ի բառից.

Պարմայուն

՚ի բառէ.

՚ի բառից.

Գուծեայուն

Բառիւ.

Բառիք.

Պարտառապատճեն

՚ի բառիւ.

՚ի բառիք.

Ներդոյայուն

՚ի բառիւ կամ ՚ի բառ.

՚ի բառիք.

Կոշիուն

՚ի բառ.

՚ի բառիք.

ու Լ Բառ

ու Լ Բառք

Ենդ այսու օրինակաւ պարտանակին բազում անուշանք,
որոց ՚ի հոլովին՝ ունեք անկորուատ և անփոփոխ պահեն
զձայնուոր տառան՝ յորս յանգին. զնը օրինակ։

Ախու	ախտիո	Malady, Ail.
Աղես	աղեղի.	Buckle, Ring.
Աըբայ,	արքայի.	King.
Բաղդ	բաղդի.	Fortune.
Բան	բանի.	Word, Speech.
Բանու	բանուի.	Prison, Gaol.
Գահ,	գահի.	Throne.
Գամա	գանի.	Bastinado.
Գաշտ	գաշտի.	Field.
Գարպաս	գարպասի.	Palace.
Երեխայ	երեխայի.	Catechumen; Infant.
Զարմ	զարմի.	Race, Nation.

Զբահ,	զբահի.	Cuirass.
Ընծայ,	ընծայի.	Present.
Կաթսայ,	կաթսայի.	Kettle.
Կանթ,	կանթի.	Pedicle.
Կայր,	կայրի.	Mast.
Կարթ,	կարթի.	Hook, a fish hook.
Կրիայ,	կրիայի.	Turtle.
Հայր,	հայրի.	Bread.
Հսկայ,	հսկայի.	Giant.
Հրացան,	հրացանի.	Fire-lock.
Ձայն,	ձայնի.	Voice.
Ճառ,	ճառի.	Narration.
Ճառագայթ,	ճառագայթի.	Ray.
Մայր,	մայրի.	Mother; Tree.
Մարտ,	մարտի.	Battle.
Նպաստ,	նպաստի.	Aid.
Շղթայ,	շղթայի.	Chain.
Ջահ,	ջահի.	Torch.
Ջան,	ջանի.	Diligence.
Այշլ,	այշլի.	Car; Wagon.
Վանձ,	վանձի.	Bridle.
Սաստ,	սաստի.	Reprimand.
Սպայ,	սպայի.	Officer.
Սրահ,	սրահի.	Porch, Piazza.
Վաշխ,	վաշխի.	Interest.
Վարդ,	վարդի.	Net.
Վկայ,	վկայի.	Witness.
Փայտ,	փայտի.	Wood.
Փեսայ,	փեսայի.	Bridegroom.
Քաղցւանան,	քաղցւանանի.	Eloquent.
Քայլ,	քայլի.	Step.
Քարբ,	քարբի.	Asp.
Արհեստ,	արհեստի.	Art.

Բարեձեւ,	բարեձելի.	Well-shaped.
Բղեշխ,	բղեշխի.	Consul.
Լուսազգեստ,	լուսազգեստի.	Lightsome.
Ծաղկազգեստ,	ծաղկազգեստի.	Florid.
Ծերպ,	ծերպի.	Gap.
Կերպ,	կերպի.	Shape.
Համեմ,	համեմի.	Sauce.
Համետ,	համետի.	Saddle.
Նետ,	նետի.	Arrow.
Նժդեհ,	նժդեհի.	Alien, Stranger.
Ըեղջ,	չեղջի.	Heap.
Սեռ,	սեռի.	Gender.
Ցեղ,	ցեղի.	Tribe; Sort.
Ափսէ,	ափսէի.	Plate,
Բազէ,	բազէի.	Falcon.
Հալուէէ,	հալուէէի.	Aloes.
Քրոլեէ,	քրոլեէի.	Cherub.
Իժ,	իժի.	Viper.
Ալոճ,	ալոճի.	Neapolitan Medlar.
Ալոջ,	ալոջի.	Female-kid.
Բողբոջ,	բողբոջի.	Sprout.
Գոյ,	գոյի.	Existence.
Դշխոյ,	դշխոյի.	Queen.
Դոն,	դոնի.	Tunny.
Զոհ,	զոհի.	Sacrifice.
Խորշ,	խորշի.	Angle; Corner.
Կոփածոյ,	կոփածոյի.	Sculptured.
Հոլով,	հոլովի.	Declination.
Նոճ,	նոճի.	Cypress.
Տող,	տողի.	Line.
Արօտ,	արօտի.	Pasturage.
Ծնօտ,	ծնօտի.	Jaw.
Կրօնտ	կրօնի.	Religion.

Հօմ:	Հօմի:	Flock.
Յօդ:	Յօդի:	Joint.
Պաշտօն:	պաշտօնի:	Office.
Վառօդ:	Վառօդի:	Gunpowder.
Տօն:	տօնի:	Feast, Holy-day.
Օձ:	օձի:	Snake.
Գիւտ:	գիւտի:	Invention.
Երկիւղ:	Երկիւղի:	Fear.
Քառանիւթ:	Քառանիւթի:	Composed of four substances.
Ուխտ:	ուխտի:	Vow.
Ուրուբ:	ուրուբի:	Kite.

Ոմանք կորուսանեն զձայնաւոր տառան, յորմյանդին,
զնօս օրինակ։

Ատեան:	ատեանի:	Tribunal.
Լեարդ:	լեարդի:	Liver.
Խաչազգեաց:	զգեցի:	Cross-bearer.
Հրեայ:	հրէի:	Jew.
Մատեան:	մատեանի:	Book.
Մեհեան:	մեհեանի:	Pagod.
Զահազգեաց:	զգեցի:	Torch-bearer.
Վայրկեան:	վայրկեանի:	Moment.
Առեթ:	առեթի:	Cause.
Բիծ:	բծի:	Spot.
Գիծ:	գծի:	Line.
Դլբեն:	դլբնի:	Dolphin.
Լողիկ:	լողիկի:	Cloak.
Խիղճ:	խլճի:	Scruple.
Կիջճ:	կլճի:	Desile.
Ձեր:	ձրի:	Gift.
Ճշմարիտ:	ճշմարտի:	True.
Սիրտ:	սրտի:	Heart.

Ակղթատիզ,	տպի.	Original.
Բառար,	բըտի.	Potter.
Դուքս,	դքսի.	Duke.
Խուլ,	խլի.	Deaf.
Խումբ,	խմբի.	Troop.
Խուզ,	խչի.	Chamber.
Հարկուտ,	հարկտի.	Hail.
ակուշա,	կշտի.	Flank.
Օգուտ,	օգտի.	Benefit.

Ամանք միտուիսն զձայնաւոր տառան՝ յուրա յանդին։
զոր օրինակ։

Գմբեթ,	գմբեթի.	Dome.
Եջ,	եջի.	Page.
Խենէշ,	խենէշի.	Dissolute.
Կէտ,	կէտի.	Point; Whale.
Ուղեշ,	ուղեշի.	Branch.
Պատճեն,	պատճենի.	Copy.
Ծէս,	ծիսի.	Rite.
Համդէս,	համդիսի.	Celebrity.
Հէս,	հինի.	Privateer; Rogue.
Վէշ,	վիշի.	Dispute.
Իշ,	լըժի.	Desire.
Պրտուեայ,	պրտուեայի.	Made of bulrush.
Փախստեայ,	փախստեայի.	Runaway.
Արոյ,	արուրի.	Brass.
Ժամացոյ,	շուցի.	Watch.
Խրախոյա,	խռախտի.	Courage.
Ծարոյր,	ծարուրի.	Antimony.
Կարև որագոյն,	գունի.	More useful.
Կոյտ,	կուտի.	Heap.
Համբոյր,	բուրի.	Kiss, buss.

Հեղոյս

Հեղոյս	հեղոյսի	Nail.
Նշուր	նշուրի	Gleam.
Ոզջոյն	ոզջոյնի	Salute; whole.
Ա ատթարագոյն	պահի	Worse.
Տցի	տուժի	Fine.

Անեղականք:

Աղօթք	թից	Prayers.
Ելք	ելից	Resource.
Խոնչք	ջոնից	Reglement.
Խօսք	սից	Words.
Հրաշք	շից	Wonders.

Օրինակ երկրորդ հոլովան:

Բառ	եւակի	Յ-Գովի
Սեռ	բաղաք	բաղաքը
Տեր	բաղաքի	բաղաքաց
Տառ	բաղաքի կ բաղաք	բաղաքաց կ բաղաքո
Հայոց	լ բաղաք	զ բաղաքս
Բայց	կ բաղաքէ	կ բաղաքաց
Պարու	զ բաղաքէ	զ բաղաքաց
Գորո	բաղաքաւ	բաղաքօք
Պարու	զ բաղաքաւ	զ բաղաքօք
Ներ	կ բաղաքի կոմ կ բաղաք կ բաղաքս	
Կոշ	ով բաղաք	ով բաղաքք

Ընդ այսու օրինակաւ պարունակին թաղում անուննք որոց կ հոլովին ունանք անկորուստ և անփոփոխ պահեն զձայնաւոր տառան՝ յորս յանդին. զնը օրինակ:

Ագարակ	ի.	Village.
Աղջ	ի.	Nation.
Ախորժակ	ի.	Stomach.
Առաստան	ի.	Rope.

Աղջական	ի.	Statue.
Բաղադրական	ի.	Fountain; Font.
Գումակի	ի.	Cup.
Խորհանարար	ի.	Divisor.
Խորհնակ	ի.	Camp.
Վարեկամ	ի.	Friend.
աջակար	ի.	Benefactor.
Բառը բաստան	ի.	Flower-Garden.
Գալան	ի.	Beast.
Գաւառու	ի.	Province.
Գերան	ի.	Beam.
Գաստաման	ի.	Court.
Դեսպան	ի.	Embassador.
Երիտասարդ	ի.	a Youth.
Զավակ	ի.	Issue, offspring.
Թաշկինակ	ի.	Handkerchief.
Խշան	ի.	Prince, Chief.
Խաւար	ի.	Dark, Obscure.
Խորան	ի.	Tabernacle.
Կարգ	ի.	Rank, Class.
Կոնդակ	ի.	Investiture.
Հասակ	ի.	Age.
Հնձան	ի.	Wine Press.
Դենջակ	ի.	Apron.
Շաշակ	ի.	Relish, Gust.
Մաճակալ	ի.	Ploughman.
Մշակ	ի.	Labourer.
Յատակ	ի.	Bottom.
Յարկ	ի.	Roof, Story.
Նամակ	ի.	Letter, Epistle.
Նոշագարան	ի.	Cornet.
Ըրջան	ի.	Revolution.
Ուռկան	ի.	Net.

Պաշտպանիք

Պաշտպամբ,	ի .	Porch, Portico.
Պատվամ ,	ի .	Message.
Զնշան ,	ի .	Rag, Duster.
Վանական ,	ի .	Conventual.
Վիշապ ,	ի .	Dragon.
Վսեմական ,	ի .	Stately.
Վրան ,	ի .	Tent, Pavilion.
Տեսակ ,	ի .	Sort, Kind.
Փապար ,	ի .	Cave, Cavern.
Ազգապետ ,	ի .	Governor.
Աշկենցու ,	ի .	Disciple, Scholar.
Բերդ ,	ի .	Fort.
Բեռու ,	ի .	Nail, Pole.
Զառեկ ,	ի .	Arsenic.
Ընկեր ,	ի .	Associate.
Լապտեր ,	ի .	Lantern.
Պատկեր ,	ի .	Picture.
Ստուեր ,	ի .	Shade.
Աղբիւս ,	ի .	Dunghill.
Եղիս ,	ի .	Weasel.
Աւելորդ ,	ի .	Superfluous.
Երաշխաւոր ,	ի .	Bail, Security.
Զինվոր ,	ի .	Soldier.
Թագաւոր ,	ի .	King.
Թակոյկի ,	ի .	Vessel.
Խարտոյ ,	ի .	File.
Կշռ-որդ ,	ի .	Balance, Scales.
Հոգեորդ ,	ի .	Spiritual.
Հոտոյ ,	ի .	a Bill.
Զինորա ,	ի .	Fisherman.
Մեջոյ ,	ի .	Space, Interval.
Ուղեորդ ,	ի .	Conductor.
Վանակաւոր ,	ի .	Labourer.

Առուց,	ունի.	Canal, Channel.
Արու,	ունի.	Male.
Աղու,	ունի.	Tongue.
Խորհրդածու,	ունի.	Councillor.
Խրատու,	ունի.	Instructor.
Աղեղու,	ունի.	Bee.
Խօնակառու,	ունի.	Usurer.
Վերակացու,	ունի.	Overseer, Steward.
Վերարկու,	ունի.	Raiment, Vesture.
Ծանրախօս,	ունի.	Stammerer.
Հզօր,	ունի.	Potent, Valiant.
Զարախօս,	ունի.	Backbiter.

Ոմանք կորուսանեն զձայնաւոր տառան, յորս յանգին։
զնը օքնակ։

Ահեակ,	ահեկի.	Left.
Արբանեակ,	նեկի.	Servant.
Դայեակ,	դայեկի.	Nurse.
Դշեակ,	դշեկի.	Fort.
Լեռնակեաց,	լեցի.	Mountaineer.
Մանեակ,	մանեկի.	Chain.
Մաշկեակ,	մաշկեկի.	Mantle.
Որդեակ,	որեկի.	Son.
Զորեակ,	զեկի.	Grass-hopper.
Աշեակ,	նեկի.	Chamber, Room.
Փափկակեաց,	կեցի.	Voluptuous.
Քառամանեակ,	նեկի.	Neck Chain.
Բեռնակիը,	կոկ.	Porter.
Բժիշկ,	բժշկի.	Docter, Physician.
Գառիթ,	գառթի.	Hall, Yard.
Գրիչ,	որչի.	Pen.
Գահէճ,	գահճի.	Executioner.

Դարբին,	դարբնի.	Smith.
Դպիր,	դպիր.	Scribe.
Կօշիկ,	կօշիկ.	Shoe, Slipper.
Հալածիչ,	հալածիչ.	Banisher.
Մահճախ,	մահճախ.	Bed.
Մոնետիկ,	մոկի.	Proclaimer, Crier.
Մըրիկ,	մըրիկ.	Storm, Hurricane.
Նենդամիտ,	մոխ.	Perfidious person.
Նիգ,	նիգի.	Bar.
Ըահամադիր,	խնդըն.	Covetous person.
Ըաւիղ,	շաւղի.	Footstep, Track.
Ծիրիմ,	չիրմի.	Sepulchre.
Պարակից,	կիցի.	Fellow dancer.
Պարզամիտ,	մոխ.	Simpleton.
Պարեսար,	պարասիր.	Battery, Wall.
Զեւ,	զէւ.	Nerve.
Սնդիկ,	սնդկի.	Quicksilver.
Աշտակից,	կիցի.	Fellow-sufferer.
Տիկ,	տիկ.	Water-bag.
Փիղ,	փղի.	Elephant.
Քել,	քէլ.	Span.
Աղբուկ,	աղմկի.	Disturbance.
Բազում,	բազմի.	Many, Several.
Դպում,	դպմի.	Pumpkin.
Սկնդուկ,	սկնդկի.	Lapdog.
Ստրուկ,	ստրկի.	Vassal.
Վհուկ,	վհկի.	Wizard, Sorceress.
Տղուկ,	տղրկի.	Leech.
Քուլմ,	քոմի.	Heathen priest.

Ամանք փոփոխեն զձայնաւոր տռումն յորս յանդին,
զնը օրինակե

Դեւ,	դիւի.	Devil.
Հրձեն,	հրձենի.	Hin.
Քարլուկէց,	կեցի.	Catapult.
Դէմ,	դիմի.	Visage, Countenance.
Դէտ,	դիտի.	Spy.
Մահաղէն,	զինի.	Deadly-weapon.
Ճեղսաւէք,	սիրի.	Lover of Sin.
Մէգ,	միգի.	Darkness.
Մոմեղէն,	դինի.	Waxcandle, Candle.
Տէգ,	տիգի.	Lance, Javelin.
Գրիշ,	գրուշի.	Epha.
Հովիւ,	հովուի.	Shepherd, Pastor.
Աղանգանոյն,	նունի.	Balm.
Բոյթ,	բութի.	Thumb.
Մարդելոյզ,	լուզի.	Kidnapper.
Ռւշեցոց,	ցուցի.	Conductor, Leader.
Վամոյը,	մուրի.	Fur.
Վարակոյը,	գուրի.	Curtain, Veil.

ԱՆԵՂԱԼԱԲՔ

Աղաջանք,	նայ.	Request, Petition.
Բաղձանք,	նայ.	Desire, Longing.
Լանջք,	ջայ.	Breast, Bosom.
Կամք,	մայ.	Will, Intention.
Կեանք,	կենայ.	Life.

ՕՐԻՆԱԿ ԵՐԵՄԵՐԸ ՀՈԼԾՄԱՆ:

Եղիչ:	Տրախէ:	
Գետ.	Գետք.	
Սրու,	Գետոյ.	Գետոց.
Հոյու,	Գետոյ. ՚ի գետ.	Գետոց ՚ի գետ.
Բոյց.	զԳետ.	զԳետու.
	՚ի Գետոյ.	՚ի Գետոց.

Պատի

Պար	զԳետոյ.	զԳետոյ.
Գոր	Գետով.	Գետովք.
Պու	զԳետով.	զԳետովք.
Ներ	՚ի Գետ.	՚ի Գետս.
Կոշ	ո՛լ Գետ.	ո՛լ Գետք.

Բատ այսմ Տոլովին բազում անուշանք առանց կորուսման
և փոփոխման ձայնաւոր տառիցն՝ յորս յանդին • զնը օ-
բինակ:

Աթոռ,	ոյ.	Chair, Stool.
Ամպ,	ոյ.	Cloud.
Այս,	ոյ.	Devil.
Անդամ,	ոյ.	Member.
Աներ,	ոյ.	Father-in-law.
Արարած,	ոյ.	Created, Made.
Արդար,	ոյ.	Just, Righteous.
Արմառ,	ոյ.	Root, Principle.
Արմաւ,	ոյ.	Date.
Արտո,	ոյ.	Bed.
Աւազ,	ոյ.	Sand.
Բերան;	ոյ.	Mouth.
Գործուշած,	ոյ.	Work.
Դարձուշած,	ոյ.	Return.
Երազ,	ոյ.	Dream.
Երկաթ,	ոյ.	Iron.
Մարախ,	ոյ.	Grass Hopper, Locust.
Ըարաւ,	ոյ.	Saries, Matter.
Ըերամ,	ոյ.	Silkworm.
Սեղան,	ոյ.	Altar, Table.
Տղայ,	ոյ.	Boy.
Բեր,	ոյ.	Product, Fruit.
Գեղ,	ոյ.	Village.
Դեղ.	ոյ.	Remedy, Poison.

Թել,	"j.	Thread, Wire.
Շեր,	"j.	Old man.
Հետ,	"j.	Vestige.
Սալ,	"j.	Wool, Camlet.
Տերև,	"j.	Leaf.
Երէ,	"j.	Wild Beast.
Գին,	"j.	Carcass, Corpse.
Ձի,	"j.	Full.
Աղիւս,	"j.	Horse.
Ընձիւղ,	"j.	Brick.
Իւղ,	"j.	Branch, Sprout.
Կնիւն,	"j.	Oil, Perfume.
Հիւթ,	"j.	Flag.
Նիւթ,	"j.	Juice, Humour.
Բոյ,	"j.	Substance.
Գորլ,	"j.	Flame.
Գործ,	"j.	Thief.
Խոնը,	"j.	Action, Deed.
Խոյ,	"j.	Leaven.
Խոյ,	"j.	Ram.
Խոս,	"j.	Herb, Grass.
Ծոց,	"j.	Cavity, Bay.
Հոգ,	"j.	Care, Diligence.
Հոս,	"j.	Wind.
Հոտ,	"j.	Smell, Scent.
Ուշ,	"j.	Den.
Ուն,	"j.	Game, Venison.
Ջրհով,	"j.	Well.
Սափոր,	"j.	Pitcher, Jar.
Բուռ,	բուռոյ.	Owl.
Չու,	չուոյ.	Egg.
Ցու,	ցուոյ.	Roof.
Ամօք,	"j.	Slime.

Անօթ,	ոյ.	Vessel.
Ջօլ	ոյ.	Dew.
Քրօլ	ոյ.	Veil.

Կորուսամբ:

Աստղած,	աստղածոյ.	God.
Հասեալ,	հասելոյ.	Arrived.
Մոլեալ,	մոլելոյ.	Vitiated.
Սեամ,	սեմոյ.	Threshold.
Սեաւ,	սեւոյ.	Black.
Աւղեղ,	աւղղոյ.	Brain, Marrow.
Անկողին,	կողնոյ.	Bed, Quilt.
Գին,	գնոյ.	Price, Value.
Գ.ինձ,	գնձոյ.	Coriander-seed.
Գ.չոր,	գչռոյ.	Piercer, Borer.
Եղինչ,	եղնճոյ.	Thistle.
Երինջ	երնջոյ.	Heifer.
Խստաքային,	քայնոյ.	Gloomy.
Խսդեր,	խսդոյ.	Request, Object.
Ծովային,	վայնոյ.	Marine.
Կաղին,	կաղնոյ.	Nut, Filbert.
Կացին,	կացնոյ.	Hatchet, axe.
Կնիք,	կնքոյ.	Seal, Sentence.
Կշիռ,	կշռոյ.	Scale, Weigh.
Մարտին,	մարմնոյ.	Body, Corpse.
Մոխիր,	մոխրոյ.	Ashes.
Նաշին,	նաշնոյ.	Flour.
Ակին,	ակնոյ.	Cup, Bowl.
Ատորին,	ատորնոյ.	Below.
Վերջին,	վերջնոյ.	Last, Extreme.
Տիղին,	տղմոյ.	Mire, Dirt.
Անասուն,	անասնոյ.	Beast, Animal.
Անուր,	անրոյ.	Collar, Ring for the neck.

38522

ԲԼՈՒՐ	ԲԼՐՈՅ.	Hill, Hillock.
ԲԱՌԱՅԻ	ԲԱՋՈՅ.	Coral.
Գանգուլք	ԳԱՆԳ-ՐՈՅ.	Curl.
Գուրչ	ԳԵՐՈՅ.	Dungeon.
Գութի	ԳԹԱՅ.	Compassion.
ԶԵՌՈՆՆԻ	ԳԵՌՆՈՅ.	Reptile.
Զմիւռնի	ԳՄԻՒՐՈՅ.	Myrrh.
Թուղ	Թզոյ.	Fig.
Թառխ	ԹԽՈՅ.	Black, Brown.
Թառը,	ԹԵՐ-	Hanger, Sword.
Թրթուր	ԹԵՐԾՈՅ.	Palmerworm.
Լուծ,	ԼԵՅ.	Yoke, Burden.
Լուբա	ԼՐՈՅ.	News.
Խունկ,	ԽՆԿՈՅ.	Incense, Frankincense
Ծծումբ,	ՃՃՄԲՈՅ.	Sulphur.
Ծուխ,	ՃԽՈՅ.	Smoke.
Հունձ,	ՀՆՁՈՅ.	Harvest.
Մամուլ,	ՄԱՄՐՈՅ.	Press, Vice.
Մուքճ,	ՄՐՃՈՅ.	Hammer, Mall.
Մսուր,	ՄՆՐՈՅ.	Crib, Stall.
Մբուր	ՄԵՐՈՅ.	Lee, Dregs.
Նուշ	ՆՇՈՅ.	Almond.
Համիտը,	ՓԻՐՈՅ.	Spit.
Շունչ	ՇՆՇՈՅ.	Breath, Anima.
Շուք,	ՇՔՈՅ.	Glory, Honour.
Պտուղ,	ՊԹՄՂՈՅ.	Fruit, Produce.
Սուդ,	ԱԴ-Յ.	Mourning.
Վարուեղ,	ՎՄԱՐՆԳ-ՈՅ.	Cucumber.
Տուղա,	ՄԼՄՈՅ.	Poppy.
Տունկ,	ՄՆԿՈՅ.	Plant.
Ցուց,	ՄՊՈՅ.	Staff.
Փետուր,	ՄՐՈՅ.	Feather, Plume.

Հուր, հրոյ, հրով, կամ հուրբ. հրովք, կամ, հուրբք
Fire. Զուր ջրոյ ջրով. կամ զուրբ. Ջրոյ, կամ ջուրբք.
ջրովք, կամ ջուրբք.

Փոփոխմամբ:

Աղեայ,	անդեսյ.	Herd.
Էշ,	իշյ.	Ass.
Զեթ,	ձիթյ.	Oil.
Սէլ,	սիլոյ.	Grass.
Սէօ,	սիլոյ.	Love, Affection.
Արծիւ,	արծուսյ.	Eagle.
Ցիկն,	թունյ.	Number.
Խուիւ,	խունյ.	Fagot, Stubble.
Պատիւ,	պատուսյ.	Honor, Respect.
Քիւ,	քուսյ.	Cornice.
Արշալուտ	լուսոյ.	Twilight.
Բոյս,	բուսոյ.	Plant.
Գոյն,	գունոյ.	Colour, Tincture.
Լոյս,	լուսոյ.	Light.
Ողկոյզ,	կուզյ.	Bunch, Cluster.
Ունդ,	ընդոյ.	Chaff.
Ունդ,	ընդոյ.	Pulse.
Ուռմբ,	ուռմբոյ.	Mortar-piece.
Ուռդ,	ուրփոյ կամ ըռքիոյ.	Sir up.

Անեղականք:

Անուրջք,	անրջոյ.	Dream.
Դժոխք,	դժոխոյ.	Hell.
Կուռք,	կուռոյ.	Idol.
Յանցուածք,	ծոյ.	Transgression.

Գահեալի է, զի բազմաց ՚ի սոցանէ եղակի ներդոյա-
կանն յանդի եցքեմն նաև ՚ի ՚ո որդոն, ՚ի սեղան՝ կամ ՚ի
սեղանի

սեղանի. յանկողին՝ կամ յանկողին՝ ի պատիւ կամ՝ ի պատ-
ունի. ՚ի ծոց՝ կամ՝ ՚ի ծոցի. և այլն։ Երբեմն ես՝ ՚ի ամ-
մանաւանդ այնպիկ անուանց՝ որք յանգին՝ ՚ի էն, և ՚ի էն-
որդոն, ՚ի ներքին՝ կամ՝ ՚ի ներքնում. ՚ի հանդերձեալ՝
կամ՝ ՚ի հանդերձելում. և այլն։ խակ էալն երբեմն՝ ՚ի ոյ
եռ յանգի. զնը օրինակ, * Ոչ Աչ բնակէ (իմաստութի)
՚ի մասմանի վրեւեւու մեջօք ։ Խառապ. 1.4. * Տագնապէ-
ին՝ ՚ի Ծին սուսացել) ։ Հար. 37. :

Երբեմն սոյս ամի տրականն, և ս և սեռականն՝ յանգին՝ ՚ի
ոման, զնը օրինակ, * Հաճեցար ընդ դարձեց լատու զմահուն
Ճաշուկել բաժակ. Նորէ. 44. :

* Ընդարձակեցեց նշան սոսացեւսին զառ սպասառն ։ Խառապ.
52. * Վեցաւսն աւասիկ եկեալ հանդիպեցաք Ժամանա-

կի ։ Յահ. Խառապ. 19. :

* Հասու եղէ և անձառնից զերեա հանդսառեանդ ։ Լոմէ. Սոլ. 50. :

* Դու միայն օգնեա ինձ առյօնում ։ Եսր. 14. 3. :

Օքինակ չորրորդ հոլովման։

Եւսի.	Յահումէ:
Եւս, Եկեղեցի.	Եկեղեցիք.
Սու, Եկեղեցւոյ.	Եկեղեցեաց.
Տու, Եկեղեցւոյ. յեկեղեցի.	Եկեղեցեց յեկեղեցւո-
Հու, զ Եկեղեցի.	զ Եկեղեցիս.
Բու, յ Եկեղեցւոյ.	յ Եկեղեցեաց.
Պոստ, զ Եկեղեցւոյ.	զ Եկեղեցեաց:
Գու, Եկեղեցեաւ.	Եկեղեցեօք.
Պու, զ Եկեղեցեաւ.	զ Եկեղեցեօք.
Նու, յ Եկեղեցի, կ. յեկեղեցւոչ. յեկեղեցիս	ոլ Եկեղեցիք.
Կանկ Եկեղեցի.	

Համ սյսմ հոլովմին նմանուանք յոգնալունկք յանգեալք
՚ի է. (բաց ՚ի յատուկ անուանց) . զնը օրինակ,

Աղաւնի

Աղաւնի,	նւոյ.	Pigeon, Dove.
Աւաքինի,	նւոյ.	Virtuous.
Ասղանի,	նւոյ.	Thread.
Գեղի,	բւոյ.	Captive.
Գործի,	ծւոյ.	Instrument.
Գոտի,	տւոյ.	Girdle, Zone.
Երանելի,	լւոյ.	Beatifick.
Լմպելի,	լւոյ.	Drink, Drinkable.
Ընկուղի.	զւոյ.	Walnut-tree.
Եղի,	դւոյ.	Gall.
Ծղինի,	նւոյ.	Hinge.
Կաղնի,	նւոյ.	Oak, Filbert-tree.
Կղզի,	զւոյ.	Island.
Հայրենի,	նւոյ.	Parental.
Հովանի,	նւոյ.	Umbrage, Shade.
Զիթենի	նւոյ.	Olive-tree.
Ունելի,	լւոյ.	Attainable, Catcher.
Պատանի,	նւոյ.	Youth.
Վկայուհի,	հոյո.	Female-witness.
Տեղի,	դւոյ.	Place, Room.

Անեղականք*

Աւետիք,	տեաց.	Annunciation.
Հնթրիք,	սեաց.	Supper.
Կարծիք,	ծեաց.	Imagination.
Տանիք,	նեաց.	Roof.

Ասացի՝ յոգնավանկիք, զի եթէ միալընկը են՝ և երրորդ
օրինակաւ հոլովին, թէ պարզ իցեն, և թէ բարդ. որդո՞ւ
Զի, ձիոյ. տիւ տիոյ. և այլն. Միաձի, ձիոյ. սակաւատի
տիոյ. և այլն.

Են ևս սնունանք ինչ և այսու տեսակաւ, որք ՚ի հոլով
ինչ ընդ երրորդ օրինակաւ հոլովին. զո՞ր օրինակ։

Առուն

Առաքի	Լոյ, լով, եաց, լովք, կ. եօք.	Woolen.
Գարի	Լոյ, լով, կ. եաւ, եաց, լովք, կ. եօք.	Barley.
Ծերտանի	Լոյ, լով, կ. եաւ, եաց, եօք.	Old-man.
Կալսախի	Լոյ, լով, եաց, կ. լոյ, լովք.	Thrasher.
Կարասախի	Լոյ, լով, կ. եաւ, եաց, եօք.	Furniture.
Կողի	Լոյ, լով, եաց, լովք.	Butter.
Հեղենացի	Լոյ, լով,	Greek.
Հոգի	Լոյ, լով,	Soul.
Մոլի	Լոյ, լով,	Den.
Ուզի	Լոյ, լով, լոյ, կ. եաց, լովք.	Son.

Ոմանք և սյանունանց ընդ սովուաւ եղելոց՝ ի սեռականն եւ
ի տրականն յանգին երբեմն իւրջ. որդոն, հոգւոց, տեղւ-
լոջ, տարւոջ. և այլն։

Յորմէ և ի բացառականն յանգին իւրջէ. մըգոն, ի տեղ-
լոջէ. ի տարւոջէ. և այլն։

Օրինակ հինգերորդ հոլովական։

Ելունի:	Ցուցանի:
Առը.	Աղեղնի.
Աւո.	Աղեղան.
Տրո.	Աղեղան, յաղեղն.
Հայց.	Աղեղնի.
Բաց.	յ Աղեղանէ.
Պապ.	կ Աղեղանէ.
Գուր.	Աղեղամբ.
Պար.	կ Աղեղամբ.
Ներ.	յ Աղեղան, կ. յաղեղն.
Կ. Հ հով Աղեղն.	ով Աղեղունք.

Բնդ այսու օրինակաւ հոլովին բաղում անուանք առւանց
կորուսման և փափոխման ձախաւոր տառիցն՝ յորս յանգին
զո՞ր օրինակ։

Ակն,	ական.	Gem, Precious-stone.
Ամառն,	ուանս.	Summer.
Ասոմ.	ման.	Tooth.
Գագաթն,	թան.	Top, Crown, Apex.
Գեղմն,	ման.	Wool.
Ձմեռն,	ուան.	Winter.
Ձերմն,	ման.	Fever.
Սելմն,	ման.	Seed.
Ստեղն,	դան.	Branch.
Հիմն,	ման.	Foundation, Basis.
Հիւսն,	սան.	Carpenter.
Որդն,	դան.	Worm.
Որոնն,	ման.	Tare.
Տոռն,	ուան.	Rope, String.
Ընաւն,	տւան. ոււանք.	Name.
Լուսն,	սան.	Speck on the eye.
Ուռն,	ուան.	Hammer.

Կորուսմանք:

Այծեանն,	այծեման.	Antelope.
Եղեանն,	եղեման.	Frost.
Ասեղն,	ասղան.	Needle.
Թիթեղն,	թիթղան.	Lamina, Leaf.
Մըշիմն,	մըշման.	Ant, Pismire.
Սկիզբն,	սկիզբան.	Beginning.
Քիրառն,	քրտան.	Sweat, Perspiration.
Աշոն,	աշոան.	Autumn.
Բուռն,	բուան.	Force, Violence; Fury.
Գալրուն,	գալրան.	Spring.
Խոստումն,	խոստման.	Promise.
Ծագումն,	ծագման.	Rise.
Ձուկն,	ձկան.	Fish, Pisces.
Ճողուան	ճղոյան.	Scarab.

Յանուկի,	Մանկան.	Child.
Մուկն,	Մկան.	Mouse, Rat.
Նուռն,	Նոռան.	Pomegranate.
Տուն,	Տան.	House, Family.
Դուռն, դրան,	Դրունք.	Door, Gate.

Փախովամամբ:

Փայծալն,	Փայծեղան.	Spleen.
Եղէգն,	Եղեգան.	Reed, Bamboo.
Ոլոռն,	Ոլոռան.	Bean.
Պոյան,	Պուտան.	Pot.

Անեղականք:

Բաշաղմունք,	մանց.	Prattle.
Բոհմունք,	մանց.	Terror, Threat.
Լորձունք,	ձանց.	Spittle.
Ցոլունք,	մանց.	Flash.

Օքիսակ լեցերուդ հոլովան:

Եղիս	Յոդիս
Ու	Նեղութիւն.
Սւ	Նեղութեան.
Տր	Նեղութե, ՚ի նեղութ.
Հոյ	զ Նեղութիւն.
Բոյ	՚ի Նեղութենէ.
Գոյ	զ Նեղութենէ.
Գոր	Նեղութեամբ.
Պոր	զ Նեղութեամբ.
Ներ	՚ի Նեղութեան.
Կու	ով Նեղութիւն:

Եղիս	Յոդիս
Ու	Նեղութիւնք.
Սւ	Նեղութեանց.
Տր	Նեղութեամբ.
Հոյ	զ Նեղութիւն.
Բոյ	՚ի Նեղութեանց.
Գոյ	զ Նեղութեանց.
Գոր	Նեղութեամբք.
Պոր	զ Նեղութեամբք.
Ներ	՚ի Նեղութիւնա.
Կու	ով Նեղութիւնք:

Այսպէս հոլովին ամանուանք յանդեալք՝ ՚ի ու ՚ի զո՞լ

օքիսակ

Տղայութ

Տղայութիւն,	Թեան.	1. Infancy.
Մանկութիւն,	Թեան.	2. Childhood.
Պատանեկութիւն,	Թեան.	3. Youth.
Երիտասարդութիւն,	Թեան.	4. Manhood.
Ծերութիւն,	Թեան.	5. Old-age.
Զառամութիւն,	Թեան.	6. Decrepitude.
Յաւիտենականութիւն,	Թեան.	Eternity.

Աստ այսօն հոգովին և այսոքի անունք:

Արեւն,	արեան,	ըենէ.	Blood.
Գալուստ,	լստեան,	լստենէ.	Coming.
Ծնունդ,	ծննդեան,	ի ծննդենէ.	Birth, Nativity.
Կորուսոյ,	ըստեան,	ըստենէ.	Loss, Perdition.
Հանդիսոյ,	գստեան,	գստենէ.	Rest, Tranquillity.
Տեսիւ,	տեսլեան,	ի տեսլենէ.	Vision, Visage.
Անկիւն,	անկեան,	կեանէ.	Angle, Corner.
Կորիւն,	ըեան,	ըեանէ.	Whelp.
Ձիւն,	ձեան,	ի ձեանէ.	Snow.
Սիւն,	սեան,	ի սեանէ.	Pillar.
Վաղիւ,	զունեան,	զունէ.	Morrow.
Տիւ, տունցիւն՝ ի տունէ, կ.՝ ի տունցիւնէ.			Day.
Անանիանք,	նիանց,	նիամս.	Ananians.
Իսրայէլեանք,	լեանց,	լեամս.	Israelites.

Օրինակ եօթներորդ հոլովման

Եշիէ:	Ցոդիակի:
Ուշ.	Գառն.
Սկզ.	Գառին.
Տես.	Գառին.
Հայոց.	Գառին.՝ ի գառն.
Հայոց.	զ Գառին.
Բայց.	ի Գառանէ.
Պատի.	զ Գառանէ.

Գար.	Գառամբք.	Գառամբք.
Գար.	ՂԳառամբք.	ՂԳառամբք.
Ներ.	՚ի Գառամբք.	՚ի Գառամբք.
Կաշ.	ով Գառամբք.	ով Գառամբք.

Աստ այսմ հոլովին անուանք սակաւք. զ՞ը օրինակ:

Խաշն.	շին, շանէ.	Cattle.
Կաթն.	թին, թանէ.	Milk.
Բեռն.	ալին, ռանէ.	Load, Burden.
Եղն.	զին, զանէ.	Ox.
Եղն.	զին, զանէ.	Hind, Roe.
Ձեռն,	ռին, ռանէ.	Ճեռաք, Ճեռաց, Ճեռամբքեկ, Ճեռօք.
Նեռն,	ռին, ռանէ.	Antichrist. (Hands.)

Աղն.	աղին, յազնէ.	Nation.
Անձն.	ձին, ձնէ.	Person.
Դաշն.	շին, շնէ.	Agreement, Bargain.

Արմն.	մին,	մնէ.	մանք.	Trunk.
Գետավն,	փին,	փնէ.	փունք.	Strand.
Հարսն.	սին,	սնէ.	սունք.	Bride.
Մասն.	սին,	սնէ.	սունք.	Part, Portion.
Մատն.	տին,	տնէ.	տունք.	Finger.
Ստաշն.	խին,	խնէ.	խունք.	Stacte.
Սանդիսուն,	ռին,	ռնէ.	ռունք.	Pestle.
Ռոռն.	ռին,	ռնէ.	ռունք.	Grand-child.
Ոտն.	ոտին,	ոտնէ.	ոտնք.	Foot.
Լեռն,	լերին,	լինէ,	լերմք,	լերնչ.
				Mount, Hill.

Օրինակ ութերորդ հոլովման:

Ա-ն.	Երանի:	Յ-գնանի:
Ո-ն.	Զգեստ.	Զգեստք.
Ո-ն.	Զգեստու.	Զգեստուց.
Տ-ն.	Զգեստու.	Զգեստուց. ՚ի զգեստ.

Հայց	զ Զգեստ.	զ Զգեստ.
Բայց	՚ի Զգեստէ.	՚ի Զգեստոց.
Պարո	զ Զգեստէ.	զ Զգեստոց.
Գործ	Զգեստու, կամ ՚վ.	Զգեստոք.
Պար	զ Զգեստու, կամ ՚վ.	զ Զգեստոք.
Ներ	՚ի Զգեստ, կ. ՚ի զգեստու.	՚ի Զգեստ.
Կռշ	մլ Զգեստ:	մլ Զգեստք.

Աստ այսմ հոլովին անուշանք սակաւք առանց կորուսման
և փոխախման ձայնաւոր տառիցն՝ յորս յանգին, զո՞ր օլինկ:

Աղուաւ,	ու. կ. ոյ.	Crow.
Բաղդ,	ու.	Duck.
Գանձ,	ու. կ. ի, իշ.	Treasure.
Գըաստ,	ու.	Jument.
Դաս,	ու.	Class, Rank.
Ժամ,	ու,	Hour, Time.
Կաքաչ,	ու.	Dance; partridge.
Հաւ,	ու.	Fowl.
Հագ,	ու.	Young.
Հաղ,	ու.	Ridicule.
Նկար,	ու.	Picture, Embroidery.
Պահ,	ու.	Custody; Time.
Պար,	ու.	Dance; Circle.
Սակաւ,	ու.	Few, Little.
Վարձ,	ու,	Hire, Wages.
Քաղց,	ու.	Hunger.
Կով,	ու.	Cow.
Մող,	ու.	Mage, Sage.
Արթ,	ու.	Calf; Vine.
Սով,	ու.	Famine.
Առաւօտ.	ու.	Morning.
Նարօտ,	ու.	Broidered-work.
Առիւծ,	ու. կ. ոյ.	Lion.

Այգ	գու, գուէէ.	Morning.
Զարդ	գու, գուէէ.	Ornament.
Խրատ	տու, տուէէ.	Instruction.
Նախանձ	ձու, ձուէէ.	Envy; Emulation.
Ուղտ	տու, տուէէ.	Camel.
Վարչու	ըուէէ, ըայրօք.	Army.

Կորուսմամբ:

Ցուլ	ցլու, կամցլոյ.	Bull.
------	----------------	-------

Փոխոխմամբ:

Աղուէս, ունիսու	կ, ունեսու.	Fox.
Զէն.	զինու.	Arm, Weapon.
Վրեժ,	վրիժու.	Vengeance, Revenges.
Ինձ,	ինձու.	Leopard, Pard.

Անեղականք:

Բարք	ըուց.	Habit, Custom.
Վարք	ըուց.	Behaviour, Conduct.
Պարտք	տուց.	Debt.
Բուլք	վուց.	Furnace.

Օքինակ իններորդ Տուշման:

Եւթի:	Յ-Գևիլի:	
Ռու.	Փոքը.	Փոքունք.
Սէւ.	Փոքու.	Փոքունց.
Տէւ.	Փոքու, առ փոքը.	Փոքունց. Շփոքունք.
Հայց.	ՂՓոքը.	ՂՓոքունա.
Բայց.	՚ի Փոքունէ.	՚ի Փոքունց.
Պայտ.	ՂՓոքունէ.	ՂՓոքունց.
Գրտ.	Փոքու, կ. ումբ.	Փոքումբք.
Գրտ.	ՂՓոքու, կ. ումբ.	ՂՓոքումբք.
Նէր.	՚ի Փոքու, կ. ՚ի փոքը.	՚ի Փոքունա.
Կու.	՚Լ Փոքը.	՚Լ Փոքունք.

Մոյնպէն

Այնպէս հոլովին ըստ իմբք և սակաւ այս բառք:

Թանձր	Ճու.	Ճու.	Թանձունք, Ճունց, Ճամբք:
Ծաղր	ղու.	ղու.	ծաղունք, ղուց, ղուք:
Ծանր	նու.	նու.	ծանրունք, նունց, նուք:
Մանր	նու.	նու.	մանրունք, նունց, նուք:
Մեղք	ղու.	ղու.	մեղրք, մեղրից, մեղօք:
Քաղցր	ցու.	ցու.	քաղցրունք, ցունց, ցուք:
Բարձր	Ճու.	Ճու, կ. Ճամբք, բարձունք, ճանց, Ճամբք:	
Յոգունք	յոգունց, յոգումբք, ՚ի յոգունց:		
Խըճունք	Ճանց, կ. Ճունց, խըճամբք, ՚ի խըճունց:		

Օրինակ տասներորդ հոլովման:

	Եւթիւն	Յոգիւնք
Առ.	Աղբեւք.	Աղբեւք, կ. աղբերք:
Արո.	Աղբեւ.	Աղբեւաց, կ. աղբերց:
Տես.	Աղբեւյաղբեւ.	Աղբեւաց, կ. աղբերց, յաղբերու, կ. յաղբերու:
Հոյո.	զԱղբեւք.	զԱղբեւք, կ. զաղբերք:
Բայց.	յԱղբեւէ.	յԱղբերաց, կ. յաղբերց:
Պար.	շԱղբեւէ.	շԱղբերաց, կ. յաղբերց:
Գոյ.	Աղբեւք, կ. բերաւ.	Աղբերօք, կ. աղբերբք:
Գոյ.	շԱղբեւէ. բերաւ, զԱղբեւօք, կ. զաղբերբք:	
Ներ.	յԱղբեւէ. յաղբեւք, յԱղբեւը, կ. յաղբերք	
Կոչ.	ոԼԱղբեւք.	ոԼԱղբեւք, կ. աղբերք:

Համայաց հոլովին և այլ քանի մի անունք առանց կուցուաման և փոփոխման ճայնուոր տառիցն զնը օրինակ:

Աղբք	ղեր	ղերէ.	Hip.
Կայսր	սեր	սերէ.	Emperor.
Վաղր	ղեր	ղերէ.	Cleaver.
Հաւր	ղեր	ղերէ.	Husband's brother.
Ոսկը	կեր	կերէ.	Bone.

Աւատը, տեր;	տերէ.	Son.
Տարը, տալեր;	՚ի տարըէ.	Elements.
Համը, մեր,	մբէ.	Dumb.
Մախը, խեր,	խըէ.	Firwood.
Վակը, կեր,	կէէ.	Cleaver.
Վանտը, տեր,	տրէ.	Comb.
Եղը, զեր,	զէէ.	Border, End.

Կորուսմամբ :

Կոմարը,	Լոտեր,	՚ի լոտելէ.	Gum.
Լեռը,	Լոտեր,	՚ի լոտելէ.	Pound.
Դուստը, դստեր,	՚ի դստելէ.		Daughter.
Կղմինտը, մնտեր,	մնտը.		Tile.

Փոփոխմամբ :

Ավեր ալեր,	յաշը.	Meal, Flour.
Եղիւր եղիւր,	յեղիւր.	Horn.

Օքինակ մետասանեցորդ հոլովան :

Եղիւր	Յաշիւր	Յոգիւր
Ալու	Աստղ	Աստեղ
Աւա	Աստեղ	Աստեղաց
Տեր	Աստեղ յաստեղ	Աստեղաց յաստեղաց
Հայոց	ՀԱստեղ	ՀԱստեղս
Բայց	յԱստեղէ	յԱստեղաց
Պափ	ՀԱստեղէ	ՀԱստեղաց
Գորչ	Աստեղը	Աստեղը կ դօք
Գորչ	ՀԱստեղը	ՀԱստեղը կ դօք
Ներ	յԱստեղ կ յաստեղ	յԱստեղս
Կոչ	նԱստեղ	նՀԱստեղք

Հստ այսմ հոլովին սակաւ անուշանք առանց կորուսման
և փոփոխման ձայնաւոր տառիցն զո՞ր օքինակ:

Ընդ.

Անգլ	Գեղ	Vulture.
Արկ	Կեղ	Ark, Coffer.
Եղբ	Ետեղ	Place.
Լաւսպ	Ետեղ	Place for weeping.
Վոթլ	Թեղ	Handle.
Վաճլ	Ճեղ	Block, Log; Stocks.
Ոստլ	Մեղ	Birdlime.
Վալող	Ալեղ	Lock; Padlock.

Առաջամբարք :

Սիկլ	Ակեղ	Shekel.
Սինկլ	Անկեղ	Seal, Sea-dog.
Սկոտլ	Ակտեղ	Tray, Salver.

Փոփոխամբք :

Բակուլ	Կղ	Club, Bludgeon.
--------	----	-----------------

Օքինակ երկոտասանեցորդ հոլովան :

Եղանձ :	
Աւ	Տըդառ.
Աւս	Տըդառայ.
Տը	Տըդառայ. ցորդատ : առև տըդառա.
Հայ	ԴՏըդառ.
Բայ	Ի Տըդառայ.
Գայ	ԴՏըդառայ.
Գոյ	Տըդառաւ.
Գու	ԴՏըդառաւ.
Հեւ	Ի Տըդառա.
Կա	ԱԼՏըդառ.

Ըստ այսմ հոլովին բազում յատուկ անուշանք տուանց կորուամն և փոփոխան ձայնաւոր առողիցն՝ յորս յանդին :

զո՞ր օքինակ :

Ակն,	ավճակ:	Եվին գուշտին:
Անակն,	այ:	Լուսառուցայ հայւեն:
Անթափ,	այ:	Ենթել գուշտին:
Աղերամ,	այ:	Էշուն եր հայոց:
Արամ,	այ:	Հայոց ընտառ ընտառ որդիչ:
Արշամ,	այ:	Հայոց ընդհանուր ոբդարան հայւեն:
Երասմ,	այ:	Երասմի գեղին:
Խոակ,	այ:	Սուրբ էպիտուշիք ոքյուն երանեն:
Մամակ,	այ:	Ղայուելի գուշտին:
Վարապատաս,	այ:	Հայոց ընդհանուր եր իւսիր գուշտ:
Տիգրան,	այ:	Հայոց լգե Երանեալու որդին:
Տիգրան,	այ:	Քանիսութիւն ուշին:
Ազեր:	այ:	Բայանուր եր եւովհայոցա:
Երես,	այ:	Սուշայի որդին:
Եգեր:	այ:	Չերեկը ոշութին:
Եղեմացինեալ:	այ:	Դրախտի պեղի:
Հեր:	այ:	Պարսից մին գուստուն:
Նարեկ,	այ:	Այն զանա՞ ուշ եր ոք նուեկայութեա:
Բել,	այ:	Բայուլութիւն ուշով ընդհանուր:
Աւմայիա,	այ:	Հայոց ընտառ:
Նիւս,	այ:	Նիւսուր չ նիւսն գուշտին:
Գեր:	այ:	Գիեմին գուշտին:
Տիխիս,	այ:	Ծութը թիւթեանին ուշին:
Աման,	այ:	Դաւանի անդրանին ուշին:
Անտիոք:	այ:	Անդամութիւն ուշին:
Լակեպեման,	այ:	Մինուր տաղլաւն օստոյան:
Խոռու:	այ:	Հայոց որդին:
Մեսրոպ:	այ:	Սուրբ Էւրոպին ու եր գեն գալու:
Պարոյը:	այ:	Հայոց տաշի ոյսով տարք նոգանուր:
Բարու:	ուայ:	Բայուր գուշտին:
Եմմառուս,	այ:	Գեղ եր երանութիւն մօր:
Կափառայում,	այ:	Գուլենուս մայրութունին:
Ջիերասմւլ:	այ:	Ջիերութիւն իմ ուղրատ գուշտին:

Արջոյ

Արշօր
Հօմ
Պօլ

այ.
այ.
այ.

Այս բագանակի ոք անառա շնչինեն
Ըստ չուստան պղուխ ուղղութեա
Սուրբ ուզ պարտադր ճահուսութեա

Կորուսմամբ:

Եկեղեց, Հայաց,	Եկեղեց, Հայաց,
Հայոցակ, Եկայ,	Հայոց Եկայուն էր ոք նոհարուի Եյսուս
Մաքին, Բնայ,	Նուեակի ուղղութեա
Մօրիկ, Բկայ,	Հոտի բագանու էր յամ պետոն՝ 582:
Արդիու, Գիայ,	Առայս բագանու ըստ գունուի հայուսութեա
Զահուկ, Տկայ,	Զահուկ գունու գունութեա

Փոփոխմամբ:

Դաւթեմ, ըիժայ,	Թաւուրէ չէ Աւելի ուղղութեա
Խորեն, ըենայ,	Ավելու բագանու այսութանութեա
Աթի, սէթայ,	Առայս Երրորդ որդին:
Անոյշ, անուշայ,	Անոյշ բագանու անուշ է իննեա

Են ևս յատուկ անուանք ինչ յանգետլք՝ իստ որք ՚ի Հո-
լովին ընդ այսու օրինակաւ առնուն դկնի այսին զտառդ՝
։ Կան ևս՝ որք յանդին ՚ի աս ։ և ՚ի Հոլովին իւրեանց՝
փոխարկեն զ ան ՚ի յէ ։ զ որ օրինակ։

Ալիս,	ալիսայ,	Գունուն մի Յունուս:
Բարտա,	տայ,	Բերթէ ուղղութեա 2 օք հետի Գրենմեռայ:
Ելլագու	դայ,	Յանասուրուն:
Եւթիա,	բեայ,	Եւթիու նուն:
Թէոդոսիա,	սիայ,	Թէթէ ուղղութեա:
Լուսիանիա,	նիայ,	Փօւնուտուլ ուլիսուրէ:
Տօմլադա,	դայ,	Տօմլա ուղղութեա:
Բաւնաբատ,	բայ,	Աշուերս էր ու և և շուերս պաշուն:
Զաբադիատ,	դիայ,	Գուրմի էր յուգոյս ցեղին:
Ժաեբատ,	բայ,	Ախուեն է բաշտ ուղղութեա:

Աղեղովզատ

Աղեղողաս, պայ. Տաղը առագեծալ հայշէն
Նադաբիսաս, թիայ. Եւոնկեայ ուղին:

Օքինակ երեքտասանեցորդ հոլովման:

Եւակի:

Ա-Շ	Եսայի.
Ս-Խ	Եսայեայ.
Տ-Ր	Եսայեայ առ եսայի. ցեսայի:
Հ-Յ	Եսայի.
Բ-Ջ	յԵսայեայ.
Գ-Վ	զԵսայեայ.
Գ-Ր	Եսայեաւ.
Գ-Ր	յԵսայեաւ.
Ն-Ե	յԵսայի.
Կ-Շ	ոԼ Եսայի.

Հստ այսմ հոլովմն բազում յատակ անուշանք միոմոխտ
մամբ ձայնաւոր տառիցն՝ յորս յանդեն դու օքինակ:

Անկեւեաս	ըեայ.	Ենիւրեւ ժաղանչ:
Եղեսիա,	սեայ.	Ո-Շայ ժաղանչ:
Իկարիա,	րեայ.	Կ-ՇՆՇՆՇ:
Նիկոմիդա,	դեայ.	Խ-Նիմիս ժաղանչ:
Եպափրաս,	րեայ.	Կողուսցայ տուալի Եպիփուսոն:
Աթանագինէ,	նեայ.	Սուբէ Եպիփուսոն եր մասուսիւս:
Լաւորիկէ,	կեայ.	Լ-Ըստիս ժաղանչ:
Կարթագինէ,	նեայ.	Թառուսալոս ժաղանչ:
Հռիփիմինէ,	մեայ.	Սուբէ իսուն հադդիմէ:
Մեղուլէ,	լեայ.	Մ-Լոն ժաղանչ:
Վահէ,	Տեայ.	Հայոց Ծափութեր ե՛ որդի վանայ:
Արիատակէս,	կեայ.	Ենուսուրչայ կորուց որդին:
Դիթագինէս,	նեայ.	Ան-Ըսի Շ-Լուստայ եր միջուսպայ:
Եւրոպիկէս,	դեայ.	Ան-Ըսի Եսիսուսպեղծ երե:
Թաղէս	ղեայ.	Ե-Ըսի Յոսպատրուց կուս Հ-Այոկը ըստատէս:

Հիւրոկըստէս, տեայօ	Վաշէտք Եթէչ եւ յունցա
Ստաքէս, գեայօ	Պուլու առանց աշունցք եր
Բիւրասպիտ, պեայօ	Պարուց ողբանցին եւս
Թեկլի, զեայօ	Առաջի զայտահիւս
Հելի, զեայօ	Քահունայաշեք եւ մելոյաց
Զարուհի, հեայօ, կ. հւոյ	Մեծին արդունոյ պնձա
Տեգընուհի, հեյ, կ. հւոյ	Մեծին արդունոյ ուունչ
Ղամլէուհի, հեյ, կ. հւոյ	Սուրբ զամբէստի ուունչ
Կաստանդին, դեայօ	Խշոն եւ հայոց և ոյլ
Կոմպօլիս, լեայօ	Խող առշտն էհանդանուս
Հերապօլիս, լեայօ	Բեշիու որ է հալապ
Զամեսոս, մեսեայօ	Խագուս եւ նինահիւս
Կալմաս, մեայօ	Հայկայ ըունչ
Յուլիոս, լեայօ	Առաջին խյան հաօմոյ
Օգոստոս, տեայօ	Երւորդ խյան հաօմոյ
Տիբերիոս, ըեայօ	Երւորդ խյան հաօմոյ

Առանց միսվոյզման

Դրաստաման, նեայօ	Արշին Ըստիւրի պան վերականցան և
Աւեստ, տեայօ	Տելին ուր խուռով յալենց ուղարք
Դեմետր, ըեայօ	Հելիոս իշխան եւ և ոյլ

Օրինակ չորեքտաստաներորդ Տոլովման

Յագնոյին

Առշ	Հայաստանեայք
Աւեստ	Հայաստանեայց կարեայ
Տեմետր	Հայաստանեայց Շ Հայաստանեայց
Բայօ	Հ Հայաստանեայց
Պուր	Ի Հայաստանեայց
Գուր	Շ Հայաստանեայց
Պար	Հ Հայաստանեօք
Ներ	Ի Հայաստանեայց
Կուն	Ա Հայաստանեայք

**Ըստ այս հոլովանի հետագայ յոդիսական անուանքը՝ որոց
ոմանց սեռականն եղերի միայն՝ ի եղայ. և ոմանց միայն՝ ի
այց ոմանց՝ ի եղայ և՝ ի եղայ. և ոմանց՝ ի եղայ և՝ ի եղայ։
օրինակ։**

**Աշեայք, եայց.
Անեկեայք, եայց.
Ենթալումնեայք, եայց.
Երեկորեայք, եայց.
Միջերեզեայք, եայց.
Տեսանեայք, եայց.**

**Բահալիմայք, այց.
Առյապայք, այց.**

Ապագայք, այց, կ. այից, այիւք։

**Այգեստանեայք, եայց, կ. եաց.
Հայկազնեայք, եայց, կ. եաց.
Ձեթաստանեայք, եայց, կ. եաց.**

**Այծեայք, եայց, կ. ծէից, ծէիւք. իջե մարզ շինած եր+
Առժամանակայք, եայց, կ. կէից. Ճամանակար մանե+
Գետնախշտեայք, եայց, կ. տէից. Գետի վէրա ընկոյ մահուց+
Գուղնաբեայք, եայց, կ. քէից. Քողուր բանե+
Հստմանեայք, եայց, կ. նէից.
Խոռնեայք, եայց, կ. նէից.
Ծաղկեայք, եայց, կ. կէից.
Հողանիւթեայք, եայց, կ. թէից.
Հրանիւթեայք, եայց, կ. թէից.
Համանգամայք, այնց, կ. իցիւք, կ. օք. Բոլորն ։**

**Աշխատէ
Զորի կողմէ
Լուսակ պակ էլուծանէն
Յարակունէն
Միջակելի երեկին անափօլու+
Տիպանառ որչու գնամ ցեղն
Բակալ կատարէ
Աղական գոլուտնէ**

Գոլուտնէ

Գ է Ս Խ լ ։ Բ

Յաշուակ յապուակ հոլովման տեղանոց ։

Յատուկ հոլովմունք են վեց ըստ որոց հոլովին ան-
ունանք ինն այսինքն են ։ Տէր այր Տայր մայր ։
Եղբայր քոյր կին օր և գիւղ կամ գեօղ և բարդ եալք
որպա զորս դիցուք աստ առաջի ։

Հոլովման անուանս Տէր ։

Եղանակ	Յագնակ
Ուշ Տէր ։	Տէարք ։
Աւա Տէառն ։	Տէարց կամ տէրանց ։
Տրո Տէառն ի տէր ցտէր ։	Տէարց ցտէարս ։
Հայց դՏէր ։	դՏէարս ։
Բայց ի Տէառնի ։	ի Տէարց կ ի տէրանց ։
Պայր դՏէառնի ։	դՏէարց կամ դտէրանց ։
Գոր Տէրամբ ։	Տէրամբք ։
Պոր դՏէրամբ ։	դՏէրամբք ։
Նէր ի Տէառն կամ ի տէր ։	ի Տէարս ։
Կու ովՏէր ։	ովՏէարք ։

Ըստ այսմ հոլովին և բարդ եալք սորա զոր օրինակ ։

Առջատէր ։	տէառն ։	Պայտէ տառն ։
Պարտատէր ։	տէառն ։	Պարտիատէր ։ Առջառնուար ։
Տանտատէր ։	տէառն ։	Տանտէր ։

Այնպէս հոլովի և անուանս Առ ընդ նմին և բարդ եալք
սորա զոր օրինակ ։

Ա յ լ ։	առն ։	Մ ա ր դ ։
Ք ե ռ այր ։	առն ։	Ք զ է մ ա ր ։
Ե ր կ ա յ ր ։	առն ։	Ե ր կ ո ս կ ա յ ր ։ Ա յ ո ւ յ ա լ ։

Հոլովման

Հովովանի անուշանակ ։

Եւսի:	Յոգնի:
Ուլ:	Հայը:
Աւո:	Հօր:
Տրո:	Հօր + առ հայը ցհայը Հարց + առ հարց ցհարց:
Հոյ:	զՀայը:
Բայ:	ի Հօրէ:
Պար:	զՀօրէ:
Գոր:	Հարը:
Պոր:	զՀարը:
Ներ:	ի Հօր կամ ի հայը ի Հարս:
Կոչ:	ի Հարս:

Հատ այսմ հովովին և բարդեալք սուրա ։ զնը օըինակ:
 Կնքահայը հօր հարց ։ Կետաշը:
 Նախահայը հօր հարց ։ Առաջ հոյը:
 Սոյնպէս հովովին և անուշանքս Մուց և Եղանակ և բարձ
 դեալք նոցին զնը օըինակ ։

Մայը:	մօր + մարց:	Մայը մէր:
Կնքամայը:	մօր մարց:	Կետամէր:
Եղբայը:	եղբօր բարց:	Եւթու:
Հօրեղբայը:	եղբօր բարց:	Հօրեղբայ:

Հովովանի անուշանակ ։ Քոյք:

Եւսի:	Ֆոյք:	Յոգնի:
Ուլ:	Ֆոյք:	Ֆորք:
Աւո:	Ֆեռ:	Ֆերգ:
Տրո:	Ֆեռ + առ քոյք ցքոյք Ֆերց ցքորց:	
Հոյ:	զՖոյք:	զՖորք:
Բայ:	ի Ֆեռէ:	ի Ֆերց:
Պար:	զՖեռէ:	զՖերց:
Գոր:	Ֆեռէ:	Ֆերք:

Պար	զ Քերբ.	զ Քերբք.
Ներ	՚ի Քեր, կամ՝ ի քոյը.	՚ի Քերս.
Կու	ո՛Լ Քոյը.	ո՛Լ Քուք.

Սորտեղակի գործիականն լինի երբեմն՝ քեռ-ր. և յոդնա-
կին. քոյըք. քեռ-ց. պեսց. զքոյը. ՚ի քեռ-ց. քեռ-բք.
ո՛Լ քոյըք. Այլայս հազիւ ուրեք ՚ի զործ ածի :

Ըստ այսմհոլովին և բարդեալք սորտ. զմը օրինակ:

Հօրաքոյը	քեռ.	խարտուք
Մօրաքոյը	քեռ.	Մարտուք

Հոլովումն անուշանս՝ կին:

Բուզ.	Ելակի:	Ցոդնովի:
Աւո.	կին.	կանայք.
Տես.	կնոջ.	կանանց.
Տես.	կնոջ. յկին.	կանանց. առ կանայս.
Հայց.	զկին.	զ կոնայս.
Բայց.	՚ի կնոջէ.	՚ի կանանց.
Գայք.	զ կնոջէ.	զ կանանց.
Գուր.	կանամբ, կ. կնաւ.	կանամբք.
Գուր.	զ կանամբ, կ. զկնաւ, զ կանամբք.	
Ներ.	՚ի կնոջ, կ. ՚ի կին. ՚ի կանայս.	
Կու.	ո՛Լ կին.	ո՛Լ կանայք.

Սորտ եղակի գործիականն լինի երբեմն՝ չովառ-ք

Ըստ այսմհոլովին և բարդեալք սորտ. զմը օրինակ:

Տիկին, տիկնոջ. տիկնայ, կ. տիկնանց. խարտուն:

Առնակին, կնոջ. Մարտունովին:

Միակին, կնոջ. Մին չովչեպ ամուսնուց մուլք:

Հոլովումն անուշանս՝ գիւղ:

Բուզ.	Ելակի:	Ցոդնովի:
Աւո.	Գիւղ.	Գիւղք.

Տրի:	Գեղջ.՝ ՚ի գիւղ.	Գիւղից, ՚ի գիւղս.
Հոյ:	զ Գիւղ.	զ Գիւղու.
Բայ:	՚ի Գեղջէ.	՚ի Գիւղից.
Պայ:	զ Գեղջէ.	զ Գիւղից.
Գոյ:	Գիւղիւ.	Գիւղօք.
Պոյ:	զ Գիւղիւ.	զ Գիւղօք.
Ներ:	՚ի Գեղջէ. ՚ի գիւղ. ՚ի Գիւղս.	
Կոչ:	ու Գիւղ.	ու Գիւղք:

Սորայոդնականն լինի ևս՝ Գիւղօքէք. Գիւղօքէից. լոյդ
գիւղօքէս. զգիւղօքէս. ՚ի գիւղօքէից. զգիւղօքէից. գիւ-
ղօքէիւք. զգիւղօքէիւք. ՚ի գիւղօքէս. ու գիւղօքէ:

Հատայսմհոլովին և սոքին:

Գեօղ. գեղջ.	գեօղք. գեօղից. Գել.	
Ձբագիւղ.	գեղջ.	Ձբի Ավելած Գել.
Նորագիւղ.	գեղջ.	Նոր Գել.
Քաղաքագիւղ.	գեղջ.	Ավեծ Գել.

Հոլովանի անունանս՝ Օր:

Եղանակ:	Ցունակ:
Ու.	Աւ.
Աւո.	Աւուրք.
Տրի.	Աւուրց յօր. ցօր.
Հոյ:	Աւուրց յաւուրտ. ցաւուրտ.
Բայ:	զ Աւ.
Պայ:	յ Աւէ.
Գոյ:	Աւուրք.
Պոյ:	զ Աւուրք.
Ներ:	յ Աւուրց և յօր. յ Աւուրտ.
Կոչ:	ու Աւ.

Հատայսմհոլովին և բարդեալք սորա. զիլ օրինակ:

Երկանօր,	աւուրք.	Ձի օր:
Ավանօր:	աւուրք.	Ցերեկն պօդունակ:

Աշխատավ զարդ ի բանակ հայութ հայութ անուննեց

Հայութնեց	Եւ Սեւ ։ Եւ Գու ։ Յու ։ Սեւ ։ Յու ։ Գու ։			
Բառ,	ի.	իւ.	ից.	իւք:
Քաղաք :	իւ.	մւ.	աց.	օք:
Գետ,	ոյ.	ով.	ոյ.	ովք:
Եկեղեցի,	եոյ.	եաւ.	եաց.	եօք:
Աղեղնի	ան.	ամբ.	անց.	ամբք:
Նեղութիւն,	եանս.	եամբ.	եանց.	եամբք:
Գրառն,	ին.	ամբ.	անց.	ամբք:
Զգեստ,	ու.	ու.	ուց.	ուք:
Փոքր:	ու.	ումբ.	ունց.	ումբք:
Աղբիւը,	եը.	եըբ.	աց.	եըբք:
Ասող:	եղ.	եղբ.	աց.	եղբք:
Տրդաստ:	այ.	աւ.		
Եսայի:	եայ.	եաւ.		
Հյուտնեայք			եայց.	եօք:
Տէր,	տեսուն.	ամբ.	անց.	ամբք:
Հոյք:	հօր.	արբ.	արց.	արբք:
Քոյք:	քեռ.	եըբ.	երց.	եըբք:
Կին,	կնոջ.	ամբ.	անց.	ամբք:
Գիւղ:	գեղջ.	իւ.	ից.	օք:
Օ՛,	աւուը.	ուըբ.	ուց.	ուըբք:

Գ Լ Ո Ւ Խ . Գ .

Յաղագի հունվարի մշտական անուններ

Ո իշական՝ անուննք ևն հնդապատիկ, մասնականք՝
հարցականք, վերբերականք, հանրականք, և
թունականք, զորոց զհոլովմունան դիցուք առաջի:

Հ ոլովան մասնական անուննցու՝ ՈՒՆ + Ա + Ի + Խ + Կ և Ի Խ + Ա

	Ե Հ Ա Խ Տ	Ց Ա Գ Ա Խ Տ
Ուն	Ո Խ Տ.	Ո մանք.
Սեն	Ո ւ ր մ ն.	Ո մանց.
Տըն	Ո ւ մ ե մ ն. առ ո ն ն.	Ո մանց առ ո մանս.
Հայչ	Չ Ո Խ Տ.	Չ Ո մանս.
Բայց	յ Ո ւ մ ե մ է.	յ Ո մանք.
Պարս	շ Ո ւ մ ե մ է.	շ Ո մանց.
Գործ	Ո յ ս մ բ ։	Ո մամբք.
Պար	շ Ո յ ս մ բ ։	շ Ո մամբք.
Ներ	յ Ո ւ մ ե մ ն կ յ ո մ ն ։	յ Ո մանս.

	Ե Հ Ա Խ Տ	Ց Ա Գ Ա Խ Տ
Ուն	Ո ք.	Ո մանք.
Սեն	Ո ւ ր ուք.	Ո մանց.
Տըն	Ո ւ մ ե ք. առ ո ք.	Ո մանց ցոմանս.
Հայչ	Չ Ո ք.	Չ Ո մանս.
Բայց	յ Ո ւ մ ե ք ։	յ Ո մանց.
Պարս	շ Ո ւ մ ե ք ։	շ Ո մանց.
Գործ	Ո յ ս մ բ ։	Ո մամբք.
Պար	շ Ո յ ս մ բ ։	շ Ո մամբք.
Ներ	յ Ո ւ մ բ ։ կ յ ո մ ք ։	յ Ո մանս.

Ե Հ Ա Խ Տ

	Եշտի:
Ուշ:	Լին, կամ յին.
Սեռ:	Իրիք.
Տըմ:	Իմիք, առ ին, կամ յին.
Հայց:	Ղլին, կամ զին.
Բայց:	Ճմեքէ.
Պարս:	Ղլմեքէ.
Գոր:	Իշիք.
Պարս:	Ղլիշիք.
Ներ:	Յիմիք, կամ յին, կամ յին.

	Եշտի:
Ուշ:	Միւս.
Սեռ:	Միւսոյ.
Տըմ:	Միւսում, կ. միւսոյ, ցմիւս.
Հայց:	Ղլմիւս.
Բայց:	Կ Միւսին, կ. Կ միւսոյ.
Պարս:	ՂլՄիւսին, կ. ղմիւսոյ.
Գոր:	Միւսով.
Պարս:	ՂլՄիւսով.
Ներ:	Կ Միւսում, կամ Կ միւս.

Համ այսմ Տոլովին և մանական անոնանքս՝ Խւրաբան չխւր իւրոյ իւրում, իւրմէ, իւրով : Երկաքանչխւր, իւրոյ իւրում, իւրմէ, և այլն որոցյոգնակին լինի որպէս ժերոյ զնը օրինակ. իւրաքանչխւրք, իւրոյ, երկաքանչխւրք, իւրոյ, և այլն :

Աղյնպէո Տոլովի և ածական անունս՝ Ռու. զնը օրինակ՝ Այլապու պում, յայլմէ, այլով, յայլում, կամ յայլ պայլք, այլոյ, այլովք, յայլու:

Հոլովումն հարցական անոնանքս՝ Ո՞վ կամ ո՞ւ ո՞ւ Ուշ

Ա-Հ.	Ե-Հ.	Յ-Հ.
ԱԵՐ.	Ե-Հ.	Յ-Հ.
ԱԵՐ.	Ե-Հ.	Յ-Հ.
ՏԵՐ.	Ե-Հ. առ. սիԼ, կ. առ. սի. Բ-Հ.	Յ-Հ.
ՀԱՅ.	Ե-Հ.	Յ-Հ.
Բ-Կ.	Յ-Հ.	
Պ-Կ.	Յ-Հ.	
Գ-Կ.	Ի-Հ.	
Գ-Կ.	Ի-Հ.	
Վ-Կ.	Յ-Հ. կ. յում, կ. յում, կ. յում.	

Ա-Հ.	Ե-Հ.	Յ-Հ.
ԱԵՐ.	Ե-Հ.	Յ-Հ.
ԱԵՐ.	Ե-Հ.	Յ-Հ.
ՏԵՐ.	Ե-Հ. կ. որոյ, առ. սիր. Ո-Հոյ, առ. սիրոք.	Յ-Հ.
ՀԱՅ.	Ե-Հ.	Յ-Հ.
Բ-Կ.	Յ-Հ.	Յ-Հ.
Պ-Կ.	Յ-Հ.	Յ-Հ.
Գ-Կ.	Ա-Հ.	Ո-Հ.
Գ-Կ.	Յ-Հ.	Յ-Հ.
Վ-Կ.	Յ-Հ. կ. յում.	Յ-Հ.

Դ պրա յոդնականէն ըստան պակասեալ յոդնական համ
լուլքն նախընթաց հարցական անունան՝ ո՞յտ :

Հոլովանի վերբերական անունան՝ Ա-Կան:

Ե-Հ.	Յ-Հ.
Ա-Հ.	Ա-Հ.
Ա-Հ.	Ա-Հ.
Տ-Հ.	Ա-Հ. սիրանոյ, Ա-Հ. սիրանեայ, կ. սիրանիզ.
Հ-Հ.	Ա-Հ. սիրանոյ, սիրան, Ա-Հ. սիրանեայ, սիրան.
Բ-Հ.	Յ-Հ. սիրան,
Պ-Հ.	Յ-Հ. սիրանոյ,
Գ-Հ.	Յ-Հ. սիրանոյ,

Գոր:	Այսքանեաւ.	Այսքանեօք.
Պար:	ՂԱյսքանեաւ.	ՂԱյսքանեօք.
Ներ:	ՅԱյսքան,	ՅԱյսքանա:

Լստ այսմ Հոլովին և սոքին . Որդան . այդքան . այնքան .
սոյնքան . դոյնքան . նոյնքան :

Սոյնպէս Հոլովի և բառս քանի՝ ըստ յոգնականին . իսկ
ըստ եղականին փոքր ինչ խոտորի . զնորդինակ . Քանի .
քանոյ , կամքանւոյ . 'ի քանի . զքանի . 'ի քանւոյ . քանւով
իսկ բառքս՝ Որպիսի . այսպիսի . այդպիսի . այնպիսի .
սոյնպիսի . դոյնպիսի . նոյնպիսի . Հոլովին ամենեին ոռզ
ելելցի . և այ : որոց եզակի տրականն և ներգոյականն եր-
բեմ 'ի ուժյանգին . զնորդինակ . ※ Ընդ այսովհումն և հաց
մի ուտել || . թ . կր . 5 . II :

※ Յայնողում աւուը այցելութեան իւրեանց մա-
ռաւոր առնիցն զնած || . Սուր . թ . Պէտ . դ :

※ Յայնողում շիտթման խորհրդոց հասանէ նմա առու-
շկայիցն յայտնութիւն || . Խոր . թ . 24 : Սոյնպէս և
այլքնէ

Հոլովամն հանրական անուանս՝ Անեւեւոն , կ . անեւեւոն :

Ուշ:	Ամենեքեան , կ . ամենեքին .	<i>Կապարանակ պարագաներ</i>
Վեռ:	Ամենեցունց , կ . ամենեցուն .	
Տրու:	Ամենեցունց , առ . ամենեսեան , կ . առ . ամենեսին .	
Հայու:	ՂԱմենեսեան , կ . զամենեսին .	
Բար:	յԱմենեցունց , կ . յամենեցուն .	
Պար:	ՂԱմենեցունց , կ . զամենեցուն .	
Գոր:	Ամենեքումբք .	
Պար:	ՂԱմենեքումբք .	
Ներ:	յԱմենեսեան , կ . յամենեսին .	
Կռւ:	մԱմենեքեան , կ . մԱմենեքին :	

Այսպէս

Այսպէս հոլովի և բառու՝ թուղթեքեան, թուղթեցունց և
կ. թուղթեքին, թուղթեցուն. և այլն:

Հոլովամ թուշական անուշանս՝ ՄԻ:

ԵԼԱԿ:

ՈՒՇ.	ՄԻ.
ՍԼԱՎ.	ՄԻԿ, կ. միոջ.
ՏՐԱ.	ՄԻՌԱՄ, կ. միոյ. ՚ի մի.
ՀԱՅԱ.	ՂՄԻ.
ԲԱՐՅ.	՚ԻՄԻԿ, կ. ՚ի միոցէ.
ՊԱՐՄ.	ՂՄԻԿ, կ. զմիոջէ.
ԳՐԵ.	ՄԻԿ.
ԳՐԵ.	ՂՄԻԿ.
ՆԵՐ.	՚ԻՄԻՌԱՄ, կ. ՚ի մի, կ. ՚ի միոջ.
Կ-Հ.	՚ԻԼՄԻ:

Այսպէս հոլովին և բարդեալք սորա, մըգոն, Ք սանեմի,
միոյ. երեսունեմի, միոյ, և այլն:

Իսկ վասն այլոց թուշական անուշանց գիտելի եւ զի ընդուռ-
ձակքն այսպէս հոլովին, որգոն:

ԵՐԿՈՒ,	ԵՐԿՈՒՍ,	ԵՐԿՈՒՄԵՔ
ԵՐԵՐ,	ԵՐԵՐ,	ԵՐԵՐՔ
ՉՈՐՔ, կ. չորս,	ՉՈՐՔ,	ՉՈՐՔ
ՀՆԴԱ, ՀՆԴԻԸ,	ՀՆԴԱ,	ՀՆԴԻԸ
ԱԵՐ,	ԱԵՐ,	ԱԵՐՔ
ԵԹԸՆ, ԵԹԸՆՅ,	ԵԹԸՆ,	ԵԹԸՆՔ
ՈՒԹ, կ. ութն, ութին, կ. ութինին, ութից, ութիւք		
ԻՆ, ԼՆԻ, ԼՆԻԸ,	ԻՆՈՒՆՔ, ԻՆՆՈՒՅ, կ. ինունց, կ. լննից,	
	ԼՆՆԻՔ, կ. ինամբք:	

Տասն, տասին, տասմբք, տասունք, տանյ, տամբք:

ՄԻՏԱՏԱՆ, կ. սանք, սանից, նիւք:

Ք սան, քսանից, քսանիւք:

ԵՐԵՍՈՒՆ, ԵՐԵՍԻԿ, ԵՐԵՄԻՒՔ:

Հարիւք

Հարթեր ; ոյ , ոլ . ոյ , կ . ից , ոլք . կ . օք
 Երկերեր ; ոյ , ոլ . ոյ , կ . իւ , իւ . ից , օք:
 Հազար , ի , աւ , կ . իւ . այ , կ . ից , օք:
 Բիւր , ու , ու . ուց , ուց , կ . ոյ , ոլ . ոյ , ոլք:
 Սոյնպէս , հոլովին և այլ նմընդարձակ թուական ան-
 ուանք , որք ըստ վերսուբելոց յանդին:

Իսկ դասականքն հոլովին ընդ առաջին և ընդ երկուորդ
 օրինակաւ , թ ը Յորին , և ը Գուշտու ղեղօրինակ :

Առաջներորդ , ի , աւ , կ . իւ . այ , օք:
 Երկրորդ , ի , աւ , կ . իւ . այ , օք:
 Երրորդ , ի , աւ , կ . իւ . այ , օք:
 Տասներորդ , ի , այ , կ . իւ . այ , օք:

Ըստ այսմեայլքն՝ բացի յերկուց առաջ՝ նախանքն և առաջնորդն ,
 ուրք հոլովին ը երրորդ . օրինակաւ , թ ը ընդ Գետոշը որգոն ,
 Նախկին , նախկնոյ , նախկնալ Առաջնին , առաջնոյ , յա-
 ռաջնոյ , կ . յառաջնմէ , կ . յառաջնմէ , առաջնոլ , յա-
 ռաջնին , կ . յառաջնում :

Այսնպէս և զատական և կրկնական անուանք թուականք
 Երեկորդ հազիւ ուրեք հոլովին , բացի սոտեպել հարկին
 լինին ըստ դասականաց՝ ը Գուշտու և ընդ Յորին . որգոն :

Հնգեակ , գեկի , կաւ , կ . կիւ . կայ , կօք:
 Հնդապատիկ , պատիկ , կաւ , կ . կիւ . կայ , կօք : ըստ
 այսմեայլքն:

Խոհ անձներականք , որպիսի են , Երկորեան + Երեքեան .
 չորեքեան , և այն . հոլովին ըստ համընականին . որգոն :
 Երկորեան , կողունց , կ . Երկորին , կողուն , կոքումքք :
 Երեքեան , Երեցունց , կ . Երեքին , Երեցուն , Երեքումքք :
 և այն :

Գ Լ Ո Ւ Խ . Դ :

Յաղսդ հոլովանի դեւունուց :

Ա Երանուանք են հնդապատիկ և իսական, Ես, գու, ինքն իւր, Յուզական, Սա, գաւնաւ Այս, այդ, այս Սոյն, դոյն, նոյն, Ստացական, Իմ, քոյ, մեր, ձեր, իւր, իւրոյ, և ևս, սորայն, գորայն, նորայն, և այլն, Յարաբերական, Որ, և Դիմորոշականէն՝ պէսպէս հոլովին, զորոց զօրինական դիցուք կարգաւ :

Ս որքա առ հասարակ բաց ՚ի դիմորոշականէն՝ պէսպէս հոլովին, զորոց զօրինական դիցուք կարգաւ :

Հոլովանի էական դերանուանցս՝ Ե՛ւ դու հեն, իւր:

	Ե՛ՎԻՒ:	Յոդիական:
Ա-Ն:	Ե՛Վ.	Մեք.
Ա-Ե-Խ:	Իմ.	Մեր.
Տ-Ր-Ց:	Ինձ, առ իսցիս, ընդիս,	Մեզ, առ մեզ.
Հ-Ա-Յ:	զիս.	զՄեզ.
Բ-Ա-Յ:	յինէն.	յՄէնչ.
Գ-Ա-Ր:	զինէն.	զՄէնչ.
Գ-Ո-Ր:	ինե.	Մեօք.
Գ-Ո-Ր:	զինե.	զՄեօք.
Ն-Ե-Ր:	յիս:	յՄեզ:
	Ե՛ՎԻՒ:	Յոդիական:
Ո-Ն:	Դու.	Դուք.
Ա-Ե-Խ:	Քո.	Ձեր.
Տ-Ր-Ց:	միեղ, առ քեղ, յքեղ, Ձեղ, առ ձեղ,	
Հ-Ա-Յ:	զմիեղ.	զՁեղ.
Բ-Ա-Յ:	յիմիեն.	յՁենչ.
Գ-Ա-Ր:	զմիեն.	զՁենչ.
Գ-Ո-Ր:	միե.	Ձեօք.
Գ-Ո-Ր:	զմիե.	զՁեօք.
Ն-Ե-Ր:	յիմիեղ.	յՁեղ.
Կ-Ն:	ովկուս:	ովկուք.

Ե՛ՎԻՒ

	Եղանձն:	Յունակի:
Ա-շ.	Խնդն.	Խնդեանք.
Ա-ւ.	Խնդեան.	Խնդեանց.
Տ-ր.	Խնդեան, առ Խնդն. Խնդեանց, առ Խնդեանց.	
Հ-յ.	Ղ Խնդն.	Ղ Խնդեանս.
Բ-այ.	յ Խնդենէ.	յ Խնդեանց.
Գ-որ.	զ Խնդենէ.	զ Խնդեանց.
Գ-որ.	խնդեամբ.	խնդեամբք.
Գ-որ.	զ խնդեամբ.	զ խնդեամբք.
Ն-եր.	յ Խնդեն, կ յ Խնդն; յ Խնդեանս:	

	Եղանձն:	Յունակի:
Ա-շ.	(ու ու նի)	խըրեանք.
Ա-ւ.	խըր, կ խըրեան.	խըրեանց.
Տ-ր.	խըր, կ խըրեան, առ խըր. խըրեանց. Ը խըրենս.	
Հ-յ.	(ու ու նի)	(ու ու նի)
Բ-այ.	յ խըրմէ.	յ խըրեանց.
Գ-որ.	զ խըրմէ.	զ խըրեանց.
Գ-որ.	խըրմ, կ խըրեմբա կ խըրեաւ. խըրեամբք.	
Գ-որ.	զ խըրմ կ զ խըրեմբա կ զ խըրեամբք.	
Ն-եր.	յ խըրմ, կ յ խըրեան:	յ խըրեանս:

Ա յսպէս հորովին ըստ իմիք՝ և անեղական պակասաւոք
գերանուանքու Միւնչ, և եւեց, որդոն:

	Յունակի:	Յունակի:
Ա-ւ.	Միմեանց.	իրերաց.
Տ-ր.	Միմեանց, առ միմեանս իրերաց, ցիրեարաւ.	
Հ-յ.	զ Միմեանս.	զ իրեարաւ.
Բ-այ.	ի Միմեանց.	յ իրերաց.
Գ-որ.	զ Միմեանց.	զ իրերաց.
Գ-որ.	Միմեամբք.	իրերօք.
Գ-որ.	զ Միմեամբք.	զ իրերօք.
Ն-եր.	ի Միմեանս:	յ իրեարաւ:

Հոլովանի պետական դերանուանմ՝ Նոյն

	Եշտի:	Յագնակի:
Աւշ.	Նաբաւ.	Նաբաւ կ. նոքին.
Աւա.	Նորա, կ. նորուն.	Նոյա կ. նոյուն. կ. նոյունց.
Տօս.	Նմա. առ նա. յնա, Նոյա. առ նոսա. Ը նոսա,	կ. ընդ նոսին.
	կ. լնդ նա:	
Հայց.	զ նա.	զ նոսա. կ. զնոսին.
Բայց.	՚ի նմանէ.	՚ի նոյանէ. կ. յունց.
Պարո.	զ նմանէ.	զ նոյանէ. կ. յունց.
Գար.	Նովաւ.	Նոդօք. կ. նոքիմքք.
Պար.	Նովաւ.	Նոդօք. կ. զնոքիմքք.
Նէր.	՚ի նմա. կ. ՚ի նմին. կ. ՚ի նա. ՚ի նոսա. կ. ՚ի նոյին.	

Այսպէս հոլովին և սոքին. Սա, սորա. դա, դորա. որոց յոգնակի գործիականն լինի ևս սոքումքք, կ. սոյանօք. դոքումքք, կ. դոյանօք. նոքումքք, կ. նոյանօք:

Հոլովանի պետական դերանուանմ՝ Նոյն

	Եշտի:	Յագնակի:
Աւշ.	Նոյն.	Նոյնք.
Աւա.	Նորին.	Նոյին.
Տօս.	Նմին. առ նոյն.	Նոյին. առ նոյնա.
Հայց.	զ նոյն.	զ նոյն.
Բայց.	(ոչ ոտե՞)	(ոչ ոտե՞)
Պարո.	(ոչ ոտե՞)	(ոչ ոտե՞)
Գար.	Նովիմք. կ. նովին.	Նովիմքք.
Պար.	Նովիմք. կ. զնովին. զ Նովիմքք.	
Նէր.	՚ի նոյն:	՚ի նոյնա.

Այսպէս հոլովին. և սոքին, Սոյն, սորին. դոյն, դորին:

Հոլովանի պետական դերանուանմ՝ Անդ

Եշտի

Եշի:

Այն.

Այնը, կ. այնորիկ.

Այնմ, կ. այնմիկ. առ այն Այնոցիկ. առ այնուիկ
ընդ այնոսիկ.

Հայ. զ Այն.

յԱյնմանէ.

Պար. զ Այնմանէ.

Գոր. Այնու, կ. այնունիկ.

Պար. զ Այնու, կ. զայնունիկ.

Ներ. յԱյնմ, կ. յայնմիկ. կ. յայն յԱյնունիկ, կ. յայն.

Այսպէս հոլովին և սոքին, Այս, այսը, կ. այսորիկ. այսու-
թիկ այսոցիկ. և այլն Այդ, այդը, կ. այդորիկ. այդունիկ,
այդոցիկ. և այլն.

Յունակի:

Այնոքիկ, կ. այնք.

Այնոցիկ, կ. այնց.

Այնոցիկ, առ այն Այնոցիկ, առ այնուիկ
ընդ այնոսիկ.

ՀԱյնոսիկ, կ. զայնա.

յԱյնցանէ, կ. յայնց,

կ. յայնոցիկ.

ՀԱյնցանէ, կ. զայնց,

կ. զայնոցիկ.

Այնոքիւք, կ. քլմբք.

Այնոքիւք, քիմբք.

Ներ. յԱյնմ, կ. յայնմիկ. կ. յայն յԱյնունիկ, կ. յայն.

Հոլովանն. ստացական դերանուանցո՞ւ Քո, և Իմ:

Եշի:

Քո.

Քոյոյ, կ. քոյ.

Քումկ, քոյոյ, կ. քոյ, ի քոյ, Քոյոյ, կ. քոյ, ի քոյոյ,

Հայ. զ Քոյ.

Բոյ, ի Քումկ, կ. ի քոյոյ.

Պար. զ Քումկ, կ. զ քոյոյ.

Գոր. Քոյով, կ. քով.

Պար. զ Քոյով, կ. զ քով.

Ներ. ի Քում, կ. ի քոյ:

Յունակի:

Քո.

Քոյո.

Քոյոյ, կ. ի քոյ.

Զ Քոյոյ.

ի Քոյոյ, կ. ի քոյոյ.

Զ Քոյոյ, կ. զ քոյ.

Քոյով, կ. քով.

Զ Քոյով, կ. զ քով.

ի Քոյոյ:

Եշի:

իմ.

իմոյ.

իմումկ, իմոյ, առ իմ.

Յ գումիյ:

իմք.

իմոյ.

իմոյ, առ իմ.

Հայ.

Հայոց	Արմ.	Համար.
Բայ.	Յիմիլ, կը յիմոյ.	Յիմոյ.
Գապո	զիմիլ, կ. զիմոյ.	զիմոյ.
Գոռ.	իմոլ.	իմոլք.
Գոր.	զիմոլ:	զիմոլք.
Ներ.	յիմում, կ. յիմ.	յիմ.
Կոչ.	ովհիմ:	(ովհ կ մի)

Այսպէս հոլովին և ստացական դերանուններ այսոքին է

Մեր, մերոյ, մերում, ՚ի մերմե, մերով, ՚ի մերումն
Ձեր, ձերոյ, ձերում, ՚ի ձերմե, ձերով, ՚ի ձերումն
Իւր, իւրոյ, իւրում, յիւրմե, իւրով, յիւրում:

Հորությն ստացական և աճանցական դերանուններ՝ Ներոյ,
կամ նորոյն:

Հայոց	Արմ.	Համար.
Ուշ	Նորոյ, կ. նորոյն:	Նորոյք.
Սիւ.	Նորոյոյ:	Նորոյոց, կ. նորոյոյ:
Տօս.	Նորոյոյի, նորոյում:	առ նոյն Նորոյոյ, ՚ի նորոյո:
Հայոյ, զ Նորոյն:		զ Նորոյու:
Բայ.	՚ի Նորոյոյ, կ. այնե.	՚ի Նորոյոյ, կ. յեց:
Գապո	զ Նորոյոյն, կ. այնե.	զ Նորոյոյ, կ. յեց:
Գոռ.	Նորոյով.	Նորոյովի, կ. յօք:
Գոր.	Նորոյով:	զ Նորոյովի, կ. յօք:
Ներ.	՚ի Նորոյում, կ. ՚ի նորոյն:	՚ի Նորոյու:

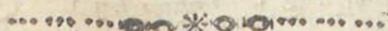
Ըստ այսուհոլովին և սոքին, Արոյ, սորայք, սոյայ, սո-
ցայք, գորայ, գորայք, գողայ գորայք, նորայ, նորայք: և
ես՝ ՚ի սմայք, ՚ի գմայք, ՚ի նմայք:

Հորությն ստացական և աճանցական դերանուններ՝ Նորոյն:
Եւսի:

	Եշտի:	Տոգնակի:
Ա-Հ.	Նորային .	Նորայինք .
Ս-Ի.	Նորայնոյ .	Նորայնոց .
Տ-Ր.	Նորայնոյ . կ . Նորայնում . առ . Նորային .	Նորայնոց . առ . Նորայինս .
Հ-Ա.	Նորային .	Նորայինս .
Բ-Ա.	՚ի Նորայնոյ .	՚ի Նորայնոց .
Գ-Ա.	Նորայնոյ .	Նորայնոց .
Դ-Ր.	Նորայնով .	Նորայնովք , կ . նօք .
Պ-Ր.	Նորայնով .	Նորայնովք . կ . նօք .
Ն-Է.	՚ի Նորային . կ . ՚ի Նորայնում . ՚ի Նորայինս .	
Ը-Ա.	Աստ այսմ հալովին և սոքին . Նոյային . սորային . սոցային . ոդորային . գոյային . իմային . քոյային . իւրային . իւրեանցային . մերային . ձերային . Ռոցյուգնակին լինի . իւրայոց . կ . իւ- րայոցոց . իւրեանցայոց . կ . իւրեանցայնոց . մերայոց . կ . մերայ- ոց . ձերայոց . կ . ձերայնոց .	
Ա-Ր.	Ջերեանուաքն . Մերոյին . ձերոյին . իւրոյին . քոյին . իմոյին . նախորդիւ միայն հո ովին . որգոն . ՚ի մերոյին . առա- ձերոյին . զիւրոյին . լըդ քոյին . յիմոյին .	

Հոլովումն յարտքերտկան դերանուանս՝ Ա:

	Եշտի:	Տոգնակի:
Ա-Հ.	Ու . կ . ո .	Ուք . կ . ոյք .
Ս-Ի.	Ուոյ . կ . ոյը .	Ուոյ .
Տ-Ր.	Ուում , կ . ում . առ . որ .	Ուոյ . առ . որս .
Հ-Ա.	ՉՈՒ .	ՉՈՒ .
Բ-Ա.	ՅՈՒՄՔ .	ՅՈՒՈՅ .
Գ-Ա.	ՉՈՒԺՔ .	ՉՈՒՅԳ .
Դ-Ր.	ՈՒՅԱՎ .	ՈՒՅԱՎՔ .
Պ-Ր.	ՉՈՒՅԱՎ .	ՉՈՒՅԱՎՔ .
Ն-Է.	ՅՈՒՅՈՎ . կ . յոր , կ . յում : միբա :	ՅՈՒՅՈՎ .

Գ Լ Ո Ւ Խ . Ե :

Յաղաք և կոնհեմույթ Բայրի ըստ Նորից Ծորդութեակց
Եւ հայու յաշակու կոնհեմույթ Էական Ըստից

Վ ոնարհմանք բայից են պէսպէս մոտիստութեք ու ց
ընդ այսու կ. ընդ այնու Ծորդութք. Խոկ Ծոր-
դութիւնք բայից են չուք ըստ չորից վերջաւորութեանցա-
հ. ի. ի. ամ. ռամ. ՛ ը որոց խոնարհին կամ. Ծորդին ամե-
նայն բայք:

Ա րդ բայք բազմադիմի են. ոմանք տսին Էականք. որովհետ
եւանք. լիք. էմ. և գուլ. և ոմանք. առ քականք. որք բաս-
ժանին՝ կ կանոնաւորս և յանիկանոնս: յորս ոմանք են ներ-
գութականք. հանդերձ իւրիանց կը աւորականօք. ոմանք
ներգութակերպ չեղոքականք. ոմանք կը աւորակերպ չե-
ղոքականք, (որք և տսին ձայնակը ականք)։ և ոմանք հա-
սարակք ։ Եւ իւրաքանչիւր սորք պէսովիս օրինակաւ խո-
նարհին և Ծորդին:

Էական բայս Եւանէմ՝ խոնարհի այսպէսո.

Սահմանական Եպահովի Ներկայ:

Եւանէմ,	Եղանիս,	Եղանիս.
Եղանիմք,	Եղանիմք,	Եղանինս.

Անհպատէ:

Եւ.	Եղանէիս,	Եղանէիս, Եղանէր, կ. Եղանիւրք:
Յոդ.	Եղանէաք,	Եղանէիք, Եղանէինս:

Կապատէուլ:

Եւ.	Եղէ,	Եղէր,	Եղև.
Յոդ.	Եղաք, կ. Եղեաք,	Եղէք,	Եղենս:

Յարականառք:

Եւ.	Եղեալէմ,	Եղեալէս,	Եղեալէ.
Յոդ.	Եղեալէմք,	Եղեալէք,	Եղեալէնս:

Գուլ:

Գրետիպառը ։

Ել ։ Եղեալէի , Եղեալէիօ , Եղեալէր ։
Յու ։ Եւեալէաք , Եղեալէիք , Եղեալէինք

Ապահովի ։

Ել ։ Եղէց , Եղիցիս , Եղիցի ։
Յու ։ Եղիցոք , Եղիշիք , Եղիցինք

Հրամայական Եւանձով Աւելիո ։

Ել ։ Ան , մի լիսիր ։
Յու ։ Եւերուք , մի լիսիք ։

Ապահովի ։

Ել ։ Եղշիօ , կամ Եղիցիս , Եղիցի ։
Յու ։ Եղիցոք , Եղիցիք , Եղիցինք

Սպորադական Եւանձով Ապահովի ։

Ել ։ Եղիցմ , Եղիցիս , Եղիցի ։
Յու ։ Եղիցմք , Եղիցիք , Եղիցինք

Անցում ։

Ել ։ Եղեալիցեմ , Եղեալիցեօ , Եղեալիցե ։
Յու ։ Եղեալիցեմք , Եղեալիցեք , Եղեալիցենք
Անցում Եւանձու ։ Եղանիլ Եղանելոյ Եղանելով և այլն
Ընդունելուն ։ Նւրոյ , և Անցուլ ։ Եղեալ ։
Ապահով ։ Եղանելոյ Եղանելի ։

Գոհանելի է , զի աներեսոթ բայն իբրեւ անոն Հորովի և երա
սորդ օգևնակառ ։ այսինքն ընդ գերող Եղականապէս միայն
որպօն , Ուլ ։ Եղանիլ ։ Աւո ։ Եղանելոյ Տօմ ։ Եղանելոյ
յեղանիլ , կամ առ ՚ի Եղանիլ ։ Հայ ։ զեղանիլ ։ Բայ ։
յեղանելոյ Պար ։ զեղանելոյ Պար ։ Եղանելով ։ Պար ։
զեղանելով ։ Ներ ։ յեղանին , կամ ընդ Եղանին ։ Սոյնողեւ
լինին և այլ ամենայն աներեսոյթք զոր օրբնակ , Գործել
գործելոյ ։ ՚ի գործել , կամ առ ՚ի գործել ։ զգործել
՚ի գործելոյ զգործելոյ ։ գործելով ։ զգործելով ՚ի գոր
ծելն ։ Աղալ ։ աղալոյ յաղալ ։ կամ առ ՚ի աղալ ։ զաղալ
յաղալոյ ։ զաղալոյ ։ աղալով ։ զաղալով ։ յաղալն թաղողուլ ։
թուլ

Թողլոյ. ' ի թողլու-լ. կամառ. ' ի թողլու-լ. զթողլու-լ. ' ի
թողլոյ. զթողլոյ. թողլու-լ. զթողլու-լ. ' ի թողլու-լ. եայլն.
Եւ Հոլովեալքն սոցա կոչին՝ դերբայք:

Եական բայս Լ' կ' խոնարհի այսողէս:

Առաջնական Եղանակի Ներկայ :

Եւ.	Լինիմ,	լինիս,	լինի.
Ցոդ.	Լինիմք,	լինիք,	լինին:
			Անապուր :
Եւ.	Լինեի,	լինեօ,	լինե,
Ցոդ.	Լինեաք,	լինեօք,	լինեին:
			Կարուեալ:
Եւ.	Եղե,	եղեր,	եղե.
Ցոդ.	Եղբ,	եղեք,	եղեն.
			Յուրակապուր :
Եւ.	Լեալ եմ,	լեալ ես,	լեալէ:
Ցոդ.	Լեալ եմք,	լեալ եք,	լեալ են.
			Գուշունապուր :
Եւ.	Լեալ եի,	լեալ եիր,	լեալ եր:
Ցոդ.	Լեալ եաք,	լեալ եիք,	լեալ եին:
			Անապուր :
Եւ.	Ացիմ,	լիցիս,	լիցի.
Ցոդ.	Ացուք, լիցիք, կամ լինիցիք,		լիցին:
			Հըմանյայն եւ համենի Ներկայ :
Եւ.	Լեր,	մի լինիօ.	
Ցոդ.	Լերուք,	մի լինիք:	
			Անապուր :
Եւ.	Լիջիօ. կամ լինիջիօ, և կամ լիցիս, լիցի.		
Ցոդ.	Լիցուք, լիջիք, կամ լինիջիք, լիցին,		Սուրբուժական եւ համենի Ապառանի:
Եւ.	Լինիյիմ,	լինիյիս,	լինիյի.
Ցոդ.	Լինիյիմք,	լինիյիք և լիցիք, լինիյին:	

Աղյեմլ :

Եւ Լեալիցեմ : Լեալիցես, Լեալիցէ .
 Յու Լեալիցեմք, Լեալիցէք, Լեալիցեն :
 Անեւայտելուայտ : Լինիլ, կ.լիներ, լինելով, և այլ :
 Բիշուանելուան : Ներա, և Անեւալ Լեալ :
 Աղյուսակ : Լինելոց, լինելի :

Եսկան բայս Եմ՝ խոնարհի յայսչափ Ժամանակս միայն :

Սահմանայն եղանակի Ներիայ :

Եւ Եմ, ես, ես Յու : Եմք, եք, ես :
 Աղյուսակ :

Եւ եի, եիս, եր : Յու : Եսք, եիք, են :
 Համայնչան եղանակի Ներիայ :

Եւ Եօ (զմը օրինակ, ողջեօ) :

Յու : Երմք (զմը օրինակ, ողջերմք) :

Սպառադաստին եղանակի Աղյուսակ :

Եւ Իցեմ, իցես, իցէ : Յու : Իցեմք, իցեք, իցեն :
 Անեցենյտ եղանակ : Ել, ելոց, յել, զել, ելով :
 Հներուանելուան : Ներիայ և Աղյեմլ Լեալ :

Աղյուսակ :

Խոկ պակասեալ Ժամանակք սորա լըանան ժշշանիչն և կ չի չիմէն :

Եսկան բայս Գով՝ խոնարհի յայսչափ Ժամանակս միայն :

Սահմանայն եղանակի Ներիայ :

Եւ Գոմ, գոմ, գոյ : Յու : Գոմք, գոյք, գոն :
 Աղյուսակ :

Եւ Գոյը : Յու : Գոյին :

Սպառադաստին եղանակի Աղյուսակ :

Եւ Գույէ : Յու : Գույին :
 Անցեալյտ եղանակ : Գով, գոլոյ, գոլով, և այլ :
 Հներուանելուան : Ներիայ, Գոյօվ :

Զայլպակասութան ընու յեւանքեն, ՚ի լինքեն և յէտեն :

Խակ մասնիկս պյո վլ+, որ երբեմն իբրև է ական բայ ՚ի գործածի ՚ի բացասացութիւնո, չունի ինչ խոնարհումն: այլ ենքնին արձակ վարի. և նշանակէ՝ ոչ գոյ. զար օքինակ: *

* Զի+ ոք բարեկամմեղելը || . ֆոչ գոյ: Սարդու և Յու 6. Յորդ ռու:

* Զի+ ինչ համեմատ ՚ի կենցա ու մա գործոց առաքինութեան || . այսինքն ոչ գոյ: Խորով :

*** * *** * *** *

ԽՈՆԱԿԻ ՏԱՐԱՆԴ ՆԵՐՄՐՅԱԿԻ ԸՆՈՒՅՆ ԸՆՈՒՅՆ ԸՆՈՒՅՆ ԸՆՈՒՅՆ ԸՆՈՒՅՆ :

Գ Լ Ո Ւ Խ . Զ :

Օքինակ առաջին :

Եւ		Սահմանական եղանակի Ներկ:	
Յոդ.	գործեմ,	գործես,	գործէ:
	գործեմք,	գործեք,	գործեն:

Ակտիվութ

Եւ	գործէի,	գործէիը,	գործէր:
Յոդ.	գործէաք,	գործէիք,	գործէին:

Կադարձութ

Եւ	գործեցի,	գործեցեր,	գործեաց:
Յոդ.	գործեցաք,	գործեցիք,	գործեցին:

Ցարութափութ

Եւ	գործեալեմ,	գործեալես,	գործեալէ:
Յոդ.	գործեալեմք,	գործեալէք,	գործեալեն:

Գաերկանութ

Եւ	գործեալէի,	գործեալէիը,	գործեալէր:
Յոդ.	գործեալէաք,	գործեալէիք,	գործեալէին:

Ապահով

Աղասինի ։

Եւ Գործեցից, գործեսցես, գործեսցէ ։
Յու. Գործեսցուք, գործեսչիք, գործեսցեն ։

Հ բ ա մ յ ա յ ա ն է Ե լ ա ն ա վ է Ն ե ր ի ա յ ։

Եւ Գործեա՞, մի գործեօ ։
Յու. Գործեցէք, մի գործէք ։

Աղասինի ։

Եւ Գործեսցի՞, կամ գործեսցես, գործեսցէ ։
Յու. Գործեսցուք, գործեսցիք, գործեսցեն ։

Ս պ ը ր տ ը ս տ ո ւ ն ա ն է Ե լ ա ն ա վ է Ա ղ ա ս ա ն ի ։

Եւ Գործիցեմ, գործիցես, գործիցէ ։
Յու. Գործիցելք, գործիցէք, գործիցեն ։

Անցեալ ։

Եւ Գործեալիցեմ, գործեալիցես, գործեալիցէ ։
Յու. Գործեալիցուք, գործեալիցիք, գործեալիցեն ։

Ա ն ց ե ա յ ա ն է Ե լ ա ն ա վ է Գ ո ր ծ ե ա լ ։ և այլն ։
Հ ե տ ո ւ ն ե լ ո ւ ն է ։ Ն ե ր ի ։ Գ ո ր ծ օ լ ։ Ա ն ց ա լ ։ Գ ո ր ծ ե ա լ ։

Աղասինի, Գործելոց ։

Օրենակ կը աւորականին ։

Ս պ է ր տ ը ս տ ո ւ ն ա ն է Ե լ ա ն ա վ է Ն ե ր ի ։

Եւ Գործիմ, գործիս, գործին ։
Յու. Գործիմք, գործիք, գործին ։

Ա ղ ա ս ա ն ի ։

Եւ Գործիր, գործիր, գործիր, կամ գործիր ։
Յու. Գործիաք, գործիք, գործին ։

Ա ղ ա ս ա ն ի ։

Եւ Գործեցայ, գործեցաը, գործեցաւ ։
Յու. Գործեցաք, գործեցաք, գործեցան ։

Յ ա ր ա յ ա ն ի ։

Եւ Գործեալեմ, կամ գործեցեալեմ, ես, է ։
Յու. Գործեալիք եմք, կամ գործեցեալիք, էք, են ։

Գ է ։

Գումարին ։

Եւ Գործեալէի, կամ գործեցեալէի, էիը, էը ։
Յու Գործեալէաք, կամ գործեցեալէաք, էիք, էին ։

Աղաւան ։

Եւ Գործեցոյի, գործեցիս, գործեցոյի ։

Յու Գործեցուք, գործեցուք, կործիշիք, գործեցոյին
Հայութական Եղանակներ Ներկայ ։

Եւ Գործեաց, մի գործիը ։

Յու Գործեանք, մի գործիք ։

Աղաւան ։

Եւ Գործեցից, կամ գործեցիս, գործեցի ։

Յու Գործեցուք, գործեցիք, կործիշիք, գործեցին ։

Մարդուառին Եղանակներ Աղաւան ։

Եւ Գործիցիմ, գործիցիս, գործիցի ։

Յու Գործիցիք, գործիցիք, գործիցին ։

Աղեան ։

Եւ Գործեալիցիմ, կործեցեալիցիմ, իցիս, իցի ։

Յու Գործեալիցիք, կործեցեալիցիք, իցիք, իցին ։

Աղեան Եղանակ ։ Գործել; գործելոյ, գործելով և այլն ։

Հայութական Ներկայ Աղեան ։ Գործեալ, կործեալ ։

Աղաւան ։ Գործելի, կամ գործելոց ։

Բայ այսմեն և առին ։

Աղաւան ։

Եցի, եան ։ Աղաւան ։

Ամփոփեմ, ։

Եցի, եան ։ Ժայռվել հաստիւն ։

Բնեաւեմ, ։

Եցի, եան ։ Գամել Տել ։

Բժշկեմ, ։

Եցի, եան ։ Բեշիւն Մեջապահն ։

Գանձեմ, ։

Եցի, եան ։ Փող հաստիւն ։

Եղանակեմ, ։

Եցի, եան ։ Եթել Խաչական ։

Զարդարեմ, ։

Եցի, եան ։ Զարդարել Ուրանացունել ։

Ըբռնեմ, ։

Եցի, եան ։ Բանել Լո՛ Կանիւնուն ։

Թօթարիեմ, ։

Եցի, եան ։ Թօթարուն ։

Ճողովեմ,	Եցի, եա.	Բաւրել
Կազգուրեմ,	Եցի, եա.	Պէտել
Կոտորեմ,	Եցի, եա.	Կուռփելը ջարդել
Հնձեմ,	Եցի, եա.	Մանկապէլ չուել
Զգեմ,	Եցի, եա.	Փութապէլ ևս՝ պարածել
Ճառեմ,	Եցի, եա.	Կուբու պարփել, չոյ իօնել
Մարզեմ,	Եցի, եա.	Վարժել ու պարապանել
Յարմարեմ,	Եցի, եա.	Դրսփել ևս ուսել
Ներբոլեմ,	Եցի, եա.	Գովապնել
Ըզթայեմ,	Եցի, եա.	Զայլը չապել
Արոշեմ,	Եցի, եա.	Զրէլ
Զորեքինեմ,	Եցի, եա.	Զադապնել
Տօնեմ,	Եցի, եա.	Տօնել մքանիւննել
Փայփայեմ,	Եցի, եա.	Սեռփել
Փորիսեմ,	Եցի, եա.	Փուրել
Քակուեմ,	Եցի, եա.	Խւհու ունդել

Դարմանեմ,	Եցի, եա.	Հոդալ ու պարանել
Ըմբերանեմ,	Եցի, եա.	Արեւերան ունել
Խափանեմ,	Եցի, եա.	Արգել ևս՝ բուժը անել
Գահպանեմ,	Եցի, եա.	Գոհել պաշպանել
Սերմանեմ,	Եցի, եա.	Ցանել
Վանեմ:	Եցի, եա.	Դորո ունել ևս՝ յաղըլել

Այս խոնարհին ևս և այլ ամբ բայք աւարտեալ ի է ։ թէ ներգործականք, և թէ չեղոքականք, բայ ՚ի յանցողական բայից, և բաց յայնց՝ զօրս ունիմք կարգել ՚ի յաջորդ օրինակոդ։ Այլ վ՛ չեղոքականաց մասնաւոր օրինակս ևս հանդերձեալ եմք դնել՚ի ստորեւ ։

Այլ գիտելի է, զի այսոր առաջին ձորդութեան կատարեալ ժամանակի յոդնակի երկրորդ դէմն ըստ սովորութեան նախնեաց՝ լինի ևս ՚ի ներգործականն՝ գրքեցի ։

մոխանակ ասելոյ՝ գործեցիք ։ և ՚ի կը աւորականն և սլինի գործեցարատ, մոխանակ ասելոյ՝ գործեցայք ։ սոյնպէս և յայլ ձորդութիւնս զորոց լիով ունիմք խօսիլ ։ Եւնորդ մոփն ։ ԳԼ Ի ։

Օբխակ երկըորդ ։

	Սահ մանական եղանակի Ների ։	
ատանեմ,	հատանես,	հատանէ ։
Հատանեմք,	հատանէք,	հատանեն ։
	Անչափուր ։	
Հատանէի ։	հատանէիր,	հատանէր ։
Հատանէաք ։	հատանէիք ։	հատանէին ։
	Անփարեալ ։	
Հատի ։	հատեր ։	Եհատ կամ հատ ։
Հատաք ։	հատիք ։	հատին ։
	Յարականուր ։	
Հատեալեմ ։ Ես, է.	Հատեալեմք, էք, Են ։	Գուշականուր ։
Հատեալէի, էիր, էր ։	Հատեալէաք, էիք, էին ։	Ապառնի ։
Հատից ։	հատցես,	հատցէ ։
Հատցուք, հատցիք, կամ հատանիցիք, հատցեն ։	Հատցանիցիք եղանակի Ների ։	
Հատ, մի հատանէր ։	Հատէք, մի հատանէք ։	
	Ապառնի ։	
Հատցիր, կամ հատանիցիր, է. Հատցես, հատցէ ։		
Հատցուք, հատցիք, կամ հատանիցիք, հատցեն ։		
	Ապառականական եղանակի Ապառնի ։	
Հատանիցեմ,	հատանիցես,	հատանիցէ ։
Հատանիցեմք,	հատանիցեք,	հատանիցեն ։
	Անցեալ ։	
Հատեալիցեմ, իցես, իցէ, Հատեալիցեմք, իցէք, իցեն ։		
	Անց-	

Աւելայի եղանակ . Հատանել , հատանելոյ . և այլն .
Ըստունիւնք . Ներկայ . Հատանօջ : Այցել . հատեալ .
Աղոտնի . Հատանելոյ :

Օրինակ կը աւորականին :

Առհմանական եղանակի Ներկայ :

Հատանիմում	Հատանիս ,	Հատանի :
Հատանիմք ,	Հատանիք ,	Հատանին :
Հատանիի ,	Հատանիիլ , Հատանիլ , կամ Հատանիլը .	
Հատանիպ ,	Հատանիպ ,	Հատանիլն :
Հատայ ,	Հատար ,	Հատար :
Հատաբ	Հատայք ,	Հատան :
	Աղոտնի :	
Հատայց ,	Հատպիս ,	Հատպի :
Հատցուք , Հատցիք , կամ Հատանիցիք ,		Հատպին :
	Հատպիունիւն , Եղանակի Ներկայ :	
Հատիլ , մի Հատանիլ . Հատարուք , մի Հատանիք :		

Աղոտնի :

Հատցիլ ,	կամ Հատպիս ,	Հատպի :
Հատցուք , Հատցիք . և այլն . որովէս սահմանականին :		
	Սպորտատուն եղանակի Աղոտնի :	
Հատանիցիլ , ցիս , ցի . Հատանիցիմք , ցիք , ցին :		
Աներայն եղանակ . Հատանիլ , Հատանելոյ . և այլն :		
Ընդունելութեան . Ներկայ և անցեալ . Հատեալ , կ Հատեցել :		
Աղոտնի . Հատանելի , կամ Հատանելոյ :		

Իսկ մնացեալ ժամանակքն , այսինքն յարակատարն , և գեղակատարն , և ստորագասականի անցեալն՝ լինին լսունեցածականին :

Այսպէս խոնարհին միայն հետագայ ներդորձական բայքի՝
հանդերձ կը աւորականոք իւրեանց ։

Անիծանեմ, ծի, ծեր, անէծ, անէծ ։ Անէծ ։

Անկանեմ, կի, կեր, էանկ, կ, անկ, անկ ։ Հունէլ Գործէլ ։

Արգելսնեմ, լի, լեր, արգել, արգել ։ Արգել Հունըլ ։

Արծարծանեմ, ծի, ծեր, արծարծ, արծարծ ։ Բարձունէլ ։

Արկանեմ, կի, կեր, էարկ, կ, արկ, արկ ։ Գլուխ գլուխ ։

Համ այսմեն և բաղադրեալք սորտ, Ստորարկանեմ,
առարկանեմ ։ և այլն ։

Բեկանեմ, կի, կեր, եբեկ, բեկ, կապրէլ ։

Բուծանեմ, ծի, ծեր, եբոյծ, բոյծ, Սնուցանել ու անոցանէլ ։

Գերծանեմ, ծի, ծեր, եգերծ, գերծ, կուշուրէլ ։

Գտանեմ, գտի, գտեր, եգիտ, գիտ, գտուիլ և հուտէլ ։

Դիղանեմ, զի, զեր, եղէզ, զէզ, Դիշէլ Հուսուրէլ ։

Եղծանեմ, ծի, ծեր, եծ, եղծ, Ոււրէլ Գուշուրէլ ։

Զեղծանեմ, ծի, ծեր, զեղծ, զէղծ, Խուսուրէլ ։

Առեղծանեմ, ծի, ծեր, Առեւըլ և առանելու + Աչնէլ ։

Երկեւսպագանեմ, գի, գեր, եպագ, պագ, Երեսպագու անէլ ։

Զանգանեմ, զի, զեր, զանգ, զմնգ, Հանգէլ Շիւլ ։

Զարկանեմ, կի, կեր, զարկ, զարկ, Հարկանել ։

Զերծանեմ, ծի, ծեր, եզերծ, կ, զերծ, զէրծ, Աշորէլ ։

Թքանեմ, թքի, թքեր, եթոք, թուք, թուք ։ Թուք ։

Լուծանեմ, ծի, ծեր, ելոյծ, լոյծ, Արջունէլ Էտիւլ ։

Լուցանեմ, ցի, ցեր, ելցյա, լոցյա, Վաշտէլ և հունէլ ։

Լքանեմ, լքի, լքեր, ելքի կ, լք, լքք, Կ Ենց Առաջու և այլն ։

Խածանեմ, ծի, ծեր, եխած, խած, կիւլ ։

Խոյանեմ, խյի, խյեր, եխիյ, խիյ, կալէլ ։

Կիզանեմ, զի, զեր, եկէզ, կէզ, կէզ ։ Կէզ ։

Կլանեմ, կլի, կլեր, եկուլ, կուլ, կուլ ։

Հանեմ, նի, ներ, եհան, կ, հան, հան, իսն ։ Իսն ։

Հարկանեմ, իի, րեր, եհար, հար, հար ։ Զարկանել ։

Հնդհարկանեմ, ըի, ըեր, եհար, հար, հար ։ Անդհարկանել ։

Հարը

Հորդանեմ, յի, յեր, եհարց . հարց . խարցանեմ ։
Հեղձանեմ, ձի, ձեր, եհեղձ, կ. հեղձ . հեղձ . խեցէ եւ .
Հերձանեմ, ձի, ձեր, եհերձ . հերձ . ծըլ :

Մուծանեմ, ծի, ծեր, եմոյծ . մոյծ . մուծանել :

Յատանեմ, տի, տեր, եյտատ . յատ . Փայտչպէլ :

Նելկանեմ, կի, կեր, եներկ, կ. ներկ . ներկ . ներէլ :

Պագանեմ, գի, գեր, եպագ . պագ . Պաշէլ :

Սպանանեմ, նի, ներ, սպան . սպան . Սպանել :

Ստեղծանեմ, ծի, ծեր, ստեղծ . ստեղծ . Ստեղծէլ :

Ըստ այսմ լինին և բարդեալք սորա, Նախառաեղծեմ .

Աերաստեղծեմ . և այլն . որք ըստ իմիք պակասին, և

ըստ իմիք իբրև զերծէն խոնարհին :

Տեսանեմ, սի, սեր, ետես . տես . Տեսէլ :

Ցուցանեմ, ցի, ցեր, եցցց . ցըց . Նշոնց պալւեան . ի ժոյնոն : Քերծանեմ, ծի, ծեր, եքերծ . քերծ . Տաշէլ :

Օճանեմ, օծի, օծեր, էօծ, կ. օծ . օծ : Օծէլ . ուշ + ուշէլ :

Ածեմ, ածի, ածեր, էած, կ. ած . ած : Բածէլ . բանէլ :

Ըստ այսմ լինին և բարդեալք սորա, Դիւրածեմ . խոր .

Հըրդանեմ . հոգածեմ . վերածեմ . և այլն . որք երա-

բեմն իբրև զերծէն ևս խոնարհին :

Բերեմ, բի, բեր, երեր, կ. բեր . բեր . Բերէլ . իւլ :

Ըստ այսմ լինին և բարդեալք սորա, Առբերեմ . մա-

կաբերեմ . վերաբերեմ . փոխաբերեմ . և այլն . որք եր-

բեմն իբրև զերծէն ևս խոնարհին :

Իսկ հետեւ եալքի նոոտորին ՚ի ժամանակս ինչ . և ոմանք
ևս պակասին . զի՞ր օրինակ :

Երգիծանեմ, ծի, ծեր : Մելոդիւլզ մեջ երլա .

Զակածանեմ, ծի . ծեան : Անապանէլ :

Չառածանեմ, ծի . ծեան : Շառածանացանէլ . հառածանէլ :

Չատանեմ, տի . տեր : Բառանէլ, յառաջանէլ :

Լիզանեմ, զի . զեր . լիզ . Լիզէլ :

կծանեմ, կծի, կծեր, կի՞մ կցւե՞ :
 Հեղուսեմ, սի, կամ սեցի, սեր, սեա՞ : Մէկել :
 Հիւծանեմ, ծի, ծեր, հիւծ : Մոլլ : Արայունել :
 Հիւսանեմ, սի, սեր, հիւս : Հառուլ գոշել :
 Յանգահանեմ, նի, կամ նեցի, ներ : Ժամանել :
 Արտահանեմ, նի, կամ նեցի, նեա՞ : Գոյոտ կունել :
 Յարկահանեմ, կի, կեր, կեայ, կեա՞ : Յառշլնել :
 Ոռոգանեմ, ոռսդի : Զրել :
 Ուծանեմ, ծի, ծեր : Կրբել հեռայանել :
 Սուզանեմ, զի, զեր, եսոյզ, կոյզ, սոյզ, սոյզ, կոյզ : Լուլլ :
 Ստգուանեմ, կուգուանեմ, գտի, գտեր, գտեա՞ւ Մէլուրիւլ :
 Վարկանեմ, կի, կեր, կեա՞ : Համորել եռեղել :
 Վերլուծանեմ, ծի, ծեր, ծեա՞ : Արձիվել Շակալ :
 Տեռազելծեմ, ծի, ծեալ, ծելով : Լալի յեպ ամել :
 Փեռեկսեմ, տի, կամ տեցի, տեա՞ Ք աշտուլով պարունակել :

Այլ գիտելի է զի ոմանք ՚ի բայից աստի երբեմն կոռ
 ըստ սեալ զվանկս ո՞ն իբրև զշործեմն Խօնարհին . և են
 սոքին . Ընիծեմ . առարկեմ . արգելեմ . արծարծեմ . քե-
 կեմ . բուծեմ . գիտեմ . եղծեմ . երկրպագեմ . զմագեմ .
 դատեմ . զեղծեմ . լուծեմ . լքեմ . կիզեմ . կծեմ .
 հերծեմ . հիւսեմ . հիւծեմ . յափեմ . ներկեմ . ոռո-
 ղեմ . սուզեմ . ստեղծեմ . վարկեմ . քերծեմ . կամ գերծեմ :
 օծեմ :

Օրինակ երբորդ :
 Ասհմանական եպանակի Ներկոյ :
 սեմ, ասես, ասէ . Ասեմք, ասէք, ասեն :
 Անյորութ :
 Ասէի, ասէիր, ասէր . Ասէաք, ասէիք, ասէին :
 Ասքութ :

Ասայի,	ասայեր,	ասայ-
Ասայաք,	ասայիք,	ասային :

Յարակապար և Գուրությունը ։
Ասացեալ եմ, ես, է և այն ։ Ասացեալ էի, էիր, և այն ։
Աղոտնի ։

Ասացից, ասացես, ասացէ ։
Ասացուք, ասացջիք, ասացեն ։

Հրամային եղանակի Ներիու ։
Ասմ, մի ասեք, Ասացիք, մի ասեք ։
Աղոտնի ։

Ասասջիօ, կ ասասցես, ասասցէ ։ Ասացնւք, և այն ։
Աղոտություն եղանակի Աղոտնի ։

Ասիցեմ, ցես, ցէ ։ Ասիցեմք, ցէք, ցեն ։
Անցել ։

Ասացեալ իցեմ, իցես, իցէ ։ Ասացեալ իցեմք, իցէք, իցեն ։
Անեւուն ելլան ։ Ասել, ասելոյ, ասելով, յասել ։
Ըստունելուն ։ Ներիու ։ Ասոլ, կամ ասացօղ ։

Անցել ։ Ասացեալ ։ Աղոտնի ։ Ասելոյ ։

Օրինակ Կրաւորականին ։
Սահմանական եղանակի Ներիու ։

Ասիմ, ասիս, ասի ։ Ասիմք, ասիք, ասին ։
Աղոտնի ։

Ասէլ, էիր, էր ։ կամ իւր ։ Ասէաք, էիք, էին ։
Կարսուն ։

Ասացայ, ասացար, ասացա՛ ։
Ասացաք, ասացաք, ասացան ։

Ասացայց, ասացիս, ասացին ։
Ասացուք, ասացջիք, ասացին ։

Հրամային եղանակի Ներիու (ոչ բանի ։)

Ասասջիօ, կամ ասասցես, ասասցի ։ Ասացնւք, և այն ։
Աղոտություն եղանակի Աղոտնի ։

Ասիցեմ, ցես, ցէ ։ Ասիցեմք, ցէք, ցեն ։
Անց ։

Անեւոյն Եղիսակ Ասելի առելցոյ առելով և այլն ։

Ընդունակութեան Ներկու և Անեսու Առաջեալ ։

Անեսու Ասելի կամ առելցոյ ։

Իսկ այլ ժամանակ քն լինին ըստ ներգոլծականին ։

Սոյնպէս խոնարհին և բաղադրեալք սորա ։ Առասեմ Հակառեմ ։ բացասեմ ։ ստորասեմ ։ և այլն ։ որք չեն ՚ի գոլծածութեան բայց եթէ ՚ի հարկանոր տեղին ՚ի բացատրութիւնս մակարութեանց ։

Ընդ սովոր Ծորդի և ներգործական բայս Գիտեմ ։ և և բաղադրեալք նր որք են անգիտեմ ։ նախագիտեմ ։ և այլն փոփոխմամբ եզակի հրամայականին ՚ի էս ։ զ՞ո՞ր օրինակ Գիտեմ ։ գիտացի ։ գիտեա ։ Նախագիտեմ ։ գիտացի ։ գիտեա ։ և այլն ։

Իսկ բայս Զանգիտեմ (որ է վախել) ։ ոչ լինի այսպէս այլ որպէս զգուժելն ։ զ՞ո՞ր օրինակ Զանգիտեմ ։ տեսի տեսա ։ տեսալո

Նաև նշան բայս որ խոնարհի եթե զգուժելն իբր ՚ի բազումն ընդ սովոր լծորդի զ՞ո՞ր օրինակ ։ Մերկեմ մերկացի ։ մերկացելու մերկեաց ։ մերկացաք ։ մերկացիք ։ մերկացին ։ Մերկացից մերկացես ։ մերկացիք ։ մերկացուք ։ մերկացչիք ։ մերկացեն ։ Մերկեա ։ մերկացիք ։ մերկացել ։

Գ Լ Ո Ւ Խ ։ Ե ։

Խոնակի մատուցիչ ։

Օքինակ առաջին ։

Առհմանական եղունակի Ներկայա

օրացուցանեմի, ըացուցանես, ըացուցանե,

Զօրացուցանեմք, ըացուցանեք, ըացուցանեն։

Անդուրուց ։

Զօրացուցանեի, զօրացուցանեիը, զօրացուցանեիր։

Զօրացուցանեաք, զօրացուցանեիք, զօրացուցանեին։

Կապուտեալ

Զօրացուցի, զօրացուցեն, զօրացուց։

Զօրացուցաք, զօրացուցիք, զօրացուցին։

Յարուշակառ և Գերախակառ ։

Զօրացուցեալեմ, ես, եւ եալն ։ Եի, էիր, էը, և այլն։

Ապանի ։

Զօրացուցից, զօրացուցեն, զօրացուցե։

Զօրացուցուք, ցուսչիք, կ ։ ցուսանիջիք, ցուսպեն։

Հարության եղանակի Ներկայա ։

Զօրացուցի, մի զօրացուցանեի ։

Զօրացուցեիք, մի զօրացուցանեք ։

Այսունի ։

Զօրացուցիք ։ կ ։ ցուսանիջիք ։ ցուսցեն ։ ցուսցե ։

Զօրացուցուք, ցուսչիք, կ ։ ցուսանիջիք, ցուսցեն ։

Սփորականական եղանակի Ապանի ։

Զօրացուցանիցիմ, զօրացուցանիցեն, զօրացուցանիցե։

Զօրացուցանիցեմք, ըացուցանիցեք, ըացուցանիցեն։

Անցեալ

Զօրացուցեալիցեմ, իցես, իցէ ։ իցեմք, իցէք, իցեն։

Անցեալ եղանակ ։ Զօրացուցանել, նելոյ ։ և այլն ։

Ընտառելանին ։ Ներկայա ։ Զօրացուցանօլ Անցեալ ։ Զօրա-

ցուցեալ ։ Ապանի ։ Զօրացուցանելոց ։

Առըս

Սուրբ կրաքըրականն ոչ ՚ի գործածի . այլ մոլոսն նը
թնի ներգործակերպ չէ զբականն , կամ ձայնակը ականն ,
յուղ բղան անցողականք . զա՞ս օվինսկ .

Զ օրանամ , մոլոսնի ասելո	Զ օրացուցանիմ :
Ա րդարանամ , մոլոսնի ասելո	Ա րդարացուցանիմ :
Դ առնանամ , մոլոսնի ասելո	Դ առնացուցանիմ :
Կ արծրանամ , մոլոսնի ասելո	Կ արծրացուցանիմ :
Հ նանամ , մոլոսնի ասելո	Հ նացուցանիմ :
Գ այթակղիմ , մոլոսնի ասելո	Գ այթակղեցուցանիմ :
Խ ոնարհիմ , մոլոսնի ասելո	Խ ոնարհեցուցանիմ :
Կ ազդուրիմ , մոլոսնի ասելո	Կ ազդուրեցուցանիմ :
Ն ուաղիմ , մոլոսնի ասելո	Ն ուաղեցուցանիմ :
Ա րճակիմ , մոլոսնի ասելո	Ա րճակեցուցանիմ :

Ըստ այսի և այլքն :

Խոկ աներեսոյթք սոցա , և մանաւանդ ընդունելութե
անցեալքն և ապառնիքն գտանին ուրեք ուրեք՝ ի գործա-
ծութեան . որ գոն , **Զ**օրացուցանիլ . **Զ**օրացուցեալ . զօ-
րացուցանելի , կամ զօրացուցանելոց :

Ըստ այսի խոճաշհին ամենայն անցողական բայք յանդեալք
՚ի այցունեմ և ՚ի եցուանեմ . որոց հրամայականն Լինի ոյն
և եցու . զի՞ր օրինակ :

Ա ղօտացուցանեմ , ցուցի այն .	Մ շնորհանել
Բ ուլացուցանեմ , ցուցի այն .	Թ ուլացունել
Չ եացուցանեմ , ցուցի այն .	Չ ել . վառերդել
Ն որացուցանեմ , ցուցի այն .	Ն որդել
Ս պիտակացուցանեմ , ցուցի այն .	Ճ պիտականել
Վ ստահացուցանեմ , ցուցի այն .	Հ ստահացունել
Տ հարացուցանեմ , ցուցի այն .	Թ արացունել
Ա պրեցուցանեմ , ցուցի եցու .	Ա պրացունել . ուշանել
Զ գեցուցանեմ , ցուցի եցու .	Խ ագանել
Ը նդարձակեցուցանեմ , ցուցի եցու .	Լ ենցունել
Կ ատաղեցուցանեմ , ցուցի եցու .	Կ արացունել

Կեցու

Կեցուցանեմ, ցուցի, եցն. Փօւթչ տաղբացնել
Ծիմարեցուցանեմ, ցուցի, եցն. Ըլուցնել
Յօժարեցուցանեմ: ցուցի, եցն. Յօժուցնել

Օրինակ երկրորդ :

Ուատուցանեմ, ես, է. Մատուցանեմք, էք, ենք
Անվարու:

Մատուցանեմի, էից, էք. Մատուցանեմք, էիք, էինք
Կարուեալ:

Մատուցի, մատուցել, մատուց.

Մատուցաք, մատուցեք, մատուցին:

Յորիչարոց և Գերմանոց :

Մատուցեալեմ, ես, է. և այլն էի, էից, էք. և այլն
Ապառի:

Մատուցից, մատուցես, մատուցեէ.

Մատուցուք, տուսջիք, կ. տուցանիջիք, մատուցեն
Հընմոյախն եղանակի Ներկայ:

Մատու, մի մատուցանել.

Մատուցեք, մի մատուցանեք:

Ապառի:

Մատուսջիք, կ. մատուցանիջիք, կ. մատուցենս. և այլն

Սփուրդառակն եղանակի Ապառի:

Մատուցանիյեմ, ցես, ցէ. Մատուցանիյեմք, ցէք. ցենք:

Անյել:

Մատուցեալիյեմ, իցես, իցէ. իցեմք, իցեք, իցենք

Անեւոյն եղանակ. Մատուցանել, մատուցանելց. և այլն
Ընդունելութեան. Ներկայ. Մատուցանող, կամ մատուցող:

Այեալ. Մատուցեալ. Ապառի. Մատուցանելց:

Օրինակ կրաւորականին :

Սոհմուկախն եղանակի Ներկայ:

Մատուցանիմ, իս, ի. Մատուցանիմք, իք, ին և
Կառու

Կոփորեալ:

Մատուցար, մատուցաւ.

Մատուցաք, մատուցայք, մատուցան.

Աղոթեալ:

Մատուցայս, մատուցիս, մատուցի.

Մատուցաք, տուշիք, կուցանիչիք, մատուցին.

Հրամայակն եղանակ Ներքու (ուռու)։

Աղոթեալ:

Մատուցիք, կամ մատուցիս, մատուցի։ և այլն ։

Սպարադառայն եղանակ Աղոթեալ։

Մատուցանիցիմ, ցիս, ցի։ Մատուցանիմք ց ցիք ցին։

Անեւոյն եղանակ։ Մատուցանիլ, մատուցանելոյ։ և այլն։

Ընդունելուանեան։ Ներքու և Ընդունելու։ Մատուցեալ։

Աղոթեալ։ Մատուցանելի, կամ մատուցանելոյ։

Խոհ մնացեալ ժամանակին Լինին ըստ ներգործականին։

Ըստ այսմ խոնարհին այս ամենայն անցողական բոյք՝ որք ու աւագարութեան այսուցուեան և թե եցացանեմ, այլ Լոկ թե այսեան զոր օրինակ։

Թագուցանեմ, ուցի, գոն։ Գուշել։

Կորուցանեմ ուցի, ոռոն։ Կանքոցանել։ Կարգադիմել։

Մածուցանեմ, ուցի, ծոն։ Վոյշել։ և այլն։

Յանգուցանեմ, ուցի, գոն։ Գրակել։ և այլն։

Ընջուցանեմ, ուցի, ջոն։ Խանջուցանել։

Աւսուցանեմ, ուցի, սոն։ Սալրոցանել։

Պայթուցանեմ, ուցի, թոն։ Ճանցանել։

Չեռուցանեմ, ուցի, ռոն։ Տանցանել։

Վնուցանեմ, ուցի, մոն։ Արութելով շուրջացանել։

Ցառուցանեմ, ուցի, սոն։ Բարիցանել։

Փախուցանեմ, ուցի, լոն։ Փարցանել։

Աղոթ-

Սոյնպէս և Տետրագյ վեցեքին բայքի՝ թէպէտ և ոչ
յանդին ՚ի ուղանէմ, այլ՝ ՚ի ուստին մօ. բայց ընդ սովու
Ըորդին որոց և ոմանք խոտորին ՚ի ժամանակս ինչ զնց
օրինակ:

Կորուսանեմ, ըռւսի, կոր՛, ըռւսեալ. Կորշանել
Ընկըռւզանեմ; կը ընկըռւզեմ, լուզի, լ՛, լուզել. Բանել անել
Փլուզանեմ; կը փլուզեմ, լուզի, լ՛ լուզեա, լուզել. Փուլէեւել
Ելուզանեմ, լուզի, լուզեա. Խունէլ դոս Շեւել
Ցելուզանեմ, լուզի, լուզեա. Ցեւուլ և և խունէլ
Ընդելուզանեմ, լուզի, լուզեա. Ցեւուլ այն նախոյանել:

Խունաբնան և երգութան Եսիս՝ ըստ եւերէ Լուրջութեան:

Գ Լ Ո Ւ Խ. Բ.

Օրինակ առաջին:

Սոհմանական եղանակ Ներիո:

Աշամք,	աշամ,	աշայ,
Աշայք,	աշայք,	աշան:
Աշայի,	աշայի,	աշայլ,
Աշայքի,	աշայիք,	աշային:
Աշայալ,	աշայել,	աշայ,
Աշայելեմ,	աշայել,	աշային:
Աշայելեմ, ես, է. Աշայելեմք, եք, են:		
	Գերախոսութ:	
Աշայել էի, էի, էր. Աշայել էաք, էիք, էին:		
	Աշայ-	

Աղասից,
Աղասուք։
Աղա, մի աղար, Աղայեք, մի աղայք։
Աղասին, կամ աղասին, աղասին։
Աղասինք, աղայեմ, աղայեք, աղայեն։
Աղատականին, եղանակին Աղատակին։
Աղայեմ, աղայեք, աղայեն։
Աղասինք, Աղալ, աղալոյ, աղալոլ, յաղալ։
Անդառելութեան։ Ներկու Աղազօշ, Անեալ, Աղայել։
Աղատակին Աղալոյ։

Օրինակ Կըա՛սըականին օ

Աղայեալ	Աղայակիմ,	Աղայակ,	Աղայակին,	Աղայակինի:
Աղայայ,	աղայաց	,	աղայաց	աղայաց.
Աղայաք,	աղայայք	,	աղայայք	աղայայք.
Աղայայք,	աղայայիս	,	աղայայիս	աղայայիս.
Աղայուղ,	աղայուղիք	,	աղայուղիք	աղայուղիք.
Աղայուղ.	Աղայուղինի	:	Աղայուղինի	Աղայուղինի:
Աղայուղ.	Աղայարմուք	:	Աղայարմուք	Աղայարմուք.
Աղաչէր,	Աղաչէրինի	:	Աղաչէրինի	Աղաչէրինի.
Աղաչէր,	կամ	աղասովիս,	աղասովի.	Աղասովիք,
Աղաչէր,	Սփռադահուսան	Եղանակի	Սպասանի	Սպասանի:
Աղայեալ	Անիցիմ,	ցիս,	ցիք	Անիցիմք,
				ցիքք,
				Անիցիմքք.

Առեւորսէ Եղանակ, Աղայեալ լինիլ, կ աղալը, աղալը, Ահա
Լիդունելութիւն։ Ներկայ և Անցեալ Աղայեալ։

Աղաման։ Աղալի, կամ աղալը։
Իսկ մասյեալ ժամանակքն լինին ըստ ներգործականին։

Այսպէս խոնարհին միայն այսոքիկ ներգործական բայց
յանդեալք ի ամս

Ամամ, այի, ամամ։	Աջել լու։
Զգամ, այի, զգամ։	Ցինակալ։
Խոկամ, այի, կամ։	Մ' գոծել։
Կարդամ, այի, դամ։	Կարդալ։ Լո՛ իուլ։
Կծտամ, այի, տամ։	Կծծափէլ։
Զաղամ, այի, զամ։	Ծաղլը անել։
Մուղամ, այի, բամ։ մուրօղ, կ մուրացօղ։ ուշրման ուշը։	Ուշրման ուշը։
Որսամ, այի, կ ացայ, սամ։ որսացօղ կ որսօղ։ Հար անել։	Հար անել։
Ողբամ, այի, բամ։	(իւր ներ) . Լու։
Որստամ, այի, տամ։	(իւր ներ) . Գանգառունուլ։
Աերակարդամ, այի, դամ։	Կանչըլ։
Հանատամ, այի, տամ։	Հանագում։
Անատամ, այի, տամ։	Անագում։
Ործամ, այի, ձամ։	(իւր ներ) . Կընն ծանել։
Սոյնպէս խոնարհի և բայց լուանմօ որգոն, Լուանամ, լուանաս, լուանայ։ Լուանամք, լուանայք, և այն։ Լուացի, լուացեր, լուաց։ լուացաք, և այլն Եւկըառ Շորական սորա լինի ևս՝ Դ սահմանական։ Լուանիմ, լուա- նիս, լուանի։ լուանիմք, և այն։ Դ հրամայական։ Լուա, կամ լուացիր։ լուացարմւք, Լուանջիր, կամ լուացիս, լուացի։ լուացարմւք, լուանջիր, լուացին ։ Դ սահմանական։ Լուանայիմ, լուանայիս, լուանայիր։	և այն։

Օրէնակ եք կը ըստ ։

Առաքելական Եղբայրի Ներկայ ։
առատանա մ, խոստանաս, խոստանայ ։
խոստանամք, խոստանայք, խոստանան ։

Անկապուրք ։

խոստանայի, խոստանայիր, խոստանայը ։
խոստանայաք, խոստանայիք, խոստանային ։

Կապուրք ։

խոստայա, խոստայաը, խոստայա ։

խոստայաք, խոստայայք, խոստայան ։

Յուրականական ։

խոստայեալեմ, ես, է. խոստայեալեմք, էք, են:
Գերականական ։

խոստայելէի, էիր, էր. խոստայելէաք, էիք, էին:

Աղանդ ։

խոստայայց, խոստայիս, խոստայի ։

խոստասցուք, խոստասցիք, խոստասցին ։

Հրամայուան եղանակ Ներկայ ։

խոստասցիր, մի խոստանար, խոստասցուք, մի խոստանայք ։

Աղանդ ։

խոստասցիր, կամ խոստասցին, խոստասցի ։

խոստասցուք, խոստասցիք, խոստասցին ։

Սպառառական եղանակ Աղանդ ։

խոստանայցեմ, ցես, ցէ. խոստանայցեմք, ցէք, ցեն:
Անցեալ ։

խոստայեալիյեմ, իյես, իյէ. իյեմք, իյէք, իյեն:

Աներւոյն եղանակ. խոստանալ, խոստանալց. եռ ։

Անշանելութեան. Ներկայ. խոստայօլ. Անեալ. խոստա-

յեալ. Աղանդ. խոստանալց ։

Կրառորական սորտ բաց ՚ի սահմանականի ներկայէն. լինե
լը ներգործականին: Խոկ ՚ի հարկաւոր տեղիս ձեւանայ և ո
կական բային. զոր առ ՚ի պէտու հետապայ Ծորող ութեց
կար-

կարգեմքի ներկայէ սահմանականին տինչ և վերջնա

Ասէնունին եղանակի Ներկայէ

Խոստացեալ լինիմ, լինիս, լինի, լինիմք, լինիք, լինին
Անդուն:

Խոստացեալ լինի, լինիիր, լինի ը, լինի աք, լինի իք, լինի ին
Կապութեալ:

Խոստացեալ եղէ, եղեր, եղե, եղաք, եղէք, եղեն
Յուրական գերազական:

Խոստացեալ եմ, ես, եւ եայլն է եի, եիր և եր և եայլն
Եղանակի:

Խոստացեալ եղեց, եղեցիմ, եցի, եղեցուք, եցիք, եցեն
Հարամայունի եղանակի Ներկայէ

Խոստացեալ լիր, մի բաստացեալ լինիր, լիրուք, մի լինիք
Անդուն:

Խոստացեալ լիիր, կամ լիիս, լիի, լիուք, և այլն
Սպառադաստին եղանակի Անդուն:

Խոստացեալ լինիցիմ, ցիս, ցի, լինիցիմք, ցիք, ցին
Կամ այնին:

Խոստանայցիմ, ցիս, ցի, Խոստանայցիմք, ցիք, ցին
Անդուն:

Խոստացեալ իցիմ, իցես, իցէ, իցեմք, իցէք, իցեն
Անդունոյթ եղանակի, Խոստացեալ լինիլ, լինիլը, և այլն

Ընդունելունին, Ներկայական Անդուն, Խոստացեալ, Անդուն:

Խոստանալի, կամ խոստանալոց:

Բատ այսմ խոնարհին ամ բայք ներգործականք խոնարհ
գեալք ՚ի տնամ, բաց ՚ի բայէս շնունամ, զնը օրինակ:

Գողանամ, այսյ, ցիր, Գողանալ:

Զլանամ, այսյ, ցիր, Արտանը, և ան շնէլ:

Մուրանամ, այսյ, ցիր, Արտանի ուղել:

Ցլանամ, այսյ, ցիր, Ցլանալ:

ացայ, ցիր • Ուշանուլու չետել 8
ացայ, ռամ, կամ ռացիր • Մասնունուլ 8
ացայ, իմա, կամ իմացիր • Ցիմանուլ 8
առաջորհականի ներկայն լինի ևս՝ իմանիմ, նիս, նիւ 8
մը, ապա, ցիր • Դաստին-ին անել 8 և ևս՝ սանենուլ 8

Հակ առականի ներկայի լինի ևս՝ ստացանիմ, նիս, նի։)
ատանամ, յայ, յեթ։ (Ի՞ւ եւդ). Աշետք լինէ
իւր ասմամ, յայ, յեթ։ (Ի՞ւ եւդ). Տեղետքանալ
Յ նեկանամ, յայ, յեթ։ (Ի՞ւ եւդ). Տեղախանալ
Մերկսանամ, յայ, յեթ։ (Ի՞ւ եւդ). Տեղանալ աղակել

Սոյնպէս խռնարհին և վեցեքին բայքս՝ յանդեալք լոկ
՚ի ամօ զոր օրինակ ։

Լուսամ, այսի, կամ այի, ա՞ . Անձել . յաշունց պալ է
Հոգամ, այսի, կ, այի, ա՞ . (Ի՞ր ներ). Հոգու ունել :
Նախահոգամ, այսի, ա՞ . (Ի՞ր ներ). Յասաջունոյն հոգալը
Նիտամ, այսայիկ այի, ա՞ , կ, այիօ . (Ի՞ր ներ). Հնութելուն, յանելը
Սդամ, այսի, կ, ացիսա, կ, ացիօ . (Ի՞ր ներ). Սոստ յառնելունը
Սպահամ, այսի, ացիօ . (Ի՞ր ներ). Աղբայանելունը պալը

իսկ բայս տպէամ՝ պակասեալ՝ ի բազում ժամանակս՝ լրանայ
՚ի բայէն տպէմ. զնը օքինակ, Ատեամ, եաս, եայ. ատէի,
եիը, եը, կամ ատէայը. ատէցի, ցեր, եաց. ատէալ և
մի ատէը. ատէցի՞ք, մի ատէք.

ՕՐԻՆԱԿ ԵՐԵՄՈՆԴ :

Առաջնային եղանակ՝ Սերմ:

Բանամ, աս, այ. Բանամբ, այբ; ան է
Անկարութիւն

Բանայի , այիլ , այլ . Բանայագ , այլիք , այլն .
Կառաւելու :

բայի; **բայեց;** **երայ,** *կ* + **բայ.**
զայուր; **բայեց;** **բային;**

Յորոջապար և Գերոջապար ։ Աղբւ
 Բայեալեմ, ես, է ։ Եալն ։ Բայեալեմ, եթէ
 Աղտանի ։
 Բայեց ; Բայես, Բայեն ։
 Բայցուք ; Բայշիք, Բայցեն ։
 Հրամայուն Եղանակ Ներկա ։ Աղեալ
 Բաց, միբանար ։ Բայեք, միբանայք ։
 Աղտանի ։

Բայշիք, կ. Բայցես, Բայցեն ։ Եալն ։ ուզ սահմանական ։

Սպոռադական Եղանակ Աղտանի ։

Բանայեեմ, ցես, ցէ ։ Բանայեմք, ցէք, ցեն ։

Աղեալ ։

Բայեալիցեմ, իցես, իցէ ։ Բայեալիցեմք, իցէք, իցեն ։
 Անեւու Եղանակ Բանալ, բանալց, բանալու, ի բանալ ։
 Կայունելունիւն ։ Ներկա ։ Բացու ։ Աղեալ ։ Բայեալ ։
 Աղտանի ։ Բանալց ։

Օրինակ Արաւորականին ։

Սպոռադական Եղանակ Ներկա ։
 Բանիմ, իս, ի ։ Բանիմք, իք, ին ։
 Աղտապար ։

Բանայի, այիք, այը, կ. Ներկ ։ Բանայաք, այիք, ային ։
 Կապարէալ ։

Բայայ, Բայար, Բայաւ ։

Բայաք, Բայայք, Բայան ։

Աղտանի ։

Բայայց, Բայցիս, Բայցի ։

Բայցուք, Բայշիք, Բայցին ։

Հրամայուն Եղանակ Ներկա ։

Բայեք ։ Բայարնէք, կամ Բայեք ։

Աղտանի ։

Բայշիք, կ. Բայցիս, Բայցի ։ Բայցուք, եղլն ։

Սպոռադ

Սպառապատճեն եղանակ Աղոթունք ։

Բանայիմ, ցիս, ցի։ Բանայիմք, ցեք, ցին։
Աներեւոյն եղանակ։ Բանել, և բանալոյ, և այլն։
Բանակելութեան։ Ներխ և Անցեալ, Բացեալ։ Աղոթունք ։
Բանալի, կամ բանալոց ։

Խոկ մնայեալ ժամանակին լինին ըստ ներգործականին։

Ըստ այսմ խոնարհին երկոքին ներգործական բայքս

Թանամ, թացի, թաց։ Տրւէլ ։

Լամ, լացի, լաց։ Լու։

Սոյս կրամորականի ներկայն ժամանայ էական բայի՛ւ,
Բացեալլինիմ, լինիս, և այլն։ Լացեալլինիմ, լինիս,
և այլն։

Օրինակ չորսորդ ։

Ստիմակին եղանակ Ներխ։

Բառնամ, աս, այ։ Բառնամք, այք, ան։

Աղոթունք ։

Բառնայի, այիը, այը։ Բառնայմք, այիք, ային։

Կարուեալ ։

Բարձի, բարձեր, եբարձ, կամ բարձ։

Բարձաք, բարձեք, բարձին։

Յարուապատ և Գերուապատ։

Բարձեալեմ, եմ, է։ Առ ։ Բարձեալէի, եիր, էը։ Առ։

Աղոթունք ։

Բարձից, բարձեն, բարձին։

Բարձայմք, բարձշիք, բարձեն։

Հրամական եղանակ Ներխ։

Բարձ, մի բառնաբ։ Բարձեք, մի բառնայք։

Աղոթունք ։

Բարձշիք, է, բարձշեն, բարձիք։ Բարձշնեք, և այլ։

Աղոթունք ։

Սրբականական եղանակի Ապառնի ։

Թողուցում,	Թողուցում,	Թողուցում ։
Թողուցումք,	Թողուցուք,	Թողուցուք ։

Անցեալ ։

Թողեալ իցեմ,	իցես,	իցէ.
Թողեալ իցեմք,	իցեք,	իցեն ։
Անեւայն եղանակ ։	Թողուլ,	Թողլով,
Թողուլ նունակ ։	Ներիս ։	Իթողուլ ։
Անցեալ ։	Թողօլ ։	Թողեալ ։
Ապառնի ։	Թողլոց ։	

Օրինակ Կրաքորականին ։

Սահմանական եղանակի Ներիս ։

Թողանիմ,	իս,	ի ։
(Կամ ըստ ներգութանակի՝ ուղեւ սովորութեան նախնեաց ։)	Թողանիմք,	ի իք ։
Թողում,	Թողուս,	Թողու ։
Թողումք,	Թողուք,	Թողուք ։
Վաղարշեալ ։		

Թողայ,	Թողար,	Թողաւ ։
--------	--------	---------

Թողաք,	Թողայք,	Թողան ։
--------	---------	---------

Ապառնի ։

Թողայց,	Թողայիս,	Թողայի ։
---------	----------	----------

Թողայուք,	Թողայիք,	Թողային ։
-----------	----------	-----------

Համայական եղանակի Ներիս ։

Թողար,	Թողարուք ։
--------	------------

Ապառնի ։

Թողջին,	կ. Թողջիս,	Թողջինք,	Թողջիք,	Թողջին ։
---------	------------	----------	---------	----------

Անեւայն եղանակ ։	Թողանիլ,	Թողնելով,	կ. Թողուլ,	Թողլոյ ։
------------------	----------	-----------	------------	----------

Ըստ ներգութեան ։	Ներիս և Անցեալ ։	Թողեալ,	կ. Թողեցեալ ։
------------------	------------------	---------	---------------

Ապառնի ։ Թողին, կամ Թողլոց ։

Իսկ մնացեալ ժամանակին լինին ըստ ներգործականին ։

Ըստ այսմ իսկականին միայն այսոքիկ ներգործական ըսյը ։
--

Առնում, առի, առեր, եառ, կ, առ, առնում և
առօղ, առեալ, առնլոյ, առնլի : Առնել, և, իլել :
Սոյսպէս են և բաղադրեալը սորա, Բնդառնում :
մանառնում, պարանում : Առ :

Արգելում, լի, լեր, արգել, արգել : Արգելը շուշոյ
գելում, լի, լեր, եգել, զել : Կոսն եել :
Գելծում, ծի, ծեր, եցելծ, կ, գելծ, գելծ : Կոսնոյ
Զեղում, զի, զեր, եղեղ, կ, զեղ, զեղ : Խետը սել
Զենում, նի, ներ, եղեն, կ, զեն, զեն : Մոբել
Զերծում, ծի, ծեր, եցելծ, կ, զելծ, զելծ : Փուլ
Թքնում, թի, թքեր, եթոք, թուք : Թուք : Եել
Լեսում, սի, սեր, լես, լես : Խորել
Լիզում, կ, լիզում, զի, զեր, լեղ, կ, ելիզունի, կ, լիզ : Լիզ
Կասում, սի, սեր, կաս, կաս : Կոմել
Կարկառում, ռի, ռեր, կարկառ, կառ : Զուլ
Կիզում, զի, զեր, եկեղ, կեզ : Եել :
Հարում, րի, րեր, եհար, հար : Հարենել : և, միւլ
Հեղում, զի, զեր, եհեղ, հեղ : Արենել :
Հենում, նի, ներ, եհեն, հեն : Հինել : և, գործել
Հերծում, ձի, ձեր, եհերծ, հերծ : Ձուլ
Յաշելում, լի, լեր, յաշել, յաշել : Խոյլույնել :
Յեղում, զի, զեր, եյեղ, յեղ : Ըուսում պոլ
Յեղում, յի, յեր, եյեղյ, յեղյ : Խոյլույնել : լիլ
Յեռում, ռի, ռեր, եյեռ, յեռ : Այն նախոյնել :
Ստեղում, ծի, ծեր, ստեղ, ստեղ : ստեղ : Սպելլ :
Ըստ այսմ լինին և բարդեալը սորա, Նորտառեղու
ծում : Տախաստեղում : կենդանաստեղում : Առ :
Ցելում, լի, լեր, եցել, կ, ցել, ցել : Ցուլ
Քերծում, ծի, ծեր, եքերծ, քերծ : Փետ պոչշել
Քեցում, ցի, ցեր, եքեց, քեց : Հետոյնել :

Իսկ հետադարձ ըստ իմիր խոռորին : որոց ոմանք
ես պակասին :

Առաջելում վկա, վեր, վեայ, վեա : Խշելունել, շափոցնել :
 Աստաղեղում, զի զեր . զեալ, Դուռ նոդել :
 Ստորանելում, զի, զեր, զեալ : Վեր նոդել :
 Յեղյեղում, զի, զեր, յեղյեղյեղյեայ, զեա : Փոտուել :
 Ընկընում, ընկլի : Վեր առշելունալ քալ և նու բարել առել :
 Կինում, կլս, կլամ, կլայ, կլցի, կլցի, կնու : Կլուել :
 Կրծում, կրծեր, կրծեալ : Կրծել :
 Տիւսում, Տիւսի, Տիւսեր . Տիւս : Ցունել : Կրծել :
 Դիզում, դիզի, դիզել : Դիչել հոգել :

Այլգիտելի է, զի ոմանք 'ի բայից աստի նաև 'ի և
 յանգին, զորօքինակ, Լեսեմ . կասեմ . կարկառեմ . կրր-
 ժեմ . յեղեմ . յեղյեղեմ . յեղյեմ . յեռեմ . յելեմ . քեց-
 յեմ . և ընորդին որպէս զարծեմն :
 Ոմանք ևս 'ի անեց յանգին . զորօքինակ, Զերծանեմ .
 Թքանեմ . կլանեմ . և ընորդին որպէս զհափունեմն :
 Եւ ոմանք ևս միանգամցին յանգին 'ի էմ և 'ի անեց . զնը
 օքինակ, Արգելեմ, կամ արգելանեմ . գերծեմ, կամ
 գերծանեմ . քերծեմ, կամ քերծանեմ . դիզեմ, կամ դի-
 շանեմ . լիզեմ, կամ լիզանեմ . կիզեմ, կամ կիզանեմ .
 Տերձեմ, կամ Տերձանեմ . Տիւսեմ, կամ Տիւսանեմ .
 Ատեղծեմ, կամ Ատեղծանեմ : Եւ սոքա ընորդին ըն եր-
 կուցն ևս :

Օրինակ երկրորդ :

Առաջելուն ելանով Ներխույն :

* ... *

Է Լ Ի Ֆ Ո Ւ Մ ,
 * ... * Լ Ե Ա Ն Մ Ք :

Ը Մ Ո Ւ Ա ,

Ը Մ Ո Ւ Ք .

Ը Մ Ո Ւ Յ ,

Ը Մ Ո Ւ Ն :

Ա Հ Մ Ո Ր Ո Յ :

Է Կ Ո Ւ Բ .

Է Կ Ո Ւ Բ :

Է Կ Ո Ր :

Է Կ Ո Ւ Մ :

Է Կ Ո Ւ Ք :

Է Կ Ո Ւ Բ :

Կ Ո Ր Ո Յ :

Կապարեալ :

Լակ , լակ , լակ , լակ , լակ ,
լապ , լապ , լապ , լապ , լապ , լապ ,
Ծովագույնություն և պարագաներ ։
Լաւաշեմ , ես , է , և այլն , Լաւաշեի , եիր , էը . Ապա-

Ապահովի :

Լակ , լակ , լակ , լակ , լակ , լակ ,
լապ , լապ , լապ , լապ , լապ , լապ ,
Համայնքություն և պարագաներ ։
Լակ , մի լուր , լակ , մի լուր , լակ ,
Ապահովի :

Լազար կ . լազար , լազար . Լազարք , լազարք , լազարք ,
Ապահովագույնություն և պարագաներ ։
Լաւաշում , յուս , յուս . Լաւաշումք , յումք , յումք ,
Ապահովալ :

Լաւաշիեմ , իյես , իյես . Լաւաշիյեմք , իյեք , իյես :
Անեւոյն եղանակ . Լաւաշ , լաւաշ , լաւաշ , ի լաւաշ :
Լաւաշունընթե . Ներկայ . Լայօլ : Անյօլու . Լաւաշ :
Ապահովի . Լալոյ :

Օրինակ Արաւորականին :

Ապհանակություն և պարագաներ ։

Լամիմ , իս , ի . Լամիմք , իք ; ին ,
Վայլ ըստ ներդրուծախանին :
Լաւաշ , լաւաշ , լաւաշ . Լաւաշք , լաւաշք , լաւաշ :

Ապահովալ :

Լայա , լայա , լայա , լայա ,
Լապք , լապք , լապք , լապք ,
Ապահովի :

Լայայ , լայայ , լայայ , լայայ ,
Լապքա , լապքա , լապքա , լապքա ,
Ապահովալ :

Լայայ , լայայ , լայայ , լայայ ,
Լապքա , լապքա , լապքա , լապքա ,
Ապահովալ :

Lutte

Հրամանական Եղանակի Ակտու

19mPnLg

U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE

ՀցՇԵ, կ. լոյթո, լոյն. Լոյնեք, լոյթ, լոյն.
Առեւոյտ ելուածի. Լսմնել, լսմելոց, կ. լսուլ, լսոյ. Առ.
Քեշուալուածին. Ներու և Աղյօւլ. Լցաւ. Ապահով.
Լսմնելի, կամ նոյց:

Իսկ մասցեալ ժամանակին լինին ըստ ներդրութականին ծ

Հստ այսմ խոնացի միայն ներդործական բառ ապ

Խնում, խցի, խցեց, եւսից • Խից : Կոչէ :
Սորա կը անոքականի ներկայու ձևանայ եւսկան :
Խպեալ լինիմ, լինիս, լինի • Լինիմք, Առ :

Օրինակ Եղբողք:

Ապէնակուն Եղանակի Ներկայ է
Ընկենում, ուս, ու. Ընկենումք, ուք, ուն ։
Ապէնակուն է
Ընկենութ, ութը, ոյց. Ընկենուաք, ութը, ութն ։
Կապատեռ է

Ընկեցի, ընկեցել, ընկեց։
Ընկեցաք, ընկեցիք, ընկեցին։
Յաւովաստութ և գերաստութ։
Ընկեցեալեմ, ես, է և այլն։ էի, էիք, էը և ԱՌ։

Ըսկեցի, Ըսկեցին, Ըսկեցին,
Ըսկեցուք, Ըսկեցալիք, Ըսկեցան :
Ըսկեա, մի Ըսկենուք. Ըսկեցիք, մի Ըսկենուք :

Հնկեսչէր, կամ՝ ընկեսցե՞ն, ընկեսցէ՞ և հայլոց
ոքացէ սահմանականին և Սահըն

Սպառապատճին Եղանակ Ապառակ ։
 Ընկենուցում, ցուս, ցու ։ Ընկենուցումք, ցուք, ցուն ։
 Ակտեմ ։
 Ընկեցեալիցեմ, իցես, իցէ ։ իցեմք, իցէք, իցեն ։
 Անկենու Եղանակ ։ Ընկենուլ, Ընկենուլ, յընկենուլ ։ Ան
 Հայութելութ ։ Ների ։ Ընկեցող ։ Ակտեմ ։ Ընկեցեալ ։
 Ապառակ ։ Ընկենուլ ։

Օրինակ Կըաւորականին ։

Սահմանին Եղանակ Կապառեալ ։
 Ընկենու, Ընկեցար, Ընկեցաւ ։
 Ընկենուք, Ընկեցայք, Ընկեցան ։
 Ակտեմ ։
 Ընկեցայց, Ընկեսցիս, Ընկեսցի ։
 Ընկեսցուք, Ընկեսչիք, Ընկեսցին ։
 Հայութելուն Եղանակ Ների ։
 Ընկեցարուք ։
 Ապառակ ։
 Ընկեսչիք, կ. Ընկեսցիս, եսցի ։ Ընկեսցնէք, եսջիք, եսցին ։
 Անկենու Ների և Ակտեմ ։ Ընկեցեալ ։ Ապառակ ։
 Ընկենլի, կամ Ընկենլոց ։
 Իսկ մնացեալ ժամանակքն լինին ըստ ներգործականին ։
 և ՚ի հարկաւոր տեղիս ձեանան էական բայիլ ։ զոր օրի-
 նակ, Ընկեցեալ լինիմ, լինէի, լինիցիմ, լինիլ ։

Այսդ խոնացին միայն այսոքիկ ներգործական բայք ։

Առնկենում, կեցի, կեա ։ Փարազէ Շատ դարձագէլ ։
 Զընկենում, կեցի, կեա ։ Ո-ժոզ գչէլ ։ Լո՞ վէր գչէլ ։
 Ճեղքում, քեցի, քեա ։ Ճըլ ։ Յոյնուկէ ։
 Արձակում, կեցի, կեա ։ Արյուկէ ։ Լո՞ դարձագէլ ։

Օրինակ չորրորդ :

Առաջնական եղանակի Ներայ :

Ընթեռնում, ուս, ու . Ընթեռնումք, ուք, ուն :

Ապագա :

Ընթեռնուի, ուիք, ոյք . Ընթեռնուաք, ուիք, ույն :

Կապութեալ :

Ընթերցայ, Ընթերցար, Ընթերցաւ .
 Ընթերցաք, Ընթերցայք, Ընթերցան :

Յարակարակ և Գերազանաբ :

Ընթերցեալեմ, ես, է . և այս : էի, էիք, էը . Ա :

Ապագանի :

Ընթերցայ, Ընթերցիս, Ընթերցի :

Ընթերցուք, Ընթերցչք, Ընթերցին :

Հրամայական եղանակի Ներայ :

Ընթերցիր . մի Ընթեռնուր .
 Ընթերցանւք, կ . Ընթերցիք, մի Ընթեռնուք :

Ապագանի :

Ընթերցջէ, կ . Ընթերցիս, ցիք . Ընթերցանւք, Ա :

Ապագայական եղանակի Ապագանի :

Ընթեռնուցում, ցում, ցու . Ընթեռնուցումք, ցուք, ցուն :

Ապագալ :

Ընթերցեալեցեմ, իցես, իցէ . իցեմք, իցէք, իցեն :
 Անեւոյն եղանակ . Ընթեռնուլ, Ընթեռնլոյ . Ա :

Ընթեռնելով . Ներայ . Ընթերցօլ : Ապագալ . Ընթերցեալ :

Ապագանի . Ընթեռնլոյ :

Սուսա . կըաւորականն ձեանայ էական քայիւ . Ընթեր-
 ցեալ լինիմ, եղէ, եղէց . Ա :

Թէպէտ . ը ոմանց ներկայն սր կարե լինիլ . Ընթեր-
 ցանիմ, իս, ի . Ընթերցանիմք, իք, ին :

Եւ ստորագասականն . Ընթերցանիցիմ, ցիս, ցի . Ա :

Իսկ Ընդունելութեն, Ընթերցեալ . Ընթեռնլի, կամ
 Ընթերցանելի :

Ըստ այսմ Խանար Տիբ միայն այսոքիկ ներդումական
բայց :

Չգենում, զգեցյ, զգեցյի՛ ։ Խանարնել ։
Սոյնպէս լինին և բարդեալք սորս, Լուսազգենում։
պայծառազգ ենում։ վերազգենում։ Առ ։
Սկսնում, սկսայ, սկսի՛ ։ սկսեալ ։ Ախել ։
Հանում, հանայ, հանար, հանաւ, հանեալ եմ։ հա-
նայց, հանցիս, հանցի, հան, Հինել, ճոն գործել ։

Գ Լ Ո Ւ Խ . Ժ

Խոնակհման ներդումակի լեշտամին բոյթ ըստ տառցին
Ծորդութեալ ։

Օրինակ առաջին՝ ըստ Խանար Տիման Գործեմ բային ։

Սահմանակի եղանակ Աւելա ։

***	Դիմեմ,	դիմես,	դիմեն,
***	Դիմեմք,	դիմեք,	դիմենք,
Անորոշ:			
	Դիմեի,	դիմեիր,	դիմեր,
	Դիմեաք,	դիմեիք,	դիմեին,
Անորոշեալ:			
	Դիմեցի,	դիմեցեր,	դիմեաց,
	Դիմեցաք,	դիմեցեք,	դիմեցին,
Յուրաքանչիւր:			
	Դիմեալեմ,	ես,	է ։ Դիմեալեմք,
			էք, են։ Գերախոսութ:
	Դիմեալեի,	եիր,	էր ։ Դիմեալեաք,
			եիք, եին։ Աղանդ:
	Դիմեցից,	դիմեսցես,	դիմեսցե.
	Դիմեացուք ։	դիմեսցեք,	դիմեսցեն։

Հայութական եղանակի Ներկայական է
 Դիմեա, մը դիմեա. Դիմեցէք, մը դիմեք է
 Աղոստի է
 Դիմեսցէք կ. դիմեսցէս, դիմեսցէ. Դիմեսցնէք, ուշ
 Սրբական եղանակի Աղոստի է
 Դիմեցէմ, ցես, ցէ. Դիմեցէմք, ցէք, ցես է
 Աղոստի է
 Դիմեալ կիցեմ, կիցս, կից . Դիմեալ կիցեմք, կիցք, կիցս է
 Աներւուս եղանակ է Դիմել, դիմելս, դիմելով, երդիմել է
 Ընդունելութեն է Ներկայական է Դիմոլ, Աղոստ է Դիմեալ է
 կամ դիմեցեալ է Աղոստի է Դիմելոց, կամ դիմելի է

Սոյնպէս խռազհին ևս և այլ ամ ներգործակերպ չե-
 զոքական բայք առաջտեալք ՚ի եմ, բայց յայնց, զոքա-
 ռանիմք կարգել յառաջիկացք ։ զնը օրինակ է

Ամաչեմ,	եցի, եա. Ամաչելէ
Անսայեմ,	եցի, եա. Անսայել է Խղճուլ է
Արշաւեմ,	եցի, եա. Արշաւել է
Գոռչեմ,	եցի, եա. Աղորչել է Գոռչուլ է
Դանդանչեմ,	եցի, եա. Տմբանչել է Տմբանցուլ է
Ըմբերեմ,	եցի, եա. Ըմբերել է Ըմբերեցուլ է
Թափանցեմ,	եցի, եա. Մին խղից թափ չողմն յանչուլ է Թափանցուլ է
Խարիստեմ,	եցի, եա. Ետերուց շարժուլ է
Խիզախեմ,	եցի, եա. Խիզախել է Խիզախայտուլ է
Խուսափեմ,	եցի, եա. Փխուել է
Խուսեմ,	եցի, եա. Փխուել է յեպ քաշուլ է
Արապետեմ,	եցի, եա. Նախընաց լինել է
Հեստեմ,	եցի, եա. Անհեղութ լինել է
Հսկեմ,	եցի, եա. Զորբուն խուլ է
Շնորհութեմ,	եցի, եա. Ճանապարհ գնուլ է
Ճեմեմ,	եցի, եա. Մոն գուլ է
Յամեմ,	եցի, եա. Յեպունուլ է

Առամ,	եղի,	եա.	Նախալ գետել
Արքեմ,	եղի,	եա.	Տօշպէ պալե և ու եղել
Չում,	եղի,	եա.	Գանջը ու անել
Սովեմ,	եղի,	եա.	Ըշշակունել
Սպասեմ,	եղի,	եա.	Սպասել և լու ծառայել
Տեմ,	եղի,	եա.	Դժմուալ և լու համել

Օրինակ երկրորդ՝ ՛ և Խոհարհման Հափանեմ բային :

Մ ասնեմ,	ես,	է.	Մասնեմք,	էք,	եւ
Անդուսուր :					
Մասնէի,	էիը,	էը.	Մասնէաք,	էիք,	էին
Կապութեալ :					
Մոի,	մոեր,		Խմուտ,	կ,	մուտ
Մոտք,	մոիք,		մոին		
Յուրականութ և Գուշակարտութ :					
Մոեալեմ,	ես,	է.	և այլն :	էի,	էիը :
Ապահովութ :					
Մոից,	մոյես,		մոյէ.		
Մոյուք,	մոջիք,	կ.	մասնիջիք,	մոյեն	
Հրամայտուն Եղանակ Ներկայականութ Ներկայականութ :					
Մուտ,	մի մասներ.		Մոիք,	մի մասնէք	
Ապահովութ :					
Մոջիը,	կ.	մոյես,	մոյէ.	Մոյուք,	մոջիք.
Սպուտականութ Եղանակ Ներկայականութ :					
Մասնիյեմ,	յես,	յէ.	Մասնիյենք,	յէք,	յին
Ապահովութ :					
Մոեալեյեմ,	իյես,	իյէ.	Մոեալեյենք,	իյէք,	իյին
Անդուսուր Եղանակ :	Մասնել,	մասնելոյ,	մասնելոլ.	մէ.	
Ընդունելութ Ներկայականութ :					
Մոեալ:	Ապահով:	Մասնելոյ:	կամ.	մասնելի:	

Այսպէս խոնարհին միայն այսոքիկ ներգործակերպ չէ -
զբական բայք , որոց ումանք խոռորդին ՚ի ժամանակու ինչու
և ոմանք ևս պակասին , և յայլց լըանան . զար օրինակ .
Անցանեմ , ցի ։ ցեր , էանց , կ . անց . անց : Յանց կալ
Ըստ այսմ լինին և բաղադրեալք սորա . Զելանեմ .
առանցանեմ , կամ առանցիմ . զառանցանեմ ,
կամ զառանցեմ , զարանցանեմ . Առ :

Ելանեմ , ելի , ելել , ել . ել : Գնալ :

Ըստ այսմ լինին և բաղադրեալք սորա . Զելանեմ .
յանկելանեմ . և այլն : Եւս և բաղադրեալք մոտա-
նէ բային . որպէս ՛ ը մոտանեմ . դերամոտանեմ . Առ :

Իշանեմ , իջի , իշեր , էջ . էջ : Աէր գուլ
Հասանեմ , սի , սեր , եհաս . հաս : Հասանէլ և նոյն իշանեմ
Զիշանեմ , ջի , ջեր , ջաւ . զիջիր : Աէր գուլ իշաների լը
Հեծանեմ , ծայ , ծար , ծաւ . ծիր : Աէր էլուլ :

Համբերեմ , բերի , բերեր , բեր . բեր : կամ համբերեմ
ցի , բերեցեր , բերեայ . բերեա : Հանդուռել :

Յանցանեմ . յանցեայ , ցեար , ցեաւ . ցեայց ցցան , ցցեա :
յանցուցեալ . յանցիօ : Մելանէլ :

Օքինակ եօրորդ՝ ը խոնարհման Առմ բային :

Սուհմանակն Ելանով Ներկոյ :

արեմ , ես , է . կարեմք , էք , են :

Անփառ :

կարեի , էիր , էը . կարեաք , էիք , էին :

կապութեալ :

կարայե , կարայեր , կարայ .

կարայաք , կարայիք , կարային :

Յուրակապաւ . կարայեալէ . են :

Գուրակապաւ . կարայեալէր . էին :

Ապառեկ :

կարայեց , կարասցես , կարասցեն :

կարասցուք , կարասչիք , կարասչին :

Հըմա:

Հրամայական եղանակի Ներկայական էլեկտրոնային հարացիք , կ . կարօղել էր . կարացիք , կ . կարօղել բառուք :
 Կարասչիք , կ . կարասչիք , կարասչիք . կարասչիք , եւ Ապահովական էլեկտրոնային Ապահովական :
 Կարիցեմ , յես , յէ . կարիցեմք , յէք , յեն :
 Անեւու . կարայեալեց . իցեն :
 Աւելասը եղանակ . կարել , կարելց կարելով , եւ կարել լուրջութելութե : Ներկայական կարօղ . եւ եւ կարացող :
 Անցեալ . կարայեալ : Ապահովական . կարելց , կ . կարօղ լինելց , կ . կարելի :

Ըստ այսմ խոնարհի միայն բայս այս Մարմար . որ երբեմն ի անմ ևս յանգի . և չճորդի երբեք զ գուշանան . զոր օրինակ , Մարթանամ , մարթացայ , մարթացիք . եւ :
Այլ գիտելի է , զի բայս այս կարել ներգործականաբար ևս վարի . և նշանակէ կար առնել ասղանեօք . և ը այսմ խոնարհի՝ որպէս գործեմ , գործեցիք :

Դ Հ Ո Ւ Խ . ԺԱ :

Խոնարհական հետրժակերպ վեպավան տայից ըստ Եվրոպական Հանդիպութեան :

Օրինակ առաջին՝ ըստ խոնարհման Աշմ բային :

Ապահովական եղանակի Ներկայական :

Դամ ,	գնաս ,	գնայ .
Գնամք ,	գնայք ,	գնան :
Գնայի ,	գնայիք ,	գնայը ,
Գնայաք ,	գնայիք ,	գնային :

Կարուտ .

Կատարելու :

Գիբյի,

գնացեց ,

գնաց :

Գնացաք ,

գնացիք ,

գնացին :

Յուղաբարու և Գնացակառ :

Գնացեալեմ , ես , ե . և այլն : եի , եիր , եը . Ան :

Աղունենի :

Գնացից :

գնացես ,

գնացէ :

Գնացուք ,

գնացչիք ,

գնացին :

Հրամայականի Եղանակի Ներիս :

Գնամ ,

մի գնար ,

մի գնայք :

Աղունենի :

Գնասջի՛ց ,

կամ գնացին ,

գնացի՛ .

Գնացուք ,

Աղունենի :

Գնացյամ ,

գնացյես ,

գնացյէ :

Գնացյամք ,

գնացյեք ,

գնացյեն :

Աղունենի :

Գնացյալ իցեմ , իցես , իցէ , իցեմք , իցեք , իցեն :

Անդույթ Եղանակ :

Գնալոյ ,

Գնալով ,

Են գնալ :

Են գնալ :

Աղունենի . Գնալոյ , կամ գնալի :

Այսպ խսնարհին ամ բայք Տէղոքականք յանդեալք լո՛կ
 'իսմ , բայլայն' զորս ունիմք դնել՝ ի յաջորդութ . զնոր
 օրինակ .

Ա նամ ,

այի , սա . Լումա

Զ գնամ ,

այի , նա . Ման Գուլ

Խ աղամ ,

այի , ղա . Խ աղամ Լու յանել Գուլ

Խ այտամ ,

այի , տա . Ճ ակա Ինչ լու զեր զ ը բ բ ե լ

Խ նդամ ,

այի , դա . Ո ւ ր ո ւ ն ն ա լ

Խ որիամ ,

այի , տա . Խ որի մա և ո ս տ ո ւ լ

Ծ ի ամ ,

այի , ծիա . Ա լ ե ն ծ է լ

Հ աղամ ,

այի , դա . Խ ա լ ւ լ

Մ նալ

Մնամ, ացի, մնա՞ Միւլը ևս՝ այսուելէ
Յոխորտամ, ացի, տա՞ Հռամանով և օտիլէ
Տնկամ, ացի, կա՞ Դիմոնովէ
Փռնդամ, ացի, դա՞ Փռշպալէ

Այլ գիտելի է, զի ոմանք յայսպիսի բայից այլաղք
ևս յանգետալայլապէս ծորդին, զնո՞ք օրինակ, Խմնամ, կ
խխնջեմ, եցի . Կռնչամ, կ, կռնչեմ, եցի . Փռնչամ,
կամ փռնչեմ, եցի . Լուղամ, կամ լուղիմ, եցայ .
Ծփամ, կ, ծփիմ, եցայ . Խսրովստամ, կ, խսրովստանամ,
ացայ . Յոխորտամ, կ, յոխորտանամ, ացայ . և այլն .

Օրինակ երկըրդ՝ ը խոնարհման Խոհարհման բային .

Ահմանական եղանակի Ներիա :
Գոհմանամ, նաս, նայ . Գոհմանամք, նայք, նան :
Անկապուտ :
Գոհմանայի, այիը, այը . Գոհմանայաք, այիք, ային :
կապուտել :

Գոհմացայ, գոհմացար, գոհմացաւ .
Գոհմացաք, գոհմացայք, գոհմացան :

Յարտիստիք և Գերախոսար :

Գոհմացեալեմ, ես, է . եայլն, էի, էիր, էը . Առ :

Այլունեկ :
Գոհմացայց, գոհմացիս, գոհմացի .
Գոհմացուք, գոհմացիք, գոհմացին :

Զրամանական եղանակի Ներիա :
Գոհմացիը, մի գոհմանար .
Գոհմացուք, կ, գոհմացիք, և կ, ցիք, մի գոհմանոյք :

Այլունեկ :
Գոհմացիը, կ, գոհմացիս, գոհմացի . Գոհմացուք, մե :

Սրբազնական եղանակի Այլունեկ :
Գոհմանայեմ, ցես, ցէ . Գոհմանայեմք, ցէք, ցեն :

Ան

Անցեմլ:

Գոհացեալիցեմ, իցեռ, իցէ ։ իցեմք, իցեք, իցեն ։
Անեւերյն էշնոնչ ։ Գոհանալ, գոհանալց ։ և այն ։
Ընէրունէլունին ։ Ներիո ։ Գոհացաղ ։ Անցեմլ Գոհացել ։
Աղասիք ։ Գոհանալց, կամ գոհանալի ։

Հստ այսմ խոնարհին ամ չէզոքական բայք աւաը-
տեալք'ի անոմ և 'ի ենոմ զմբօրինակ ։

Անդորրանամ, ացայ, ացիք ։ Հանցարկել ։
Աւատանամ, ացայ, ացիք ։ Բարձանուլ, իջելոնուլ մեռ ։
Բազմանամ, ացայ, ացիք ։ Ծարպունուլ ։
Ընսեն լանամ, ացայ, ացիք ։ Դուռնունուլ, մաթենունուլ մեռ ։
Խաղաղանամ, ացայ, ացիք ։ Խուլուլ, մասուլ ։
Կարօտանամ, ացայ, ացիք ։ Կարօրել ։
Հաճոյանամ, ացայ, ացիք ։ Աւելվ ու ունանուլ ։
Յուլանամ, ացայ, ացիք ։ Ծուլունուլ, մոհծունունուլ ։
Վահմանամ, ացայ, ացիք ։ Գերացունել ։
Վատահանամ, ացայ, ացիք ։ Անցիւնուլ ։
Վըբենամ, եցայ, եցիք ։ Քեթրանուլ ։
Մերձենամ, եցայ, եցիք ։ Մորիսուլ ։
Յամենամ, եցայ, եցիք ։ Յեղունուլ ։
Խսկ բայքս ընթառմ և մուգուրէնոմ յեղակի հրամայա-
կանն լինին, լիթացիք, կամ լիթա ։ մարգարէնաց, կամ
մարգարէա, և կամ մարգարէացիք ։

Եռ ևս լինդ այսու օրինակա խոնարհին բազում բայք
չէզոքականք աւաըտեալք լիկ 'ի ամ ։ սրոց ոմնոց հրա-
մայականն լինի առ ոմանց՝ այցէ ։ և ոմանց՝ առ այցէ ։
Սոյս գործածականքն են սոքին ։

Անձէամ, ացայ, ա՛ ։ Փաժոհել ։
Գրիմամ, ացայ, ա՛ ։ Ուշրմուլ ։
Խսանդամ, է ։ Խսանտամ, ացայ, ա՛ ։ Նախունիլ ։

Հեղ-

Հեղդամ՝	ացայ,	ա՛.	Ծառական է
Մախամ՝	ացայ,	ա՛.	Նուեսիչել
Ցուսամ՝	ացայ,	ա՛.	Ցուսուլ
Ընամ՝	ացայ,	ա՛.	Ընուսի անելու պատճենագործ
Սոսկամ՝	ացայ,	ա՛.	Սաշութել
Տենչամ՝	ացայ,	ա՛.	Տանչուլ
Ցանկամ՝	ացայ,	ա՛.	Փափութել
Ցնծամ՝	ացայ,	ա՛.	Ռաբուռնուլ
Քինամ՝	ացայ,	ա՛.	Քին պահել
Տժգոհամ՝	ացայ,	ացի՛ք.	Տժեղջել նորոհ լնել
Փքամ՝	ացայ,	ացի՛ք.	Տիւս հողապահութ
Զղջամ՝	ացայ,	ա՛, կ.	ացի՛ք. Փոշյոնել
Խեթամ՝	ացայ,	ա՛, կ.	ացի՛ք. Խորզել
Նողկամ՝	ացայ,	ա՛, կ.	ացի՛ք. Խուռ պանել
Ուսամ՝	ացայ,	ա՛, կ.	Ուր պահել
Տաղտկամ՝	ացայ,	ա՛, կ.	Տիւս պահել
Տափամ՝	ացայ,	ա՛, կ.	Տափի պահել
Տրիփամ՝	ացայ,	ա՛, կ.	Տրիփ պահել
Փութամ՝	ացայ,	ա՛, կ.	Ճեղիլ լու զնուլ
Եռամ՝	ացայ,	ցաք,	Եռաց . ա՛, կ. ացի՛ք. Զուռ ուսուլ

իսկ որք չեն ՚ի յաճախ գործածութեան , են սոքին .
զեղձամ . գըլամ . գըլամ . զնդամ . զոխամ . ժմասմ .
խանձամ . խանչամ . խթամ . խժդամ , կամ խժտամ .
խլոտամ . խնծղամ . խոշտամ . խորդխորդամ .
ծուլամ , կամ ծուղամ . ծուկամ . կծկնծամ . կղկղամ .
կտամ . հիռամ . ղօղամ . հուճամ . միթամ , կամ մըք-
թամ . յողամ . նիրհամ . շուշամ . ործամ . որջկամ . սան-
քամ . ցնցկամ . փըլամ :

Ապան և ո բայց ինչ՝ սրբ թէպէտ հասարակօրեն ընդ առաջաւ խոնարհին, բայց երբեմն լինին ևս իբրև զգացն և են սոքին.

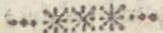
Բաղձամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ Փագագել
 Դողամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ Դաշնալ
 Չեռամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ Սուլալ
 Չռնչամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ Չռնչ
 Ըղճամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ Ցոնիոլ
 Լուղամ, կ ։ լողամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ Լուղալ
 Խսիթամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ Կոտխթել
 Նողկառամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ Խողկառալ
 Սարսուամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ Գորչալ
 Միգամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ Ուսուծ մանգոլ
 Սողամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ Գեղան հովել
 Փղձկամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ Փղձկն դղձկն գուլ
 Կազմամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ կ ։ ացիը ։ Լոնեպալ
 Կայտուամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ կ ։ ացիը ։ Վէր զէր Յուէլ
 Գլանծամ, կ ։ ձամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ կ ։ ացիը ։ Գլուծենուլ
 Զանամ, ացայ ։ կ ։ ացի ։ ա ։ կ ։ ացիը ։ Զանէտ առել

Խակ երկոքին բայցս Փրեւեմ և պելամ՝ պակասին ՚ի ժամ
 մանակու ենց. և լրանան ՚ի բայիցս՝ գրքոմ և պելամ, որք
 եթէ զ գուման խոնարհին. զ զ օրինակ ։

Փրփրեամ, եաս, եայ ։ եայի ։ եայիը, եայը ։ Փրփրացի ։
 ցեր ։ ըեաց ։ կամ ըայ ։ միբիրան, կամ միբիրեան ։
 Փրկուլ ։

Տեղեամ, եաս, եայ ։ տեղայի, տեղայիր ։ տեղայի, կամ
 տեղեայը ։ տեղայի, ցեր գեաց, կամ զագ ։ տեղայից
 անցիս, ցի ։ տեղայիը ։ տեղայեալ, կամ տեղեալ ։
 Անձեւոյին զէր գուլ ։ անձեւել

Սա ներգործականաբար և ուլարի և յայնքամ ալառ-
 նի առըա լինի ։ տեղայից ։ տեղասցես ։ տեղասցէ ։

Օքենակ եքըլլու:

Ասէ մասնակ եղանակ Ներխոյ:
Դառնամ, առ և այ. Դառնամք ա, ան և
Անդուրու:

Դառնայի, այիր, այը. Դառնայաք, այիք, այինք
Կապութեալ:

Դարձայ, դարձար, դարձաւ.
Դարձաք, դարձայք, դարձան:

Յարձեալ ես, ես, է. եթէ Դարձեալ էի, էիը, էլութէ
Ապունի:

Դարձայց, դարձիս, դարձիք.
Դարձացուք, դարձիք, դարձին:

Հրամային եղանակ Ներխոյ:
Դարձ, է. դարձիր, մի դառնաս.
Դարձարնք, է. ձեք, է. ձեք, և է. ձնք, մի դառնայք:

Ապունի:
Դարձիր, է. դարձիս, դարձիք. Դարձացուք, և այլն:

Ապունը մասնակ եղանակ Ապունի:
Դառնայցեմ, ցես, ցէ. Դառնայցեմք, ցեք, ցնն:

Դարձեալ իցեմ, իցես իցէ. Դարձել իցեմք իցեք, իցեն:
Անեւոյն եղանակ. Դառնալ, դառնալց. և այլն:
Ընդունելունէ. Ներխոյ. Դարձօ: Ապուն. Դարձեալ:

Ապունի. Դառնալց, կամ դառնալի:
Ըստ այս խնճար հին միայն բաղադրեալք ուրա, և բա-
ղադրեալքն նուռամ բային՝ ըստ որում վարին շէ զսքականա-
պէս, զո՞ր օրինակ.

Անդրադառնամ, դարձայ, ձեօ. Յետ գնալէ
Բայցադառնամ, դարձայ, ձեօ. Յետ դունինլ
Ակրադառնամ, դարձայ, ձեօ. Կըն յետ դունինլ
Աքբառ-

Ամբառնամ , բարձայ , բարձ , կ . ձի՛ը . Վեր ելել
Համբառնամ , բարձայ , բարձ , կ . ձի՛ը . Բարձընալ :

Առ այս երկը որդ Ծովութիւն վերաբերին և բայքո՞ Կայ
և կամ . զն՞ը օրինակ .

Սոհմոնին եղանակի Ներկա :

Կամ , կաս , կայ . Կամք , կայք , կան և
Անկարպար :

Կայի , կայիը , կայը . Կայաք , կայիք , կային :
Կայաք :

Կայի , կայեր , եկաց . Կայաք , կայիք , կային :
Յուրակարգութ և գերակարգութ :

Կայեալեմ , ես , է . եայն : Կայեալեի , եիը , եը . Ահա :

Ապահնի :

Կայից , կայես , կայցէ . Կայցուք , կայցիք , կայցեն :
Հրամակախն եղանակի Ներկա :

Կայ , մի կաը . Կայէք , մի կայք :

Ապահնի :

Կայցէը , է . կայցես , կայցէ : Կայցուք , կայցիք , կայցեն :

Սորուականութն եղանակի Ապահնի :

Կայեմ , ցես , ցէ . Կայցուք , ցիք , ցեն :

Անեւլ :

Կայեալիցեմ , իցես , իցէ . Կայեալիցէք , իցէք , իցեն :
Անեւլոյն եղանակ կալ , կալոյ , կալուլ , ի կալ :

Հայունելունի . Կայօլ , կայեալ , կալոյ , կամ կալը :

Կեամ , կեաս , կեայ . Կեամք , կեայք , կեան և
Անկարպար :

Կէի , կէիը , կեայը . Կէաք , կէիք , կէին :

Կեցի , կեցքը , եկեաց , Կեցաք , կեցիք , կեցին :

Յուրակարգութ :

Յարակապար և Գլուխապար :

Կեցեալեմ, ես, է ։ և այն ։ Կեցեալել, էլը, էլ ։ Առ :

Ապահով :

Ակցից, կեցես, կեցե ։ Կեցուք, կեցիք, կեցեն :

Հրամայի և եղանակ Սերմ :

Ակաց, մի կեցես ։ Կեցիք, մի կեցիք :

Ապահով :

Կեցիք, և կեցես, կեցե ։ Կեցուք, կեցիք, կեցեն :

Ադրբայշահուն եղանակ Ապահով :

Կեցեմ, կեցես, կեցե ։ Կեցուք, կեցիք, կեցեն :

Ապահով :

Ակցեալիցեմ, իցես, ից ։ իցմք, իցք, իցն :

Ակերայի եղանակ ։ Կեալ, կելոյ, կելով, կեկեալ :

Ընդունելութեան ։ Կեցող, կեցեալ, կելոց :

Գ Լ Ո Ւ Խ ։ ԺԲ ։

Խանչակի մասն ներգործակերպ շեշտական Սահման Առաջ Եւսուց Ելութեան ։

Օրինակ առաջին :

Առաջանական եղանակ Սերմ :

Զարթնում, զարթնուս, զարթնու ։
Զարթնումք, զարթնուք, զարթնուն :

Ապահով :

Զարթնուի, զարթնուի, զարթնույր ։
Զարթնուաք, զարթնուք, զարթնուին :

Ապահով :

Զարթեայ, զարթեաը, զարթեաւ ։
Զարթեաք, զարթեաք, զարթեան :

Յարակապար և Գլուխապար :

Զարթուցեալեմ, ես, է ։ և այն ։ էլ, էլը, էլ ։ Առ :

Ապահով :

Աղոստի :

Զարթեայց , զարթիսես , զարթիցէ .
Զարթիցուք , զարթիչք , զարթիցեն :

Հրամայունին եղանակն Ներկոյուն :

Զարթիը , մի զարթնուը . Զարթիք , մի զարթնուք :

Աղոստի :

Զարթիջիը . կ . զարթիցէս . զարթիցէ . Զարթիցնուք , մա :

Սպարագունուն եղանակն Աղոստի :

Զարթնուցում , զարթնուցուս . զարթնուցու :

Զարթնուցումք , զարթնուցուք , զարթնուցուն :

Անցել :

Զարթուցեալիցեմ , իցես , իցէ . իցեմք , իցէք , իցեն :

Անցելուն եղանակ . Զարթնուլ , զարթնույ . և այլն :

Ընդունելուն . Ներկոյուն և Անցել . Զարթուցեալ :

Աղոստի . Զարթնույ , կամ զարթնլի :

Այսպէս խոնարհին միայն այսոքիկ չէզոքական բայք :

Այսնում , եայ , իր . Առուլ :

Թագնում , կ . թագնում , եայ , իր . Գոսլզել :

Խըսնում , եայ , իր . Խըսնել յէպ ըստէլ :

Հարթնում , եայ , իր . Յէպ ըստէլ :

Մածնում , եայ , իր . Կոչել = Լո՛ Ծանչընում :

Մատնում , եայ , իր . Մօռինուլ :

Ծրտնում , եայ , իր . Խըսնելզ յէպ + աշկէլ :

Ոստնում , եայ , իր . Վէր ըստէլ և և պոտո դաշէլ :

Ընդուստնում , եայ , իր . Վէր ըստէլ . պոտո ըստէլ :

Պակնում , եայ , իր . Ծըշելզ զաւել :

Սառնում , եայ , իր . Սառուլ ուսուաց դահունուլ :

Սարտնում , եայ , իր . Հրամարզէլ յէպ առշէլ :

Ցածնում , եայ , իր . Քաշնուլզ և վէր հուլ :

Ցասնում , եայ , իր . Բարինուլ :

Փախնում , եայ , իր . Փարէլ :

Խոկու

Իսկ չորեքին հետապայ բայքդ խոտորին ՚ի ժամանակո ինչ
զար օրինակ ։

Պշնում, պշեցայ ՚ ։ պշեայ, պշուցելութեր ։ **Պ**աշտառ ականելք
Նաղկնում, կեայ ։ կեալ, կեր, կ ։ կեաց ։ Խտալ պահելք
Քաղցնում, ցեայ, ցեալ, ցեր, կ ։ ցեաց ։ **Պ**աշնունալք
Խեղդնում, դեայ ։ դեալ, դեր ։ Խելւգելք
Ոմանք ՚ի սույանէ յանգին նաև ՚ի ամ ։ զոր օրինակ, Նոր
կամ, քաղցենամ ։ զարթնանամ ։ սառնանամ ։ ցածնանամ ։
և սոքա խոնարհին՝ որպէս գոհանամ, գոհացայ ։

Օրինակ երկրորդ ։

----- Սահմանախոն եղանակ Ներկայ ։
: **Զ** : քօնում, ուս, ու ։ Զքօնումք, ուք, ունք
----- Անդադար ։
Զքօնումի, ուիր, ոյր ։ Զքօնուաք, աւիք, ուինք
Կարտուսուլ ։

Զքօնայ զքօնար, զքօնաւ ։
Զքօնաք ; զքօնայք, զքօնան ։
Յաշոյադար և Գերախուն ։
Զքօնեալեմ, ես ունք ։ Անք ։ Զքօնեալեի, եիր, եը ։ Անք ։
Ապահնի ։

Զքօնայց, զքօնցիս, զքօնցի ։
Զքօնցուք, զքօնչիք, զքօնցին ։
Հրամախոն եղանակ Ներկայ ։
Զքօնիր, մի զքօնուր ։ Զքօնարնիք, կոմիք, մի զքօնուք ։
Ապահնի ։

Զքօնջեր, կ ։ զքօնցիս ։ զքօնցի ։ Զքօնջնիք, Անք ։
Սարութառախոն եղանակ Ապահնի ։
Զքօնուցում, ցուս, ցու ։ ցումք, ցուք ցուն ։
Անցեմ ։
Զքօնեալիցեմ, իցես ։ իցէ ։ իցեմք, իցէք ։ իցեն ։
Ակ-

Ակերտում էշանուի, Զբօնութեղբօնլսյ, զբօնլով և այն է
Բշուածւութեն. Նըրի. Զբօնով, Անցեալ. Զբօնեալ.
Ապառնէ. Զբօնլսյ, կամ զբօնլի :

Հատ այսմ խոնարհին միայն հետագայ բայքս. որոց
ոմանք խոտորին ՚ի ժամանակս ինչ. զնութեամի.

Զեղում,	դայ,	դիր.	Ակե ածզել
Հեծում,	ծայ,	ծիր.	Այւ ելնել
Հեղձում,	ձայ,	ձիր.	Խելտ գլւ
Յենում,	յեցայ,	յիր.	Կաղել
Յաւելում,	լսյ,	լիր.	Խէւանուլ
Առաւելում,	լսյ,	լեաց.	Շարունալ
Զբաղնում,	զեցայ,	զիր.	Պարուշէլ
Նեղում,	զայցայ,	զիր.	Նեւունուլ. զշունուլ
Քրանում,	նեցայ,	նիր.	Քրունել
Զատում, տայ,	տիր.	տուցեալ.	Բաժունիլ
Ռունում, ռայ,	ռիր.	ռուցեալ.	Ռունել
Զեռնում, ռայ,	ռիր.	ռուցեալ.	Տունուլ
Ցելում,	լսյ,	լիր.	Ցւզէլ
Երդնում, երդուայ,	երդուար,	երդուաւ.	երդուայյ
երդունիցիս,	երդունիցի.	երդունեալ եմ,	ես, և այն.
երդունիր,	մի	երդնուր.	երդնուցում, ցուս, մա. կոմ.
երդունիցեմ,	ցես,	եայն.	երդուուլ.
երդուուց,	կ.	երդուուլ.	երդուուլ, երդունել.
Այլքայքս	վէլում,	յելում,	յաւելում և յաւանելում
պոս	իր	չէզոքականս	երգաք աստ, ներդործակա- կաբաց ևս վարին, և խոնարհին ոոյ զւունամն :

Գ Հ ՈՒ Խ :

Խորպացութ խազին պէտքահարա

Գ Ե Ր Ի Խ ։ Ժ Գ ։

Առաջին մասն Յայնութեան պատճեն

Օրինակ առաջին ։

Սահմանական եղանակի Ներկայական ։

Հաշտիմ,	Հաշտիս,	Հաշտի ։
Հաշտիմք,	Հաշտիք,	Հաշտին ։
	Ապահովութեան ։	
Հաշտեի,	Հաշտելը, կ ամեւը ։	
Հաշտեաք,	Հաշտելք,	Հաշտելին ։
	Ապահովութեան ։	
Հաշտեցայ,	Հաշտեցար,	Հաշտեցաւ ։
Հաշտեցաք,	Հաշտեցաք,	Հաշտեցան ։

Յարութեան և Գերութեան ։
Հաշտեալ եմ, ես, է, և այլն Հաշտեալ եմ, եմ, է և այլ ։

Ապահովութեան ։

Հաշտեցայ ։	Հաշտեցիս,	Հաշտեցի ։
Հաշտեցաք ։	Հաշտեցիք, կ Հաշտեցիք, Հաշտեցին ։	
	Ապահովութեան ։	
Հաշտեաց, կ Հաշտեա, մի Հաշտել ։		
Հաշտեցարուք, կ Հաշտեցեք, մի Հաշտիք ։		

Ապահովութեան ։

Հաշտեցիք, կ Հաշտեցին, Հաշտեցիք ։ Հաշտեցինք, էն ։

Սպահութեան և Եղանակի Ապահովութեան ։

Հաշտիցիմ,	Հաշտիցիս,	Հաշտիցի ։
Հաշտիցիմք,	Հաշտիցիք, Հաշտիցին ։	

Ապահովութեան ։

Հաշտեալ իցեմ, իցես, իցէ, իցեմք, իցէք, իցեն ։

Ապահովութեան ։ Հաշտիլ, Հաշտելոյ, Հաշտելու ։ Էն ։

Հաշտեալ իցեմ, իցես, իցէ, իցեմք, իցէք, իցեն ։ Ապահովութեան ։

Հաշտեալ իցեմ, իցես, իցէ, իցեմք, իցէք, իցեն ։

Ապահովութեան ։ Հաշտելոյ, կ Հաշտելը ։ Ապահովութեան ։

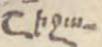
Սոյնպէս խոնարհին ևս և այլ ամ ձայնակըսական բայք բայց յայնց , զուս ունիմք կարգել ՚ի յաջորդ օրինակող ։ զո՞ր օրինակ ։

Ա շխատիմ , եցայ , եաց , կ . եա .	Ա սապանէլ :
Ա պաւինիմ , եցայ , եաց , կ . եա .	Յ ո - ո ո լ :
Խ շեվանիմ , եցայ , եաց . կ . եա .	Օ նեղոնէլ :
Հ պմածայնիմ , եցայ , եաց . կ . եա .	Մ ի ո թոնէլ :
Հ ըրաժարիմ , եցայ , եաց . կ . եա .	Յ ե թ ո ւ շ չ է լ :
Ս ո լորիմ , եցայ , եաց . կ . եա .	Ս ո լորէլ :
Վ արիմ , եցայ , եաց .	Վ արէլ :
Խ աւարիմ , եցայ , եաց .	Մ րնել :
Կ արօտիմ , եցայ , եաց .	Կ արօտնալ :
Չ ի մարիմ , եցայ , եաց .	Շ ի մարնալ :
Ը ու շարիմ , եցայ , եաց .	Ը ու շնալ :
Պ ապանձիմ , եցայ , եաց .	Լ ու շնալ :
Վ տանգիմ , եցայ , եաց .	Ջ ո ւ ս ի հ ջ լ ո ւ ն ա լ :

Ա յ լ գ ի տ ե լ ի է , զ ի ո մ ա ն ք ՚ի բ ա յ ի ց ա ս տ ի յ ա ն գ ի ն ն ա ն ՚ի տ ա ս տ , և ս և ՚ի բ ա յ ի ց ա ս տ ի յ ա ն գ ի ն ն ա ն ՚ի տ ա ս տ , զ ո՞ր օ ր ի ն ա կ , Դ ա լ ա ր ի մ , դ ա լ ա ր ա ն ա մ : դ ժ ո ւ ա ր ի մ , դ ժ ո ւ ա ր ա ն ա մ : դ ի ւ ր ի մ , դ ի ւ ր ա ն ա մ : զ ա ռ ա մ ի մ զ զ ա ռ ա մ ա ն ա մ : ծ ա ն ր ի մ , ծ ա ն ր ա ն ա մ : կ ա ն ա շ ի մ , կ ա ն ա շ ա ն ա մ : կ ա ր օ տ ի մ , կ ա ր օ տ ա ն ա մ : պ ա ն դ լ ս տ ո ն ա մ : լ ս տ ո հ ի մ , վ ս տ ո հ ա ն ա մ : վ ս տ ի մ , վ ս տ ո ա ն ա մ : տ ա ր ը ր ի մ , տ ա ր ը ր ա ն ա մ : մ ե ր ձ ի մ , մ ե ր ձ ե ն ա մ : ք ա լ ց ի մ , ք ա լ ց ե ն ա մ : և և : Ե ւ ս ո ք ա լ ծ ո ր դ ի ն ո ո պ զ գ ո հ ո ւ ն ա մ ն : Ո մ ա ն ք և ս ՚ի ս ո ց ա ն է լ ո կ ՚ի տ մ յ ա ն գ ի ն ո ո պ զ օ ր ի ն ա կ , Ս ո լ ի մ , ս ո լ ա մ : ս ա ր ս ո ւ ի մ , ս ա ր ս ո ւ ա մ : և և : Ե ւ ս ո ք ա լ ծ ո ր դ ի ն ի բ ը ր և զ գ ն ա մ ն ո ւ կ ա մ ի բ ը ր և զ գ ո հ ո ւ ն ա մ ն : Ո մ ա ն ք և ս ՚ի ո մ : զ ո՞ր օ ր ի ն ա կ , Զ բ ա շ ի մ , զ բ ա շ ն ո ւ մ : ն ե ղ ի մ , ն ե ղ ո ւ մ : Ք ր տ ն ի մ , ք ր տ ն ո ւ մ : ս ա ռ ի մ , ս ա ռ ն ո ւ մ : ո ո պ ե ղ ա ք ՚ի ն ա խ լ ն ի ա ց գ լ ո ւ խ ն : Ե ւ բ ա ղ ո ւ մ ք և ս ՚ի է մ : զ ո՞ր օ ր ի ն ա կ , Բ ն ա կ ի մ , բ ն ա կ ե մ : զ ա ղ ա ք

դադարիմ, դադարեմ. և այլ ևս բազումք յոյժ, որք
Ըստըին ուղղէս զշիթմն զօրմէ ունիմք Խօսիւլերկորուք
մասին հանդերձ օրինակօք ։

Օրինակ երկրորդ ։

Սահմանական եղանակի Ներկայական ։
 Անանիմ, ևս, և Սնանիմք, իք և ին ։
Աշխափութ ։
 Սնանէի, էիր, էօ, կ ։ Նիւր ։ Սնանէաք, էիք, էին ։
 Կարգութեալ ։
 Սնայ, մնար, մնաւ ։ Սնոք, մնայք, մնան ։
 Յարկապուր և Գերբայարուր ։
 Սնեալեմ, ես, է ։ և այլն ։ Սնեալէի, էիր, էօ ։ Առ ։
 Ապառնի ։
 Սնայյ, մնցիս, մնցիս ։ Սնցուք, մնցիք, կ ։ մնանիջիք, մնցին ։
 Հարամայական եղանակի Ներկայական ։
 Սնիօ, մը մնանիր ։ Սնարձւք, կ ։ մնէք, մը մնանիք ։
 Ապառնի ։
 Սնցիը, կ ։ մնանիջիը, կ ։ մնցիս, մնցի ։ Սնցուք, և այլն ։
 Ապրանչառական եղանակի Ապառնի ։
 Սնանիցիմ, ցիս, ցի ։ Սնանիցիմք, ցիք, ցին ։
 Ապառն ։
 Սնեալիցեմ, իցես, իցէ ։ Սնեալիցեմք, իցէք, իցէ ն ։
 Աներայիւն եկառնակ ։ Սնանիլ, մնանէլոյ, մնանէլուլ, և այլն ։
 Լույսանէլութի ։ Ներայ ։ Սնանօլ, կ ։ մնօլ ։ Ապառն ։ Սնեալ ։
 Ապառն ։ Սնանէլոյ, կ ։ մնանէլի ։
 Համ այսմ խոնարհին միայն սոքին ։
Բուսանիմ, սայ, սէօ, սարուք, կ ։ սէք ։ Բուսել ։
 Դիմանիմ, պայ, պիր, պարուք, կ ։ պէք ։ Հանդիպէլ ։
 Զիջանիմ, ջայ, ջիօ ։ ջարուք, կ ։ ջէք ։ Վէր գուլ ։
 Չուղանիմ, ղայ, ղիր, ղարուք, կ ։ ղէք ։ Գուշգէլուն լուր պալ ։

Ծիծանիմ, ջայ, ջիր, ջարուք, կ. ջէք. Խոսհել
 Փլանիմ, լայ, լիր, լարուք, կ. լէք. Փուշուլ
 Փրթանիմ, թայ, թիր, թարուք, կ. թէք. Աշտղը
 Աերադարձիմ. ձայ, ձիր, ձարուք, կ. ձէք. Կրիփն յէտ դուռնուլ
 Ըստ այսմ են և այլ բաղադրեալք եր. որդոն, Զու-
 գադարձիմ. յեղադարձիմ. չըպարձիմ. և այլն
 Զբօսանիմ, սայ, սիր, սարուք. Զբօսնուլ
 Զնստանիմ, սայ, սիր, սարուք. Վեր նորել հոնիութքել
 Մածանիմ, ծայ, ծիր, ծարուք. Կոյլ բոնձունուլ
 Մեռանիմ, ուայ, ուիր, ուարուք. Մեռնել
 Զեռանիմ, ուայ, ուիր, ուարուք. Տագանուլ
 Զերանիմ, ըայ, ըիր, ըարուք. Նոյն է ընդ զերոյն

Խոկ Տետագայքու խոռորին. որոց և ոմանք՝ ի ժառ
 մանակու ինչ պահանին. զո՞ւ օրինակ.

Ագանիմ, ագայ, գիր, գարուք, կ. գերուք. Օնեգանել
 Անկանիմ, անկայ, կիր, կերուք. Լավոնել
 Խուլպանիմ, խուլեալ. Ամաչըլու էտ տոշըլ
 Հասանիմ, սայ, սից, հասիր, սէք, կ. սերուք. Հասանել
 Հըղեհանիմ, նիս, նի. իլ. Վառըլ
 Նստիմ, նստայ, նիստ, տարուք, կ. եք. նստող. Նստել
 Գերանստիմ, տայ, տետալ. Ուջից նույն նստել
 Վերանստիմ, տայ, տետալ. Վերել նստել
 Պարայածիմ, յածայ, յածեալ. Պարածել
 Պաղածնիմ, ծնեալ. Պաղած պալ
 Կենդանածնիմ, ծնեալ. Կենդանան. ոչ յանել
 Պըծանիմ, կ. փըծանիմ, ծայ, ծիր. կ. ծեայ. Պըծունել
 Ատորանկանիմ, կ. անկիմ, կայ, կիր. Տակ ընկունել
 Ատոմերամածիմ, մածեալ. Ելուսուլ մնել

Այլ գիտելի է, զի ոմանք՝ ի բայից աստի երբեցն՝ ի ոմ
 և յանգին. որդոն, Զբօսնում, սայ, մածնում՝
 ծեայ. ջեռանում, սայ, սոյ երաք՝ ի լեռյ. Ոմանք

Ոմանք ևս 'ի է յանգին . և ըսորդին ոող զ մատնեմն ։
որդոն , Զիջանեմ , զիջի . հասանեմ , հասի :

Օրինակ եըրորդ :

Սահմանական եղանակ Ներկայ :

Ժախչիմ , չիս , չի . Փախչիմք , չիք , չին
Ապահովութեալ :
Փախչեի , չեիր , չեր , կ . չեւր . Փախչեաք , չեիք , չեին
Կարութեալ :

Փախեայ , եար , եաւ . Փախեաք , եայք , եան
Յարուապութ և Գարուապութ :

Փախուցեալեմ , ես , ե . Առ է էի , էիր , եք , Առ :
Ապահովութեալ :

Փախեայ , փախիցես , փախիցէ .
Փախիցուք , փախիցիք , կ . փախչիցիք , փախիցէն :
Հարամական եղանակ Ներկայ :

Փախիր , մի փախչիը . Փախերուք , կ . խիք , մի փախչիք :
Ապահովութ :

Փախիցիը , կ . փախիցնս , փախիցէ . Փախիցուք , եայլն
Սարուապահուն եղանակ Ապահովութ :

Փախչիցիմ , չիս , չի . Փախչիցիմք , չիք , չին
Կամապահութ :

Փախիցեմ , յես , յէ . Փախիցեմք , յեք , յեն :
Ալյեալ :

Փախուցեալիցեմ , իցես , իցէ . իցեմք , իցէք , իցեն :
Անեւաոյւ եղանակ . Փախչիլ , փախչելս , փախչելուլ . Առ
Ընդունելուն . Ներկայ . Փախչօղ . Անեալ . Փախուցեալ :
Ապահովութ . Փախչելս , կամ փախչելի :

Բայ այսմ խոնարհին ամ ձայնակրական բայք յան
գեալք 'ի չլ . զիք օրինակ :

Երկնչիմ, կեայ, կեը ։ Աւուելէ
 Զատչիմ, տեայ, տեը ։ Բարթանզելէ
 Զեղծչիմ, ծեայ, ծեը ։ Աւուզել ։ Եռւբար լինել
 Թառչիմ, կ թաքչիմ, գեայ, գեը ։ Գրուզել
 Թռոչիմ, ռեայ, ռեը ։ Թռուել
 Կառչիմ, ռեայ, ռեը ։ Անշրջ ժամել ։ Նո՞ ինել
 Հարթչիմ, թեայ, թեը ։ Հարթարզել
 Մատչիմ, տեայ, տեը ։ Մասկունուլ
 Մարտնչիմ, տեայ, տեը ։ Կայէ պալ
 Ռստչիմ, տեայ, տեը ։ Գրուս հուել ։ Եւ բուել
 Սառչիմ, ռեայ, ռեը ։ Սառել
 Կորնչիմ, ըեայ, ըեը ։ ըռւսեալ ։ Կուել ։ տներնոյն ելլել

Սոյնպէս խոնար հին և յաջորդ բայքու ։ թէպէտ
 և ոչ յանգին իշխու զնը օրինակ ։

Զարթիմ, թեայ, թեը ։ Զարթնունուլ
 Թռանիմ, կ ։ Թռչանիմ, թռեայ, թռեը ։ Թռուել
 Մատիմ, տեայ, տեը ։ Մասկունուլ
 Ռստանիմ, տեայ, տեը ։ Գրուս հուել

Իսկ երեքին ձայնակրական բայքս կամաչիմ, կառան
 չիմ և խոռոչիմ ։ թէպէտ և կի չլու եղերին, բայց խո-
 սարհին ուղղ զնութիւն ։

Այլ գիտելի ե, զի ոմանք ՚ի բայից աստի նաև ՚ի ուժ
 յանգին, զնը օրինակ, թագնում ։ խրտնում ։ հարթնում ։
 մագնում ։ ոստնում ։ պակնում ։ սառնում ։ ցամնում ։
 փախնում ։ և ձորդին ուղղ ուշտնումն ։ լը ըրում են զաք անդ

Գ Լ Ո Ւ Խ . Ժ Դ :

ՕՐԻՆԱԿ առաջին :

Առաջին բառերի թարգմանություն :

Ա մ ս է լ ի մ ,	շ ա հ ե լ ի ս ,	շ ա հ ե լ ի ս ,
Ա մ ս է լ ի մ ք ,	շ ա հ ե լ ի ք ,	շ ա հ ե լ ի ք ,
	Ա պ ա տ ո ւ թ ո ւ թ ,	
Ա մ ս է լ ի ս ,	շ ա հ ե լ ի ս ,	շ ա հ ե լ ի ս ,
Ա մ ս է լ ա ք ,	շ ա հ ե լ ի ք ,	շ ա հ ե լ ի ն ,
	Ա պ ա տ ո ւ թ ո ւ թ ,	
Ա մ ս է լ ե ց ա յ ,	շ ա հ ե լ ե ց ա ր ,	շ ա հ ե լ ե ց ա ւ ,
Ա մ ս է լ ե ց ա ք ,	շ ա հ ե լ ե ց ա ք ,	շ ա հ ե լ ե ց ա ն ,
	Ա պ ա տ ո ւ թ ո ւ թ ,	
Ա մ ս է լ ե լ մ , ե ս , է .	Ա մ ս է լ ե լ մ ք , է ք , ե ն ,	Գ ի ր ո ւ թ ա ր ո ւ թ :
Ա մ ս է լ ե լ ի + է լ ի ք , է լ ի ք .	Ա մ ս է լ ե լ ե ա ք , է լ ի ք , է լ ի ն ,	
	Ա պ ա տ ո ւ թ ո ւ թ ,	
Ա մ ս է լ ե ց ա յ ,	շ ա հ ե լ ե ց ա յ ի ս ,	շ ա հ ե լ ե ց ա յ ի ս ,
Ա մ ս է լ ե ց ա ք ,	շ ա հ ե լ ե ց ա ք ի ք , կ .	շ ա հ ե լ ե ց ա ք ի ն ,
	Հ ը ս մ ո յ շ ո ւ ն ի ն ե լ ա ն ո ւ թ ի ն ։	
Ա մ ս է լ ա յ , կ . շ ա հ ե ա ն , մ ի ։	Ա մ ս է լ ե լ ո ւ ք , մ ի ։	շ ա հ ե լ ե ց ա ն ։
	Ա պ ա տ ո ւ թ ո ւ թ ,	
Ա մ ս է լ ւ լ ի ք , կ . շ ա հ ե ս ո ւ յ ս , շ ա հ ե ս ո ւ յ ի .	Ա մ ս է լ ս ո ւ յ ո ւ ք , և ն ։	
	Ա պ ա տ ո ւ թ ո ւ թ ,	
Ա մ ս է լ յ ի մ ,	շ ա հ ե յ ի ս ,	շ ա հ ի յ ի ։
Ա մ ս է լ յ ի մ ք ,	շ ա հ ե յ ի ք ,	շ ա հ ի յ ի ն ,
	Ա պ ա տ ո ւ թ ո ւ թ ,	
Ա մ ս է լ ե լ ի յ ե մ , ի յ ե ս , ի յ է .	ի յ ե մ ք , ի յ է ք , ի յ ե ն ,	
Ա մ ս է լ ե լ ի յ ե մ ք , ի յ ե լ , ի .	շ ա հ ե լ , շ ա հ ե լ յ , և ա յ ն ,	
	Ա պ ա տ ո ւ թ ո ւ թ ,	
Ա մ ս է լ , կ . շ ա հ ե լ , շ ա հ ե լ յ , և ա յ ն ,		
	Ա պ ա տ ո ւ թ ո ւ թ ,	
Ա մ ս է լ , կ . շ ա հ ե յ ե լ .	Ա պ ա տ ո ւ թ ։	
	Ա պ ա տ ո ւ թ ։	

Հստ այսմ խոնարհին միայն այսոքիկ հասորակ

բայք :

Ախորժիմ, եցայ, եաց, կ. եա . Ախորժել . Դադութել
Խորհիմ, եցայ, եաց, կ. եա . Մառճել
Խօսիմ, եցայ, եաց, կ. եա . Խօսել
Համարիմ, եցայ, եաց, կ. եա . Խմբութելուն՝ Հարթել
Հաշունիմ, եցայ, եաց, կ. եա . Նոյն է Ընտ գերայն
Հաւանիմ, եցայ, եաց, կ. եա . Խողովելուն՝ Ընդունել
Հնարիմ, եցայ, եաց, կ. եա . Հնարտ Գրունել
Վարձիմ, եցայ, եաց, կ. եա . Վիրտ Բունել
Տուժիմ, եցայ, եաց, կ. եա . Զառիմանոյ պալենք
Բարբառիմ, եցայ, եա . Ունել Շրայ Պալ
Դատիմ, եցայ, եա . Դափունապան ունել
Դաւանիմ, եցայ, եա . Հառապան
Տուգանիմ, եցայ, եա . Զառիմանոյ պալենք
Վըիժակիմ, եցայ, եաց . Վէն Էտուել զրծենետիր լիւլ
Ցնկնիմ, եցայ, եաց . Ցնկել
Կամիմ, եցայ, եաց . մեցել, մեցոլ, կ. մոլ . Կամեալ
Խոստովանիմ, եցայ, եաց, կ. եա . Խոստովանվել

Սա յուղ ուրեք ՚ի գործ ածի էական բային այս-
պէս, խոստովան լինիմ, իս, ի . լինէի, էիը, էը .
եղէ, եղեր . եայն :

Ա յլ Գիտելի է, զի բազումք ՚ի սոցանէ նաև ՚ի ԱՅ
յանդին . զմրօրինակ, Ախորժեմ . Համարեմ . Տաշ-
ունեմ . Հնարեմ . Վարձեմ . տուժեմ . Պատեմ . Պաւա-
նեմ . տուգանեմ . Վըիժակեմ . ցնկնեմ . և խոնարհին
ուղ զ գործեմն :

ՕԵԻՆԱԿ ԵՐԿՐՈՐԴ :

Սահմանական Էլունայի Ներիայ :

 Օսանիմ, նիս, եի . Աւտանիմք, զիք, զին .
Անգ:

Աղոյակ :

Ուսանէի, էիը, էը, է, նիզ Ուսանէաք, էիք, էն :

Աղոյութ :

Ուսայ, ուսար, ուսաւ ։ Ուսաք ։ ուսայք, ուսան :

Յուտակուր և Գեղակուր :

Ուսեալէմ, ես, է, եալն ։ Ուսեալէի, էիր, էր մէ :

Աղոյութ :

Ուսայս, ուսցիս, ուսցի :

Ուսցոք, ուսցէք, կուսանիչիք, ուսցին :

Յումայուննելունի եղանակ Ներխոյ :

Ուսիր, մի ուսանիր ։ Ուսարմոք, կուսիք, մի ուսանիք :

Աղոյութ :

Ուսցիր, կուսանիչիր, կուսցիս ուսցի ։ Ուսցելք, մէ :

Մուրտառուննելունի Աղոյութ :

Ուսանիցիր, ցիս, ցի ։ Ուսանիցիմք, ցիք, ցին :

Աղետ :

Ուսեալիցիմ, իցս, իցէ ։ իցեմք, իցէք, իցին :

Անեւնոյնեղանոյն ։ Ուսանիլ, կուսանել, ուսանելոյ ։ եալն :

Ընդունելուննել ։ Ներխոյ ։ Ուսանող, կուսօղ ։ Անելո :

Ուսեալ ։ Աղոյութ ։ Ուսանելոց, կամ ուսանելի :

Հաս այսմ խոնարհին միայն այսոքիկ հասարակ բայք :

Ճնանիմ, ճնայ, ճնիք ։ Ծանել ։ Լո՛ ճուռել :

Ավանձանիմ, ծայ, ծիք ։ Գամից խոյել :

Ակսանիմ, սկսայ, սկսայց, սկսցիս, սկսցի ։ } Սիւել

սկսցոք, սկսչիք, սկսցին, սկսիք, կուսանգ :

Սկսիմ, սկսայ, սկսայց, սկսայցիս, սկսցի :

սկսցուք, սեռջիք, սկսցին, սկսիք, կուսանգ :

Տանիմ, տաքայ, տարայց, տարցիս, տարցի, կամ տար :

ցէ ։ տաք ։ մի ատանիր ։ տանիցիմ ։ ցիս ։ ցի ։ տանող :

կուսօղ ։ տարեալ ։ Տանել ։ Լո՛ վեր տառուլ :

Ապրկանիմ, կայ, կեա ։ կուցեալ ։ Համուել :

Աղոյութ :

Ագանիմ, ագայ, ագուցեալ, ագիօ, ագերնկ, կամ
տգիք. Խագոհը:

Սա ՚ի վարին չէզրականապէս՝ խոնարհի առ
զ ունենիմն. ըստ որում եղաք անդ :

Գ Լ Ո Ւ Խ . ԺԵ :

Յալուր Ն անուհմուց անունուն Յայից :

Անկանոն բայք բաժանին յերիս տեսակս, ոմանք են
զարտուղիք, ոմանք պակասաւորք, և ոմանք դիս
մաղուրկք, զորս ըստ բաքան չիւը լծորդութեց
կարգեսցուք յառաջնկայդ :

Խոնուհմուն կ շատ պատշաճ Յայից :

Զարտուղի ներկործական բայս Առնեմ, խոնարհի
այսպէս :

Առնեմուն Ելունիդ Ներիո :

Առնեմ,	առնես,	առնէն,
Առնեմք,	առնեմք,	առնենք :
Առնեի,	առնեիր,	առներ :
Առնեաք,	առնեիք,	առնեին :
Արարի,	արարեր,	արար :
Արարք,	արարեք,	արարին :

Կորուրուլ :

Յարուհորուր և Գեւուտուր :

Արարեալեմ, ես, ե. Ան և Արարեալեին եիը, երա մա :

Արտոնի :

Արարեց,	արարես,	արարեն,
Արարուք,	արարջիք,	արարիք :

Արամայակն եղանակ Ներկայ է
Արամայակն մի առնելը ։ Աւարելք, մի առնելք
Ապահով ։
Արամայակն կառնիջիք, կառասցես, արասցես, ԱՅ
Ապահով ։
Առարտահանկան եղանակ Ապահով ։
Առնիցեմ, ցես, ցէ ։ Առնիցեմք, ցէք, ցեն ։
Ապահով ։
Արարեալիցեմ, իցես, իցէ ։ իցեմք, իցէք, իցեն ։
Անդրանիկ եղանակ Առնել, առնելը, առնելով, յառնելը
Քնչունելով ։ Ներկայ ։ Աբարօղ, կամ առնօղ ։ Ան
ցենը ։ Արարեալ, Ապահով ։ Առնելը ։

ՕՐԻՆԱԿ ԿՐՈՒ. ՈՐԱԿԱՆԻՆ :

* * Սահմանական Եղանակի Ներքու ։
* * Ա : ռնիմ, առնիս, առնի. Առնիմք, առնիք, առնին
* * Կապութեալ ։
Արարայ, արարաս ։ արարաւ ։
Արարաք, արարայք ։ արարան ։
Աղասի ։
Արարայ, արարայիս, արարայի ։
Արարաք, արարաջիք, արարայքն ։
Հայմանիկան Եղանակի Ներքու ։
Մի առնիր, Մի առնիք ։
Ապահով, կ. առնիշիք, կ. արտօղիս, արտացի ։ և այլն ։
Սպառութառական Եղանակի Աղասի ։
Առնիզիմ, ցիս, ցի ։ Առնիցիմք, ցիք, ցին ։
Առնեալ Եղանակ ։ Առնիւ առնելը, յառնիլ ։
Հայութեանդ, Ներքու Անցեալ Արարեալ, կ. արարեցել ։
Աղասի ։ Առնելի, կամ առնելը ։

Խաչ Մուղեստ Ճամանակ ըստ Անին ըստ Ներդոր ծականին և ար-

Զարտուղի ներգործական բայս Դամ խոհաքի այսպէս

Ասոմանական եղանակն Ներկայ ։
Անեմ, պնես, դնե ։ Դնեմք, դնեք, դնեն ։
Անկարութ ։
Դնեի, եիր, եր ։ Դնեաք, եիք, եին ։
Կարութեալ ։

Եզի, եղեօ, կ ։ Եղեօ, եդ ։ Եղաք, եղեք, եղին ։
Յարաշափոր և Գրաշափոր ։

Եղեալեմ, ես, ե ։ Ան ։ Եղեալեի, եիր, եր ։ Ան ։
Աղամակ ։

Եղեց, դիցես, դիցէ ։ Դիցոք, դիցիք, դիցեն ։
Համայնակ եղանակն Ներկայ ։

Դիօ, մի դնեօ ։ Դիք, մի դնեք ։
Աղամակ ։

Դիջեօ, կ ։ Դիջես, դիջէ ։ Դիջոք, դիջիք, դիջեն ։
Սպարակառական եղանակ Աղամակ ։

Դիկցեմ, կ ։ Դիկցեմ, ցես, ցէ ։ ցեմք, ցիք, ցեն ։
Աղամակ ։

Եղեալիցեմ, իցես, իցէ ։ իցեմք, իցիք, իցեն ։
Ակեւոյթ եղանակ ։ Դնել, դնելոյ, դնելոլ, ՚ի դնել ։
Լուրանելուանի ։ Ներկայ ։ Դնոլ ։ Աղեալ ։ Եղեալ ։
Աղամակ ։ Դնելոյ ։

Օրինակ Արաւորականին ։

* * * **Ա**սոմանական եղանակն Ներկայ ։
* * * Դ նիմ, պնիս, դնի ։ Դնիմք, դնիք, դնին ։
* * * Անկարութ ։
Դնեի, եիր, եր, կ ։ սիւը ։ Դնեաք, եիք, եին ։
Կարութեալ ։
Եղայ, եղաք ։ Եղաւ ։ Եղաք ։ Եղայք, եղան ։
Աղամակ

Ապահովութեանի ։

Եղաց և դիցիս , ցի ։ Դիցուք , դիցիք , կունիցիք , ցին ։
Հարաբեկան եղանակի Ներկույն ։

Եղեալ լեզ , մի դնիք . Եղարուք , մի դնիք ։

Ապահովութեանի ։

Դիջիք , կունիցիս , դիցիք , դիցուք , դիցիք , դիցին ։
Սպուտութառին եղանակի Ապահովութեանի ։

Դիցիմ , կունիցիմ , ցիս , ցի ։ ցիմք , ցիք , ցին ։
Անեւոյն եղանակի ։ Դնել , դնելոյ , դնելու , ի դնել ։
Լույս-նելունն ։ Ներկույն և Անեւոյն եղեալ ։ Ապահովութեանի ։

Դնելի , կունելոյ ։

Խակ մնացեալ ժամանակին լինին ըստ ներգոլծականին ։

Զարտուղի ներգործական բայս Տոմ Խանարհի
այսպէս :

* ... * Սպահանական եղանակի Ներկույն ։

: S : ամ , տաս , տայ . Տամք , տայք , տան ։
* ... * Անհապութեանի ։

Տայի , տայիւ , տայը . Տայաք , տայիք , տային ։
Կապահեալ ։

Ետու , Ետուք , Ետո . Տուաք , Ետուք , Ետուն ,
Յարախապուր և Գեւախապուր ։

Տուեալ եմ , ես , ե . Ան : Տուեալ եի , եիր , եր . Ան ։
Ապահովութեանի ։

Տայ , տայես , տայէ . Տայուք , տայիք , տայեն ։
Հարաբեկան եղանակի Ներկույն ։

Տուք , մի տար . Տուք , մի տայք ։
Ապահովութեանի ։

Տաշիք , կունացես , տայէ . Տայուք , տայիք , տայեն ։
Սպուտութառին եղանակի Ապահովութեանի ։

Տայցեմ , ցիս , ցի . Տայցեմք , ցիք , ցին ։
Անցեալ ։

Տուեալ Եցեմ , Եցես և Եցէ , Եցեք , Եցէք , Եցեն ։
Անց-

Անեւոյն եղանակ . Տալ , տալս , տալու , ի տալ *
Ընդունելով . Ներկոյ . Տուշող : Այսեւ . Տուշեալ :
Աղոստ : Տալոց .

Օօրինակ Կրաւոբականին :

... Սահմանական եղանակի Կափառեալ :
: Տ : ուայ , տուար , տուաւ . Տուաք , տուայք , տուան :
... Աղոստ :
Տուշեալ եղեց , տայիս , տացի :
Տուշեալ եղիցուք . տաչիք , տացին :
Հրամայունն եղանակի Ներկոյ . (ունակ) :
Աղոստ :

Տաջիք , կ . տայիս , տացի . Տայնք , տաջիք , տացին :
Անեւոյն եղանակ . Տուշեալ լինիւ , լինեց . Առ :
Ընդունելով . Ներկոյ և Այսեւ . Տուշեալ , կ . տուշեցիալ :
Աղոստ . Տալի , կամ տալոց :
Իսկ այլ ժամանակքն ձեւանան էական բայիւ՝ այսպէս ,
Տուշեալ լինիմ , լինիս , Առ . տուշեալ լինէի , լինէիը , Առ .
տուշեալ լինիցիմ , լինիցիս , Առ : Իսկ յարակատար և
գերակատար ժամանակքն և անցեալ ժամանակն ստու-
րագաստականին՝ լինին ը ներգործականին :

Զարտուղի չեզոքուխան բայս Մեշանչմ խոնաշի
այսպէս :

Ո Սահմանական եղանակի Ներկոյ :
Եղանչեմ , ես , է . Մեղանչեմք , էք , են :
Մեղանչի , եիր , էր . Մեղանչեմք , էիք , եին :
Կափառեալ :
Մեղայ , մեղար , մեղաւ :
Մեղաք , մեղայք , մեղան :

Յաւակապար և Գետակապար :

Մեղոցեալեմ, ես, է . Ան: Մեղոցեալեի, եիր, եր, Ան:

Աղասին :

Մեղայ, մեղիես, մեղից :

Մեղիցուք, մեղիջիք, մեղիցեն :

Համայախ եղանակ Ներկա :

Մեղիք, մի մեղանչեք . Մեղալուք, մի մեղանչեք :

Աղասին :

Մեղիջիք, կ . մեղիցես, մեղիցէ . Մեղիցուք, Ան :

Ադրբայտական եղանակ Աղասին :

Մեղանչիցեմ, կ . մեղիցեմ, ցես, ցէ . ցեմք, ցեք, ցեն :

Աղետալ :

Մեղոցեալիցեմ, իցես, իցէ . իցեմք, իցէք, իցեն :

Անեւույն եղանակ Մեղանչել, մեղանչելոյ, զանչելով . Ան:

Լուշունելունէ . Ներկա . Մեղանչօղ . Աղետալ . Մեղոց-

ցեալ : Աղասին . Մեղանչելոյ, կամ մեղանչելի :

Զարստուղի չեղոքական բայս Յառնիմ՝ Խոնարհի
այսպէս :

Ահմանական եղանակի Ներկա :

առնեմ, ես, է . Յառնեմք, էք . են :

Ակասին :

Յառնեի, եիր, էը . Յառնեաք, եիք, էին :

Ակաբեմլ :

Յարեայ, յարեար, յարեաւ . Յարեաք, յարեայք, յեան :

Յարովապար և Գետովապար :

Յարուցեալեմ, ես, է . Ան: Յարուցելեի, եիր, էր, Ան:

Աղասին :

Յարեայ, յարիյես, յարիյէ . Յարիցուք, ըիջիք, ըիցեն :

Համայախ եղանակ Ներկա :

Յարիք, մի յառնեք . Արիք, մի յառնեք :

Աղասին :

Աղառնի :

Յարիշելը , կ . յարիցես , յարիցէ . Յարիցնք , Առ :

Սարութափանին Եղանակի Աղառնի :

Յառնիցեմ , կ . յարիցեմ , ցես , ցէ . ցեմք , ցէք , ցեն :

Անցեալ :

Յարուցեալիցեմ , իցես , իցէ . իցեմք , իցէք , իցեն :

Աներևոյնի Եղանակ . Յառնել , յառնելոյ , յարիլոլ . Առ :

Լույսուելութե . Ներիա . Յառնօլ . Անցեալ . Յարուցեալ :

Աղառնի . Յառնելոյ , կամ յառնելի .

Զարտուղի չէզոքական բայս Գամ՝ Խոնարհի այսպէս :

 Աղառնութան Եղանակի Ներիա :

Գամ , գամ , գայ . Գամք , գամք , գամ :

Աղառնութ :

Գայի , գայիը , գայը . Գայաք , գայիք , գային :

Կարդալ :

Եկի , եկիք , եկն . Եկաք , եկիք , կ . եկայք , եկին :

Յարութափանը և Գաերխափանը :

Եկեալեմ , եռ , է . Առ : Եկեալէի , էիր , էր . Առ :

Աղառնի :

Եկից , եկեսցես , եկեսցէ . Եկեսցք , եկեսցէք , եկեսցեն :

Հարմայուխի Եղանակի Ներիա :

Եկ ; մի գաը . Եկայք , մի գայք :

Աղառնի :

Եկեսչիօ , կ . եկեսցես , եկեսցէ . Եկեսցնք , Առ :

Սարութափանի Եղանակի Աղառնի :

Գայցեմ , ցես , ցէ . Գայցեմք , ցեք , ցեն :

Անցեալ :

Եկեալիցեմ , իցես , իցէ . իցեմք , իցէք , իցեն :

Աներևոյնի Եղանակ . Գալ , գալս . գալոլ , ի գալ :

Հայունելութե . Ներիա և Անցեալ . Եկեալ : Աղառնի :

Գալոց , կամ գալի :

ԳԱՐԻՒԽ :

Գ Լ ՈՒ Խ Փ Զ :

Յաշակութեան արդարագույն աշխատաւոց Ծայլը :

ակառաւոր բայք են նորին, որը պակաս
սին էի ժամանակու ինչ, և ըստան յոյլոց
պակասաւոր բայք որպէս է անսանել յա-
ռաջիկայուր :

Պակասաւոր ներգործական բայք Արակ լուսյեալ ՚ի
բայէս Ռ-պէմ՝ խոնարհի պատէս :

Սահմանական եղանակի Ներին :

Առաջին,	ուտես,	ուտել:
Բաւեմք,	ուտելք,	ուտեն :

Այսպիս:

Առաջին ելք եօ ։ Ուտեսք, ելք, են ։
Կարուտաւուլ:

Աերայ, կերար, կերու ։ Աերաք, կերայք, կերան ։
Ամֆայուլուս :

Աերի, կերեք, եկեք, կ, կեք ։ Աերաք, կերիք, կերին ։
Յարուշուրու և գարուշուրու :

Աերեալեմ, ես, է ։ Աերեալեի, ելք, եօ ։ Առ

Այսպանի :

Աերայց, կ, կերից, կերիցես, կերիցէ ։
Աերիցուք, կերիջիք, կ, ուտիջիք, կերիցեն ։

Հրամայական եղանակի Ներին :

Աեր, մի ուտեզ ։ Աերեք, կ, կերայք, մի ուտեք ։
Այսպանի :

Աերիջիք, կ, ուտիջիք, կ, կերիցես, կերիցէ ։ Աերիցուք Առ :

Աստիցեմ, ցես, ցէ ։ Աստիցեմք, ցէք, ցեն ։
Ալեւու :

Աերեալիցեմ, լցես, լցէ ։ Աերեալեցեմք, լցէք, լցեն ։
Առ :

Անեւայս Եղանակ : Ռւտել, ուտելոյ, ուտելով, յուտելո
Հայուանելամիկ : Ներկա : Կերօղ, կամ ուտօշ : Անձու
Կերեալ : Աղուակ : Ռւտելոյ :

Օքինակ Կըաւորականին :

* * * Սահմանական Եղանակի Ներկայ :

◊ ◊ ◊ ◊ Ուտիմ, ուտիս, ուտի . Ռւտիմք, ուտիք, ուտին :

* * * Աղուակ :

Կերայ, կերիցիս, կերիցի :

Կերիցուք, կերիջիք, կ. ուտիջիք, կերիցին :

Հայուանելամիկ Եղանակի Ներկայ : (ոչ ունի) :

Աղուակ :

Կերիջիք, կ. ուտիջիք, կ. կերիցիս . կերիցի . և այլ :

Սպորութառական Եղանակի Աղուակ :

Ռւտիմ, ցիս, ցի . Ռւտիմք, ցիք, ցին :

Անեւայս Եղանակ : Ռւտել ուտելոյ, ուտելով, յուտելու :

Հայուանելամիկ : Ներկայ և Աղուակ : Կերեալ : Աղուակ :

Ուտելի, կամ ուտելոյ, կամ կերիլ :

Խոկ այլ ժամանակքն լինին ըներգործականին :

Պակասաւոր Ներգործական բայս Արեն՝ ըրացեալ ՚
բայէս Ըստէս խոնարհն այսդէս :

* * * Սահմանական Եղանակի Ներկայ :

։ ։ ։ մազեմ, ըմպես, ըմպէ . ըմպէմք, ըմպէք, ըմպէն :

* * * Աղուակ :

ըմպէի, ըմպէիք, ըմպէօ . ըմպէաք, ըմպէիք, ըմպէին :

Արբեարբեարբ, եարբ, կ. արբ . Արբաք, արբէք, արբին :

Բարբարաքար և Գերբարաքար :

Արբեալեմ, ես, է . և : Արբեալեի, եիը, էը . և :

Աղուակ :

Արբեարբ, բայէս, բայէ . Արբաք, բջիք, կ. ըմպէիք, բայէն :

Հըստայուկն եղանակի Ներկայ :
 ԱՌԲ, մի ըմպելք . ԱՌԲՔ, մի ըմպելք :
 Աղոյանի :
 Արքշը, կ . արբցես, արբց . Արբցուք, մա :
 Սպորտայուկն եղանակի Աղոյանի :
 Ըմպիցեմ, ցես, ցէ . Ըմպիցեմք, ցէք, ցեն :
 Անցեմ :
 Արբեալիցեմ, իցես, իցէ . Արբեալիցեմք, իցէք, իցեն :
 Աներւոյն եղանակ . Ըմպել, ըմպելց, ըմպելով . մա :
 Ըներանելութի . Ներչայ . Ըմպուր Անցեմլ . Արբեալ :
 Աղոյանի . Ըմպելց :

ՕՐԻՆԱԿ ԿԱՆՈՐԱԿԱՆԻՆ :

* = * Սահմանակն եղանակի Կափառեալ :
 || Ա || բայ, բար, բաւ . Արբաք, բայք, բան :
 * = * Սպորտայուկն եղանակի Աղոյանի :
 Ըմպիցեմ, ցես, ցէ . Ըմպիցեմք, ցէք, ցեն :
 Աներւոյն եղանակ . Ըմպել, ըմպելց, ըմպելով, յըմպիլ :
 Ըներանելութի . Ներչայ և Անցեմլ . Արբեալ . Աղոյանի :
 Ըմպելի . կամ ըմպելց :
 Իսկ մացեալ ժամանակքն բայ, ի սահմանականի ներկայէն և յապառնուցյ՝ և ի հրամայականէն՝ լինին ըստ ներգործականին . իսկ ներկայն և ապառնին և հրամայականն ձև անսան էական բայէն . և երբեմն ըստան ի չեզոքական բայէն՝ Արքենմ :

Պակասաւոր ներգործական բայն Լուշայ՝ ըրացեալ 'ի
 բայէս Լում՝ խօնարհի այսպէս :

* * * Սահմանակն եղանակի Ներչայ :
 * * * սեմ, լսես, լսէ . Լսեմք, լսէք, լսեն :
 * * * Աղոյանի :
 Լսէի, լսէիը, լսէր : Լսէաք, լսէիք, լսին : Աղոյանի :

Կապուրեալ :

Լուայ, լուար, լուաւ . Լուաք, լուայք, լուան :
 Յարուկառու և Գետուկառու :
 Լուեալեմ, ես, է . Առ . Լուեալէի, էիօ, էը . Առ .
 Աղառուի :
 Լուայց, լուեցես, լուեցէ . Լուեցուք, լուեցիք, լուեցեն :
 Հրամայական եղանակ Ներկայ :
 Լուը, մի լսեր . Լուարուք, մի լսէք :
 Աղառուի :
 Լուեչիւ, կ . լուեցես, լուեցէ . Լուեցուք, Առ :
 Սպառուտառուան եղանակ Աղառուի :
 Լուիցեմ, կ . լուեցեմ, ցես, ցէ . ցեմք, ցէք, ցին :
 Անցեալ :
 Լուեալեցեմ, եցես, եցէ . Լուեալեցեմք, եցէք, եցեն :
 Անցեալոյն եղանակ . Լսել, լսելց, լսելու, ՚ի լսել :
 Լուցուելունէ . Ներկայ . Լսող : Անցեալ . Լուեալ :
 Աղառուի . Լսելց :

Օթենակ Արաւորականին :

* ... * Սպառուտառուան եղանակի . Ներկայ :
 ՚ Լ ; սիմ, լսիս, լսի . Լսիմք, լսիք, լսին :
 * ... * Աղառուան :
 Լսէի, լսէիս, լսէը, կ . լսիւք . Լսէաք, լսէիք, լսէին :
 Աղառուի :
 Լուեցիմ, ցես, ցէ . Լուեցիմք, ցէք, ցին :
 Սպառուտառուան եղանակ Աղառուի :
 Լսիցիմ, ցես, ցէ . Լուիցիմք, ցէք, ցին :
 Անցեալոյն եղանակ . Լսիլ, լսելց, լսելու, ՚ի լսիլ :
 Լուցուելունէ . Ներկայ և Անցեալ . Լուեալ : Աղառուի :
 Լսիլ, կամ լսելց :
 Խոկ այլ պակասութիք սորա լրանան այսպէս . Լսէլ
 եղէ, եղէր, և այլն . լսէլի լսը . լսէլի լինիջիլ . Խոկ

իսկ յարակատար և գերակատար ժամանակն, ըստ
ուս և ստորագասականի անցեալն՝ լինին ըստ ներդոր-
ծականին ։

Պակատառուոր հասարակ բայս Ծանեայ լրացեալ ի բայէս
Ծանեայ ի խոնարհի այսպէս ։

* ... * Սահմանական էլեմենտ Ներկայ ։
* : անաչեմ, ես, է. ճանաչեմք, եք, են ։
* ... * Անհարաբար ։

Ճանաչեմ, եիր, եը, կ. չեւը ։ Ճանաչեաք, եիր, եին ։
Կարուեալ ներդորացան ։

Ծանեայ, եար, եաւ ։ Ծանեաք, եայք, եան ։
Կարուեալ կառարախն ։

Ծանուցայ, ցար, ցաւ ։ Ծանուցաք, ցայք, ցան ։
Ցարուապար և Գերախուար ։

Ծանուցելեմ, ես, է. նե՛ ։ Ծանուցելեմ, եիր, եը. նե՛ ։
Աղաւնի սերտածախն ։

Ծանեայց, ծանիցես ։ ծանիցէ ։ ծանիցեն ։

Ծանիցուք, ծանիցիք, ծանիցին ։
Աղաւնի կրաքախն ։

Ծանուցայց, ծանիցիս, ծանիցի ։ Ծաներուք, կ. նիք, մի ճանաչեքք ։
Աղաւնի ։

Ծանիցիք, կ. ծանիցես, ծանիցէ ։ Ծանիցուք, նե՛ ։
Մորուապախն էլեմենտ Աղաւնի ։

Աղաւնի ։

Ծանիցեմ, կ. ճանաչիցեմ, ցես, ցէ, ցեմք, ցէք, ցեն ։
Կրաքախն ։

Ծանիցիմ, կ. ճանաչիցիմ, ցիս, ցի, ցիմք, ցիք, ցին ։
Աղաւնի ։

Ծանուցեալ իցեմ, իցես, իցէ, իցեմք, իցէք, իցեն ։

Աւելուոյ ելուսիքը . Յանաչելոյ , Խանաչելոյ , Խանաչելոլ . Անչ
Ըստունէլունիք . Ներկայ . Յանաչուն : Անելու . Յանա-
շելու . Աղոստ . Յանաչելոյ , և . Խանաչելո :

Պակասաւոր հասարակ բայս Ա. Դ. Տ. Խոնարհի այսպէս :

Սահմանով ելուսիքն Ներկայ :

Ենիմ , ունիս , ունի . Ունիմք , ունիք , ունին :

Անդուռու :

Բնէի , ունէիր , ունէր . Ունէտք , ունէիք , ունէին :

Կապարտունլ :

Կալայ , կալար , կալաւ . Կալաք , կալայք , կալան :

Յաւունապուն և Գրեւունապուն :

Կալեալեմ , ես , է . ևն : Կալեալեի , եիր , եօ . ևն :

Ապառնի :

Կալայյ , կալցիո , կ . կալցես , կալցի , կ . կալցէ :

Կալցուք , կալչիք , կ . ունիջիք , կալչին , կ . կալչեն :

Հաւանայան ելուսիքն Ներկայ :

Կնւ , կ . կնւ , մնւ ունիր . Կալըռնւք , կ . կալէք , մնւ ունիք :

Ապառնի :

Կալջիր , կ . ունիջիր , կ . կալցիս , կալցի . Կալցնք , ևն :

Սպարունառուն ելուսիք Ապառնի :

Բնիցիմ , ցիս , ցի . Ունիցիմք , ցիք , ցին :

Աւտեալ :

Կալեալիցեմ , իցես , իցէ . իցեմք , իցէք , իցեն :

Անելուուն ելուսիք . Ունիլ , կ . ունել , ունելոյ . ևն :

Ըստունէլունիք . Ներկայ . Ունօղ . Անցել . Կալեալ :

Աղոստ . Ունելոյ , կ . ունելի :

Այսպէս խոնարհին և բաղադրեալք ոորա . զի՞ր օշինակ :

Ընդունիմ , լնկալայ , լնկալ , մնը լնդոնիք :

Վերլնդունիմ , վերլնկալայ , վերլնկալ :

Աւուսա

Առ ընդունիմ, առ ընկալայ, առ ընկալ :

Ակնունիմ, ակնկալայ, ակնկալ :

Իսկ բայքս՝ Ակնկալեմ. հիւրընկալեմ. օտարընկալեմ. Առ, խոնարհն ող գործեմ, գործեցի :

Գշետելի է, զի այսօ բայի Ծորդութի՞ ի գերա ինչ եքը անպակաս դնի՞ այսպէս. Կալնում, կալնուս, Առ. կալնուի, կալնուիր, Առ : և ևս՝ Ռնեցայ, ունեցար, ունեցաւ, ի . ունեցաց, Առ . ունեցեալեմ, Առ . ունեցայց, Առ . ունեցեր, կամ ունեցաց, Առ : Այսպէս և բայս ընկալու . որդոն : Ընկալնում, ընկալնուի, Առ :

Եւ սակայն՝ այս գործածութի՞ սակաւ ուրեք երեսի առ երեւել մատենագիրս մեր . և այն ևս վասն հարկի եղեալ, ուստի չէ պարտ լուստ այսմ վարիլ, այլ ըլվերուելցդ :

Պակասաւոր ցեղպական բայս Զոգոյ, կ . Հոգոյ լըացեալ ի բայէս Երեսմ՝ խոնարհի այսող :

Սոհմանական եղանակի Ներկայական կամաց պատճենի մասին:

Եթամ, թաս, թայ. Երթամք, թայք, թան :

Եթայի, թայիր, թայր. Եթայաք, թայիք, թային :

Այսպիսուն :

Զոգոյ, կ . Հոգոյ, ար, աւ . Զոգաք, այք, ան :

Յարականակութ և Գերականակ :

Երթեալեմ, ես, է . Առ : Երթեալեի, էիր, էր . Առ :

Այսպիսուն :

Երթայց, Երթիցես, Երթիցէ .

Երթեցուք, Երթիցիք, Երթիցեն :

Հրայականակութ եղանակի Ներկայական կամաց պատճենի մասին:

Երթ մը Երթար . Երթայք, մը Երթայք :

Այսպիսուն :

Երթիցիք, կ . Երթիցես, Երթիցէ, Երթեցուք, Առ :

Այսուն :

Սպրայտաստիմ եղանակի Առանձին :
 Երթայցեմ , կ . երթիցեմ , ցես , ցէ . ցեմք , ցէք , ցեն :
 Անցեալ :

Երթեալ իցեմ , իցես , իցէ . իցեմք , իցէք , իցեն :
 Անցեալու եղանակ . Երթալ , երթալոյ , երթալով . Ան :
 Քայլունելու-Բան . Ներկոյ . Երթօլ : Անցեալ . Երթեալ :
 Առանձին . Երթալոյ , կ . երթալի :

Պակասաւոր բայս Պարտիմ (որ է պարտախն Շահնաև), ՚ի
 բազումն պակասեալ՝ խոնարհի այսպէս :

Ասէմ . Ներկ . Պարտիմ , իս , ի . Պարտիմք , իք , ին :
 Անհապուն . Պարտեին , Էլիք , էլք , կափիւր . Էլաք , էլիք , էլին :
 Սպորտաւոն . Պարտիցիմ , ցիս , ցի . ցիմք , ցիք , ցին :
 Անցեալոյն . Պարտիլ :

Պակասաւոր բայս Մարտիմ՝ խոնարհի յայսչափ ժամանակս միայն :

Ասէմ . Ներկ . Մարթիմ , իս , ի . Մարթիմք , իք , ին :
 Աղոստ . ցոդ . Մարթասյուրք , մարթիջիք , մարթիցին :
 Սպորտաւոն . Մարթիցիմ , ցիս , ցի . ցիմք , ցիք , ցին :
 Իսկ յայլ ժամանակս լրանայ ՚ի բայցիս՝ Տարենք
 և Տաշբանամ :

Պակասաւոր բայս Գոդ՝ խոնարհի ՚ի հըամայական
 եղանակն միայն՝ այսպէս :

Ներկոյ . Գոնդ , (պատ՛) . Գոոգէք , (պասացէք) .
 Աղոստ . Գոոգջիօ , կ . գոոգյես , գոոգյէ . Գոոգյնք ,
 գոոգջիք , գոոգյեն :

Գ Ա Ր Ի Խ Ճ Ե :

Յ ա շ ո ւ թ ա կ ա լ ի մ ա ղ ո ւ ր կ ը ս յ ք ս ա կ ա ւ ե ն ՚ ի մ ե ր լ ե զ ո ւ . և ա յ ն
և ս պ ա տ ա հ ա կ ա ն ք . ո ր ք յ ե ր ի ս տ ե ս ա կ ս տ ր ո ւ -
հ ե ն . ո մ ա ն ք ա ս ի ն . դ ի մ ա ղ ո ւ ր կ ք ը պ ա տ ա հ մ ա ն . ո մ ա ն ք
ը պ ա տ շ ա ճ ի . և ո մ ա ն ք ը ի ն ք ե ա ն , կ . բ ա յ ա ր ձ ա կ :

Դ ի մ ա ղ ո ւ ր կ ք ը ս տ պ ա տ ա հ մ ա ն . ը ն դ կ ր կ ի ն օ ր ի ն ա կ ա ւ
լ ծ ո ր դ ի ն :

Օ ր ի ն ա կ ա ռ ա ջ ի ն :

Ա յ ի մ .	Ն ե ր ի ն .	Յ ա ջ ո ղ է .
Ա ն չ ա փ ա ր .		Յ ա ջ ո ղ է ը .
Կ ո ս տ ա բ ե ա լ .		Յ ա ջ ո ղ ե ա յ .
Յ ա շ ո ւ թ ա կ ա լ .		Յ ա ջ ո ղ ե ա լ է .
Գ ե ւ ի ս ա փ ա ր .		Յ ա ջ ո ղ ե ա լ է ը .
Ա յ ա ռ ն ի .		Յ ա ջ ո ղ ե ս ց է .
Հ ր ա մ .	Ա յ ո ւ ն ի .	Յ ա ջ ո ղ ե ս ց է , կ . յ ա ջ ո ղ ե ս ց ի .
Ս պ ո ւ .	Ա յ ա ռ ն ի .	Յ ա ջ ո ղ ի ց է , կ . յ ա ջ ո ղ ի ց ի .
Ա յ ե ա լ .		Յ ա ջ ո ղ ե ա լ ի ց է :

Ը ս տ ա յ ս մ ե ն և ս ո ք ի ն . Ա մ պ է . ա ն ձ ը ե է . ա ր ժ է . թ խ ո ղ է .
ծ ա գ է . կ ա յ ծ ա կ է . կ ա ր կ տ է . հ ա ս ա ն է , կ . հ ա ս ա ն ի . ձ ի ւ -
ն է . մ ը ր կ է . յ ա ճ ա խ է . ս խ ա լ է . վ ա յ ե լ է . ց ա ւ է . ց ր տ է .
ց ո լ է . փ ա յ լ ա ս ա կ է .

Օ ր ի ն ա կ ե ր կ ը ր դ :

Ա յ ի մ .	Ն ե ր ի ն .	Լ ո ւ ս ա ն ա յ .
Ա ն չ ա փ ա ր .		Լ ո ւ ս ա ն ա յ ը .
Կ ո ս տ ա բ ե ա լ .		Լ ո ւ ս ա յ ա ւ .
Յ ա շ ո ւ թ ա կ ա լ .		Լ ո ւ ս ա յ ե ա լ է .
Գ ե ւ ի ս ա փ ա ր .		Լ ո ւ ս ա յ ե ա լ է ը .
Ա յ ա ռ ն ի .		Լ ո ւ ս ա յ ի .
Հ ր ա մ .	Ա յ ո ւ ն ի .	Լ ո ւ ս ա յ ի :

Սպոր • Աղոստի • Լուսանայցէ •
Անցեալ • Լուսացեալիցէ :

Հոստ այսմեն և սոքին • Այգանայ • առաւօտանայ • գիշերանայ • երեկոյանայ • խաւարանայ • մըանայ • շատանայ • և՛ :

Դիմազրուրկը ըստ պատշաճի են սոքին • Թուշի • երեսի • կարծի • լսի • ասի • պատահի • հանդիպի • համարի • պիտի • ցաւի • և՛ : Եւ խոնարհումն սոցա ձեւանայ այսպէս :

Սահմ • Ներայ •	Թուշի •
Անկառապուր •	Թուշէը •
Կառապէտալ •	Թուշէցաւ •
Յաւակառապուր •	Թուշէալէ •
Գեւառապուր •	Թուշէալէը •
Աղոստի •	Թուշէսցի •
Հոտմ • Աղոստի •	Թուշէսցի •
Սպոր • Աղոստի •	Թուշիցի •
Անցեալ •	Թուշէալիցէ :

Դիմազրուրկը լը խնքեան կ • բայարձակը են սոքին •
Անկէ • արժանէ • բարիէ • բարւոք է • բաւէ • զիղջէ •
լմբոնէ • խիստէ • կամէ • հարկէ • ձահէ • մարթէ •
յոյնէ • պատկմնէ • պատշաճէ • պարտէ • պիտոյէ •
սոլորէ • վայելէ • վայելուչէ • փոյթէ • օգուտէ •
օրէնէ • և՛ : Եւ խոնարհումն ոց ձեւանայ այսպէս :

Սահմ • Ներայ •	Հարկէ •
Անկառապուր •	Հարկէը •
Կառապէտալ •	Հարկէ եղեւ •
Աղոստի •	Հարկէ լիցի, կամ եղիցի •
Սպոր • Աղոստի •	Հարկէ իցէ, կամ լինիցի :

Ընդ սուսա դասին և յոգնական դիմազրուրկ բայքու •
Պիտք են • օրէնք են • կամք են • աղէտք են • և՛ :
Եւ սոքա խոնարհին յայտնափակ միայն :

Սահմ

Ասոյ :	Ներկոյ :	Պիտք են :
Ավագութ :		Պիտք են :
Աղունե :		Պիտք ելիցին :
Ապօք :	Ապօք :	Պիտք իւնեն :

Գ Ա Ր Ի Խ Ա Ռ Ե Վ Ա Ծ

Դիմումով՝ դմեռելց . բնացելովք . եւ
Գրտանին և այլնախղինք ինչ ՚ե գիրս զաթի անյաղ-
թին , և այլուր եսո . որք են սոքին . ՚ե ՚իւ ՚իւ , ըն-
էմ . ՚եց . ՚ոյջ . բայց սոքա ոչ են ՚ի գործածութեան .
և խալիանեալ ես են :

Իսկ հոլովառուքն են, որք ոչ կազմեն զհոլով. այլ
առնուն զինդիթ ՚ ՚ պէսպէս հոլով. և Ընդ որս են և
նախողիքը առ առ ՚ ՚ և ըստ որք բազում անդամ
լոնդիթ առեալ վարեն եք հոլովառուք ։

Աւո՞ կ Տոլմաշու նախադրութեանց ոմանք առնելու
զիւռական և են սոքին Աւո՞ ուսի՞ ՞ ասի՞ յանչի՞ն ։
այս ժամանակ ուսկի մասնաւու ։ ՞ ուսկի մասնաւու ։
գոյան ։ գոյան ։ գոյան ։ ուսկի մասնաւու ։ ուսկի մասնաւու ։
ուսկի մասնաւու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։
յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։
յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։ յեղու ։

Եւ ես՝ Ի համբ օ ՚ Ի համբուր օ ՚ Ի խորդ օ առջի օ ՚ Ի առջի ՚ Ի
 Տառին ։ Տառամբ ՚ Ի պեղի ՚ Ի պեղող ՚ Ի խորդ ՚ Ի խորմանեն ։
 յաշն է յանեն ։ Ըստ ովք է յանեն ։ ՚ Ի չափեն ։ Ըստ յանեն մի ցեր ։
 առ եթ ։ յանունը առ ։ յանունը առ ։ ուկի յանունին առ ։ յանեն ։
 յանեն ։ յանունին ։ յանունը ։ յանունը ։ յանունը ։ յանունը ։ յան-
 ունը ։ յանունը ։ յանունը ։ ՚ Ի զայտ իոյ ։ ՚ Ի վերոյ ։ զարօքինակ ։
 * Ա տոն սիրոյն յատելութեն դաշճաք ։ Խանուրեան Յ 34 ։
 * Սակա մեր խնդրեն իմեն զբարեգործութեն ։ Սակա տապե 9 ։
 * Ի ձեր ուստիսն արօրաց եր լիսի ։ Մ ի ժամ 41 ։ Յ համ 12 ։
 * Յ առ գույն մեղք պատժեացին յարեք իրաւանցն այց ։ Յ անարի Ե ։
 * Ե Ե Կ Ե Բ Ե Վ այել ըստ մրդոյն առաջուեր կազմեւ ։ Մ ա մ Տ ը ։
 * Ե Ե Թ այ ը հատուած պատճեառ ի կողման հայոց ։ Ա գ ո ւ ։
 * Ի պատճառ Ձեր և զմեր անկողիք դատին ։ Ե Շ է ։ Յ 1 ։
 * Ա ն մ ո ւ թ ՚ Ի ո ւ ե ր հ ե շ տ ո ւ ն ՝ յ ա ծ և կ ա զ մ շ ե ւ ։ Լ ա մ Տ ք ։ ո ւ ո ւ պ ։
 * Ա ո ՚ ո ւ ե ր ո ւ ո ւ թ ե ն ։ Ե ր կ ո ր դ ե ւ ։ Ն ա յ ն ։ ա ր է ն ։
 * Փ ո խ ա ն բ ա ր ձ ա ր ա լ յ ։ բ ա ն ա ւ և կ ա կ ա ն ք ։ Ա գ ո ւ ։
 * Փ ո խ ա ն բ ա ր ն բ ե ր ա ն ա յ ։ ն բ յ գ գ ո ր ն ո ց ի ն ա շ ա լ ա կ ե ն ։ Խ ս ո ւ ր զ ։
 * Մ ի դ ո ւ ր է ն բ ա մ բ ա ս ա ն ա յ ։ բ ա մ բ ա ս ե ւ ։ Ս ա կ ա ։ տ ա յ է ա ։ Յ 7 ։
 * Զ օ ւ է ա ն ա ս ն ա յ ա ն մ ո ւ ց ա յ ։ Ա ս ր է հ ա յ ։ հ ա յ ։ հ ա յ ։ 12 ։
 * Ա ս ո ւ զ պ ա հ ա ց ա պ ա շ խ ա ր ու ն դ ա տ ա ր կ է ։ Գ ր ի գ ։ ո ւ շ ո ւ ։
 * Ա ո ւ ն ե ն ե տ ո ր ի ն գ ա յ ա լ դ ա ր ա ր ու ն և կ շ խ ո ւ ն ։ Ն ա ր ։ 38 ։
 * Զ ն ի յ ա ղ թ ո ւ ն ե ո ւ ր ի ս տ թ ե ք հ ա ն դ ե ր ձ ի ն ։ Ա ւ ո ր ո ւ է ։
 * Զ հ ե պ ա ն ի լ ի թ ա ն ա ն և ծ ա ռ ա յ ք ն ո ր ա ։ Յ ա շ ն կ ի ւ ։
 * Յ ե պ մ ա շ ո ւ ա ն ն տ ի գ ր ա ն ա յ թ ե ր է վ ա ր ա ր ։ Խ ո ր ։ 2. 62 ։
 * Յ ե պ ո յ թ ի կ ա ն ց ն ո ր ա կ ա յ ք ։ ՚ Ի Վ ա ր ո ւ ո վ է ե ւ տ ի ն ։
 * Յ ե պ ո յ թ խ ո ր ա ն ի ն ա ր ա ց ե ն վ ե ց ս ի ւ ն ։ Ե լ ի ց ։ 26. 22 ։
 * Յ ա ս ո ւ շ մ ե ր ա լ ե ս ա ն ե ա ք ա մ պ ս ։ ՚ Ի Պ ա յ մ ո ւ ն ե Ա շ ի ւ ։
 * Ա ո ւ շ ա շ ա յ ո ւ ն ի զ դ ա տ ա ս տ ա ն ն ա յ ։ Ա ս ր է հ ա յ ։ ո ւ ։
 * Է ն տ ո յ ա ն դ ն ր ե լ ի ն զ օ ք կ ո ղ մ ա ն ց ն ա յ ն ց ։ Խ ո ր ։ 2. 42 ։
 * Յ ա ն դ է ն ո ն մ ե ր ա ր ա ր զ մ ե ն շ ա ն ն ։ Ս ա ն ա յ ։ 10. 41 ։
 * Հ ա ն դ է ն ե ր ե ս ա ց ն ո ր ա կ ա յ ց ն ։ Խ ա ն ա ր ե ս ո յ ։ է ։ 1 ։
 * Ի հ ա ն է ն ո յ ե ս ե ս ա ս ա յ ։ և ե թ ո ր շ ա ն ե ն ։ Ե լ ա ն կ ի շ է ։ գ ։
 * Ն ո ւ շ զ ա տ ա ս տ ա ն ի ե ղ ։ Գ ր ե ր է վ ա ր է ս պ է ի թ ։ Խ ո ր ։ 61. 51 ։

- * Ի և ւոր Երկրի աղբիւրս աղլր դարանապէլ ունիս || . Երշա
 * Արտառոյ արժանեայ պատուեցայ յայ || . Սուրբ . յով . 7 :
 * Ի զեռ նոյայեր կինս թռչէին || . Լամբէռոն . Դ հէն . յոյզէ
 * Ի զեռա եւկրի ափուեցն 72 նահագետք լեզուաց || . Ագորէ
 * Ի հէլալըերաց ծարաւի գտանիմ || . Խոսրով :
- * Ի հի նց քարոզէր վշ բարերարին իւրոյ || . Առի . թ . 36 :
 * Ի իշոյ ամպըշոյ հմբ ձակիս բարեպշոտել || . Յովհանն . 18 :
 * Եւ ինքեանք ամպին մշ հջ քաղաքին || . թ . Մարտ . 50 . 51 :
 * Բնէտէս արևմտից կանոն եաց աշտարակս || . Խոր . 40 . 59 :
 * Հայուսուն ամտիցն նշ յաղթուե կնգնենն || . Սուրբ . թ ոյէպ . 4 :
 * Ի ձեռն հաւատոց լուսաւորեցն ազգ մշկան || . Նույն . 1 . 5 :
 * Բնի ձեռն բանիցն մոօք ալպաց լե լանեն || . Յովհ . Իմաստ . թէ :
 * Առ վառ ասիրուե մեկնեն ստոք զգիրս || . Սուրբ . յով . 8 :
 * Եւ զամօթ ուս մարդկան ինչ ոչ գրէ || . Իգնատ . թը . 1 :
 * Բնկեր շակեցին ունեն բար կոցնելոյ զար || . Դ . Թուդ . 17 . 11 :
 * Բնի դատարկ բանից համարս պահանջէ || . Ըստի . ընդուռ :
 * Բնի ծովակին զտիեզերս ընկալան || . Իգնատ . թը . 28 :

*** *

* Պահէ առ եւը (զաօշակ)՝ համու թպը ուուել || . Խոր . 2 . 7 :
 * Շթէ ոք այսպիսի վարկանիցի կալ (անամոց համուրէ),
 * Եւ ոչ ի մասաւորաց և ի բանաւորից . յուգէ || . Սուրբ . թ . ոյէպ . 3 :
 * Արոց ոսին են հիմշնոս և փիղետոս || . 2 . Տիմ . 2 . 17 :
 * Ար հիմնու բոզմաց և ոչ մեզոյ ոսին հմրի || . Սուրբ . թ . ոյէպ . 9 :
 * Ի բարեց մատի առելէ իգիրս հողմ հրուոյ || . Իգնատ . 54 :
 * Աղօթից մատի առ առելուայ || . Խորեն . հոդուրո . 3 . ոյը . 49 :
 * Զքեղ լինտեցաք մեք ի աւէլ նորս || . թ . Մարտ . 9 . 30 :
 * Դու ձեղլիցի ի պէւոզ հօր || . թ . Մարտ . 2 . 65 :
 * Գունդն առ աջին յարևելից խոռ || . Եղիշէ . 4 :
 * Գունդն երսոք ի հիմսիալ իւշնու || . ի Նոյն :
 * Յաջմ և յաւէլ եղիլի անկցին || . Արտառուն . սուլ . 90 :
 * Բնի աջմ իմ լիցին ի վասագի հանրութն || . Նուրի . 85 :
 * Բնի աջմ սեղանոյն ունեին զտեղի || . Երես :

* Ի յունի դամասկոսի (ե քուազ) || . Ծանեւոյ . 14 . 15 :
 * Արցակ

- *Աշցախ յեթ կայ սիւնեաց||. Խորէն. Խոգբութեւ :
- *Տայք տու եթ կայ գուգարայ||. ՚ Նոյն :
- *Զ բռնաւորին ածեալ զնա||. Ճառընուիւ :
- *Դ նման յանդիմն իմհամարձնկեցաւ ասելլ||. Խուտիւն. Յօթ. 16:
- *Ա ն յանդիմն նեղչաց իմոց||. Սովոր. 22. 5:
- *Յ ուր յանդիմն ական ցուցանեն||. Վեցոր. Քուռ. 9:
- *Յ ուրնոյ գետոյն եփրատայ կան պարսիկ||. Գեռէ զոր դադէտ. ՚ Են. Եսու. Գլ. 7:

Ոմանք առնուն զլեքահոլու տրական . և են սոքին :
Ըստ . Ըստ . Տօստ . Հոստ . Կոստ . Կոստ . Կոստ . Կոստ . Կոստ .
Հանդեղ . յանդիմն . դէմ յանդիմն . յայք յանդիմն . ուն յանդիմն .
Ըստ . Ըստ . դէմ ըստ . հոնուոյ . Գեթ . Գեթ . ՚ Վոյոյ .
զորօրինակ .

- *Ըստ ողործոյն եւ անունագրուին||. Լամբրո . Ասու. 49:
- *Ըստ մաքսաւորին քաւութեն խնդրեամ||. Երշնոյդ :
- *Մ եւ այսոցիկ դիցուք զլուծանելցն բան||. Խանոս. Թ. 64:
- *Մ օր այ (կամի) կացուցանել||. Սորբին . յաչ . Բուռ. 7:
- *Հ ուղ Լերինն վերացաւ յերկինս||. ՚ Ճառընուրեւ :
- *Ա ռընեւր նմա զիւլն դնեն||. Եւնու իուլոյդ . 6:
- *Ե ղ տու նմին և զնանարս փրկութե||. Խանոս . Իմ . 36:
- *Դ եւ արեգական պատոհիցէ ||. Եւնու իուլոյդ . 54:
- *Ն աւուղիղն հանդէս նաւին դեգերեալ ողբայ||. Նոր. 25:
- *Յ անդիմներկնի և երկրի եւ անմեղի ջըոյն||. Լամբ. Ասու. 88:
- *Դ եմ յանդիմն ամցն յարգէ (ած զըրս)||. Սորբ. Թ. այէտ. 4:
- *Յ ուր յանդիմն նմա (նկարեաց)||. ՚ Գերեզմանուր . Բուռ. 7:
- *Ա ն յանդիմն ձեզ զայս առնելով||. Նոհոյ . յոզ. 16. 16:
- *Լ անդէմ նմին զգրկուե կատարէ զգործ||. Պիպոյէ:
- *Դ եւ ընդուժէմ միմենց . խառնիցին ճրմանդքն||. Եւ. 26. 5:
- *Հ անուոչ միմենց տային զպատուերս||. Եւնու . Կու:
- *Գ եւ մարդկան գտան սովու զօրպայնլք||. Լամբ. ՚ Կոբոյդինէ:
- *Գ եւ ՚ Վոյոյ մարդկայնոյս հափբառնային ընութեան ||.

Յանդիմն . Բուռ . 19:

Ոմանք առնուն զնախդիմն . տրական . և են սոքին . Մ էմ:
Խ ուստի միմենց տային զպատուերս .

Տօր + հոտաշ + մինչ + դեղ + կոշման + խայ + (Ընդուրս
են և նախադրութիւնքն ըստ + ըստ + ուրք երբեմ
առանց նախադրի առնուն զայսպիսի արտական +) զնքօրիւ
նակ +

- *Մերձ յաղբեւըն հոգի առնոյր || . Որի + հոտ + ուրք 30 :
- *Մօքիձմեռն չունեն խաղան՝ իձմերասս || . Վեցօր ժողով 8 :
- *Հոտայ յայն ճամապարհ գտցես զիջեանս || . Աւելե 10 :
- *Մինչ իկատաբած զբաց ինչ զմեր տեսանէ || . Իգու 13 : 6 :
- *Մինչ ցօք վախճանին կան անհոգայել || . Յոզի արժշշեցի :
- *Փախատական եղեն դեղյարեւել || . Յոյնման հոկա 5 :
- *Եւ դալձեալ ՚իկինն իուլին ասէ ցիմոն || . Արևէ 7. 44 :
- *Յարեւելս իշխ ցուցանէ զհայեցուածն || . Վեցօր 6 :
- *Լոր կամն ոստիկանին զկեանս իւր նուռաձէր || . Յոզհարուր :
- *Լուս սահման կշռուեն կմացքոց արտաքս վաղեցի || . Նոր Դ :
- *Մի ունիմք թշնամի , ընդ այն մարտիցուք || . Լամէ պատր :
- *Ընտրեսցէ ընդ չար և ընդ քարի || . Մծբ ժողով 16 :
- *Զայնպիսիսն ուս պատուականս ունիցիք || . Փիւ 2. 29 :
- *Ուտեր և մանրէր , և զմացորդսն ուսն կոսուրէր || .

Պատել 7. 19 :

Ուսնիք առնուն զայսպական . և են սորին . իւր . հերւու .
իւրու . որդիս . գեր . ունի . գեր ունի + Եւ ևս՝ հանգերձ
մակրայնք , ՚ի զբ ունի . ՚ի զբոյ ունի . գեր ՚ի զբոյ ունի .
՚ի զբուռոյ ունի . ունից ունի . ունից ևս ունի . պատր
ունի . ունից ունի . յունի ունի . ունից ևս ունի . պատր
ունի . յունի ունի . յունի զբոյ ունի . ունից ունի .
՚ի զբոյ ունի . յունի ունի . ունից զբոյ ունի . ունից ունի .
եայն . զնքօրինակ .

- *Իւր զոստայն սարդեց մաշեցայ . . . և խոտն գտայ || . Նոր 21 :
- *Իւր զքարի երկիր ընկալան զսերմն բանին || . Իգու 8. 5 :
- *Իւր զակն՝ մարմին՝ իբուլոր արմեանս գտելք || . Մագուս :
- *Ուուն զդէտ անիրհ աչօք մատանիցել || . Ծնորհ ընդհանր :
- *Գեր զամացք լսս վատթարդգոյն ևս այս է || . Յոզհարուր 7 :
- *Բան զամմարդ զօրացաւ (սամփոն) || . Կու 14. 64 :
- *Գեր ուն զբութինն պայծարանայ || . Լամէրուն . պատր :

Դիմէր ուն

- * Վ զէր ուն զմատածութիւն խնդրէ || • Գրեգոր յակովովով
 * Ի զէր ուն զօրէնսն առաքինանայը || • Անհ. Տուր. 1. 19.
 * Գուշէ ՚ վէր ուն զմարսակիցն լինել || • Լամբ. սովոր. 55.
 * Եւ ահա բը բո՞ չ զերո-առ ուն զհնտառուին || • Եղիշ. 1. 25.
 * Անշր ուն զհրամանն • լիին || • Յովհաննէս չութ.
 * Անշր ևս ուն զայս անպանն լուսունի || • Խանոս. 16. 25.
 * Անշր ևս են ուն զչափ կատարածի || • Մծէ. նուռ. 5.
 * Անտոնէլ ուն զարեգ կին լուսաւորէ զաջս մտաց || • Յովհաննէ. 14.
 * Անշր զջ ամ ձգին կեանք նց (փ փղաց) || • Վեհոր. 9.
 * Յառակ ուն զնոյն ծանեար || • Նորք. ՚ բանն 94.
 * Աւոստոյ ուն զամ նաւագնաց ըրջին || • Վեհոր. 7.
 * Արքունու ուն զիւր սահմանն ելեալ || • Սաւո. առ. ոյեպ. 3.
 * ՚ վէրը ուն զամենեսեան զըրեաց || • Անշր. 2. 42.
 * Չունեցան . . . յեպոյ ուն զամ բանական || • Թառնոյ. 10. 25.
 * Եւ երթայր յա ոտոցն ուն զնուսա || • Մարտ. 10. 32.
 * Յառաջ ուն զամենուն պակասեացէ ծաղիկն || • Գետրդ. 18.
 * Նոր ուն զիւացն ամենեցեան ընդ պարտեաք եին || • Խանու.

պիտի զար լուսուդի ու ժե. 2. 1.

- Ո**մանք առնուն զբացառական. և են սոքին. Բայ. Յայց. Ետոյց Բոյց Բոյց. ՚ Ետոյց. Ետոյց. հետո. հետուի. զայ. Գոյզ. Գոյզ. հետո. ըսոր. ուն. զըրօրինակ.
- * Բայց յինեն այլ ած քեզ մի լի լիին || • Եւնահ և ունեցայ. 68.
 * Բայց ՚ ի նմանէ այլուս ոք կարէ զձեզ վորկել || • Լամբ. սովոր. 49.
 * Բայց Բոյց. ՚ ի տոհմից ար գարոյ (ոչ ոք մնաց) || • Յովհ. կութ.
 * Եւ բանակեցան ՚ Ետոյց. ՚ մայրեացն || • Պատմ. առէլ.
 * Ճակատէր ոչ հետէ յիւրմէ բանակէն || • Խոր. 2. 43.
 * Մէկուտի. ՚ ի բանակէ անտի հար (զիսորն իւր) || • Ել 3. 3. 7.
 * Զ առ. ՚ ի միւնեանց երեսեցացին իւր քնչիւր տեարք || • Սէեւրդ.
 * Կուշը. ՚ մօրէն երթայր յեկեղեցին || • Վարչ հորց. Էլ. 9.
 * Յ աշմայ հետէ բզրման կաւ արգելէ կային || • Կուշ. 4. 17.
 * Ա պա և զերկրորդն ըստ նմանէ դնէ || • Սուրգին. յան. 4.
 * Ա մարդկան ականէ պատրուակ առեալ կալծիս
 աման խոստութեան || • Նոյնն յուն. 1.

Ամանք առնուն զգործիսկան . և են սոքին : Հանդեւէ : ըլք :
հոռ . յառաջ . յեպոյ . հետ : (Ընդ որս դասի երբեմն և
անունն չոք .) զորիօրինակ .

*Հանդեւէ հօտապետօք աւաշնորդելք զօրացն || . Յովհ . կոթ :
*Ըստ կարծեօք ձգեն (չարք) զայդունանն || . Լումէ . սոլ . 72 :
*Առ մալուկասի . նկարեցու խճդիր պարգին || . Ընորհ . լուրջնա :
*Առ եղերք գետոյն երասխայ շինէ բաղաք || . Յովհ . կոթ :
*Զամինչ փոքը վրկանիցիմք ուսիրուն այ || . Սուրբ . առ . յուլ . 2 :
*Վեց ամսուլ յառաջ բարողեցաւ ծնունդ նը || . Զարուհի հանք :
*Երկուտասան աւուրբք յառու (կատարի) || . Ընորհ . լուրջնա :
*Բնակէր 20 մլունաւ հետ իմիւս լեռն || . Յայտնաստուպա . 3 :
*Արեամք չոդ ձգնեցաւ ՚ի վր հօտին , և համբեր նա
խառանայ խաչի || . Սուրբ . առ . ուժպա . 6 :

Ամանք առնուն զգաւորառական . և են սոքին . Ըստջ .

շաբանակ . գեռ . զորիօրինակ .

*Ըստջ զքեռնիս զթշամիս քա || . Կառումն ընծայ . 2 . 10 :
*Ըստջանախ զնորդօք բագձաձեւալ ... կոտորեին || . Յովհ . կոթ :
*Գեր զամենեքումքը զանյանե || . Գրետ . Վար :

Գառանին և այլ քանի մի նախադրութեք , որք չեն ՚ի
հորկ գուծածուն . զօրս դիցուք Յեւերդ մտին . գլուխ :

Այլառու նկատել արժանէ , զի որպէս երեխ ՚ի վերոյ
գրեալսդ , ոմանք ՚ի նախադրութեց եղեալ են յերկուս
կամ յերիս տեղիս ևս՝ վասն պահանջնելց նոցա զայլ և
այլ մնդիրս՝ երբեմն զայս , և երբեմն զայն : Սոյնպէս է
տեսանել և ՚ի մակերայն . որոց ոմանք վասն պէտպէս նը
շանակութե իւրեանյ պէտպէս վարին , երբեմն իբր ժա-
մանակական , և երբեմն իբր դասական , և՛ : Ըստ այս
իմն և վասն միջարկութեանց և շաղկապիս . որպէս տես-
ցի ՚ի ստորեւ : Եւ ևս նկատել արժանէ , զի ոմանք ՚ի վե-
րոյեցեալ նախադրութեանց երբեմն առանց իմոքրոյ վարե-
լով՝ ՚ի գործածին իբր մակեայ , որպիսի ին սոքին . Զին .
շնէր . տառալ . ըստ ուսուջ . յանշտիմու . հուղենայ . ՚ի միջու . ըստ
մէջ . ընդունէմ . հունուուք . յեպոյ . յեպուուրու . յայնիսու . յայնիու:

առքի

ներոյ

ներոյ ։ աքիածոյ ։ ՚ի զերոյ ։ Արձ հոսոյ ։ ՚ի շացայ ։ միկ ։
միկ ։ եթև ։ ուղիկ ։ թէկոսի ։ շուշնուանի ։ մէ՛ ։ ըստում
ունիս տեսանել ՚ի մակրայսն ։ որ ՚ի յաջորդ գլուխն ։
Այսպէս ևս ունանք ՚ի մակրայից ։ ևս և ՚ի յանուանց
երբեմն առեալ զիսդիք ։ վարին իբրև զնախադրութիւն
որպէս հանդերձեալ եմք դնել եւ հոգի ։ ԳԼ ։ 25 ։

Գ Լ ՈՒ Խ ։ Ժ Թ ։

Յալսկա Մայթայէ ։

ակրայք են բազմապատճեցոյժ ։ Ուսակական քա-
նակական ժամանակական ։ անդական ։ դասական ։
հարցական ։ ժողովական ։ համայնական ։ զառական ։ ստոր-
առական ։ բակասական ։ արքէլական ։ նմանական ։ ներ-
ժակական ։ սաստկական ։ յահայական ։ նուազական ։ ե-
րագական ։ յանկարծական ։ յամքական ։ յաշտական ։ ձա-
կական ։ ցուցական ։ երկրայական ։ յօժարական ։ բըռ-
նադատական ։ կրկնական ։ նախընթարական ։ անդարշական ։
անձնական ։ աղդական ։ մոխրարինական ։ դերեց դմական ։
Ուսկական ։ Կուօդաբեր ։ ծառայալնար ։ հոգևորութիւն ։ աժրա-
սկ ։ մարդօքել ։ զելուցուն ։ խորութիւն ։ հողմունի ։ հողմունի ։
անցութիւն ։ Երբանց ։ Յետուննաց ։ մարդուն ։ Յի ։ մարդունի ։
հետապիսոց ։ ՚ի մերոց ։ յանդեպու ։ յանդեպու ։ անդեպու ։ ան-
դապու ։ անդրեսուն ։ անդենեց ։ յանդեպու ։ հետիփու ։ ան-
դապու ։ անդրեսուն ։ անդենեց ։ յանդեպու ։ հետիփու ։ ան-
դապու ։ անդրեսուն ։ անդենեց ։ յանդեպու ։ հետիփու ։ ան-
դապու ։ անդրեսուն ։ անդենեց ։ յանդեպու ։ հետիփու ։ ան-

դապու ։ Գլուխ ։ ՚ի դեռ ։ ՚ի Էն ։ առանուած ։ դիմունուած ։ Ս-
րաչն ։ Գեղագիւ ։ պահապահ ։ և այլն ։ զնորինակ ։
*Եւրօպանց խնդրեմ զօգնականուի քոյլ ։ Լուս ։ սու 69 ։
*Հոգևորապէս նորոգեսցուք ։ և մի մարմնով ։ Երեմ ։
*Մորդիօտն ձեայուցանե զբանն ։ Իգնուա ։ 15 ։ 28 ։
*Եղունդ Շ աշամէ ջան անցուցանեց ։ ՚ի գեր պիպույց ։
*Բերենց քաղէ տանի շիզ ։ ՚ի գեր զեյօք ։ նոռ ։ 8 ։

- *Ձեւ նմա զայն ըսորհեաց || . Եւնաչ իշլոյդ . 65 :
*Ճաւորվին ղեցես ՚ի վր սեղանոյն || . Եւէջ . 29 . 13 :
*Անդուռոյ խոցոտեցին զենութեա մեր || . Իգուար . 10 . 30 :
*Անվճիւր արկից զանձն իմ՝ ՚ի խորս իմաստից || . Լոմբադ ոպիա :
*Ցոներու գամ ՚ի վերայ || . Սուրբեա ու . ողէս . յանուզ :
*Հետի գային մատուցանեւ զուխտու || . Եւէջ . ու . բաւ :
*Կիւնդուուրոյ իշանիցեմ՝ ՚ի դժօխս || . Ցովշոնես կու :
*Բարուտ տնօրինեսցուք զիւեան մեր || . Սուրբ . ու . ողէս . յարու :
*Չարուշ գերեն զուխս || . Գերբդ կարտառեա . էնոյ . գլ . 5 :
*Դժունուուր ՚ի վայր լնկենոյը յերիվարեն || . ՚ի Պայտանե
աղջւուռութեւ : Սոյնպէս և ալլքն :

- *Այսպէս մեծ է բարձրութիւննարհուեն || • Աշու հարց . 16 •
*Այստես վաստակ եղէ 'ի քուրք և 'ի մախիթ || Ալուրտ . առշ. 31 •
*Ես ու այսուհետ դայն . այլ և . . . զիսազալը են ստացաւ || Խոստու
*Ուշդ գելայ մասմինայ չչոփ նուշազի հոգին || Ալուրտ հարց . 11 •
*Ուշտան մասմինս տիկնայ հոգիս զօրանայ || Սորդ առողջութիւն . 8 •
*Առ առ գաղ և հանգիկուք 'ի հոգոց || Խուրուք 'ի եցան ժամուց
*Երես նը ասացինս և 'ի մի տէր ժողովեցին || Գետութ . 6 •
*Եօթնադրիէ հասուցան մեղք մեր 'ի ծոցս մեր || Ցողհ . իսուն
*Բնուր երանի են՝ որ տան զպտութիւն լիսայէս || Նոր . եւթ .
*Բայուս-ս անդ ոյ զըարն բարի բան համարել (դեքն) || .

Լուսաւող՝ 54։ Այնպէս և այլքն։

የብሔር የጊዜ የንግድ ተስፋይ የሚከተሉት የሚከተሉት ማረጋገጥ ይመዘኗል

***Л**юбимъ си бывшъ въ **С**анкт-петербургѣ. **У**чрѣд. **2**. **2** юнѣ. **2** юнѣ.

*З-еъ 4-еъ а то съюзъ именъ
*З-еъ 4-еъ а то съюзъ именъ

* Նու առաջն զանձիս մեր շահեսցուքի. - Առեւ. առ. աշկ. 1*

*² የዚህን ቁጥር የሚሸጠውን ስም ነው እና ይህንን ቀን የሚያስፈልግ ይችላል

***S**ωλητής γεράσιμος τελέφης φρόντεος ονομασία 25 *

***Տիւնայու մէջայն նա է փողոցս այգեստանւոյն անկեալ**։
գնայր է հայրենի ամրոցս։ Զաշտանեալ է այս ։

Sեղաման • Ասիր • անտրություն • անդիք • անօրոտակություն • այց • այն-

ընդունելու առաջին աշխատանքը անհնարինությունն է առաջանալու մասին:

62 . զիւօրինակ .

* Առ առաջնայից զի ահեղ զ ծագի խոն վայել եցից կա ։ Գորդ լուս ։

* Աւագ Եղիալի ի խոր առակի ինք || Ի գետ պերսոց և

* ի զոյտ սորեցին ընդ լունքուն նորան ։ Եղիշե 7 :
* Աւագոյն զամփէ ազ գիտուն յայսնեաց ։ Գետք 11 :

* Հանդիպ գնացեալ եկաք ի կուլլ-Գործ 21. 1:

• 10: 27 •

□ 1-7443

U^mt⁴ + m + m² + I

*Առաջին՝ զազատութեկեղեցւոյ արկանէն ը ծույլուք աս

*իւրետ՝ զիմայնիկեցու... ը հովին օսպ քաւագուկի||.Եղբայր 2:

*Ն-ի պարտ է զքերականութիւն ուսանել աստիճանում

*Այս զսահմանային պարունակել ։ Գրեաց Տաճարութեան և

* Ե Վ Հ Ա Յ Ա Ր Ե Մ ք ։ Ս Ե Գ Ի Ն Վ Ե Ւ Յ ։ Տ Ե Կ Ե Շ Ե Մ ։ Ե Վ

መ. የዕለታዊ ሪፖርት በመሆኑን እንደሆነ ይጠበቅ

արբական : չլու : թէ : ունեմ : ունեմ : եւ : եւ

မြန်မာ့ မြန်မာ့ မြန်မာ့ မြန်မာ့ မြန်မာ့ မြန်မာ့ မြန်မာ့ မြန်မာ့

*ՀՅՈՒԹԻԿԱՆՆՕՐ զկենու քո անդու ցնես|| Սարգ: Առաջ. Առաջ. Առաջ.

*ԶԵՄ Յախծիս և Ժամանակ Տանգստեանդ ։ Կուշ 10

*Ω̄ ի ու դես լինել յանդգնիցի ակն զւշապու . Ենթաստեղ

* 24 նըգտեցուցեսն զեղայրն ըսքսն լվան | Եղան բերեա
* 25 ի ին հայութեա պետք անդեմէ անուն | Անուն

*** Երկնշուգուց աքաղաց վայսիս || Լայ. առք.

Տաղաւոր Արքայի կողմէն առաջ գույն է կատարեալ ու հա-

መተዳደሪያ | ቅድመ 8

Ճաղովական ։ Գուշ-է գուշ-է ։ Երամերս ։ Վահանա Յահանա ։ Հայութ

Ժամանակը մասնաւոր է յափառության համար և համարվության համար

Եքամբալին ։ Այս ։ զմբօրինակ ։

- *Գուշե՞ն գուշե՞ն հասանեին ։ Ադախութելոս ։
*Երամ երամ օօ երթան ստիպաւ ։ ՚Ի գիր վէցօք ։ նառ ։ 88
*Դաստիա մանեկ ին ՚ի համ Նի ինդրուածն ։ 2.Մայ 3.ՕՂ ։
*Ցայտուան ՚իմի հաւաքեալ զչարս և զբարիս ։ Ճառընի ։
*Միահուլ ՚իմի վայր ժողովել ։ ՚Ի գիր վէցուեկ ։ նառ ։ 48
*Համբայ թռող ցեալ ՚ի յերկինն ։ ՚Ի մուշընիւս ։
*Իբրև զաղանիս ձագախառն երամ զին գան առիս ։

$t_{\text{min}} = 60 + 8$

Համայնական Համոյ համայ համարեն համառեգումոյ պահ-
գամայ համաշղոյ ընդհանութ ի մասին բնակ բնակին ընդհանութին ո նորման ո ուղան ընդում ըստ տմ ըստ տմ ամենամաս ո տմ ի բա համարի առ համարութ ընդհանութ գլու-
խոցն ի խոդո ապահովութ եք զորօրինակ
*Համոյ ըաւական է կարել || Ի գետ պիտոյ է
*Համարեն ի լուսոյ լուսաւորին || Անձն ո ո 12
*Մատումոյ ը կամելոյն և զգործն կատարէ || Ելանչ 65
*Բնակին ջնջեցին զիսապաշտութին || Լամք սաշ 67
*Բազունադի ծաղկաւետանայը երկեր || Մամբէտ է
*Եղե ինքն ուղար իրը և փայլակն || Վարդ հայ 21
*Արդ չուք են ըստ ամենին երեկոյին աղօթից սաղմաք ||

Յանձնելու իշխանություն + 15 +

*Ուշը բղիւեցին ՚ի միոյ խոյուժածոյ|| • Սոբէ առ յազհ 8 Յեսոնի՛:

* Աւագին նորին կապահովն պահեն || . Եղել . 7

*Եւ զի՞ մ է ասիցեմ, Հմագամայն առաջիկ || . Սաքայն. Տ

*Մայն էս միտո Խորեանց և էս այ խօսէին || Յ.

*Յերեսէ լիս ւեր Տային (կարծամիտք) ||. Եգանք. 16.22:

* Ա յ ա մ ա լ ո շ ե ց ի ն զ ն ա մ ॥ . Ա գ մ լ ւ ն է գ ե լ ո ս ॥

三

յերակի է բառուից ։ Ապրագիւ ։ Ապրագանդին ։ Թշնամիկ ։ Հաւատ-
ագ ։ Գուստիք ։ Ազգետ ։ Կա ։ Խոխոցին ։ Ինչ ։ և յերակ ինչ ։
և չիրի ամ ։ և չիրի ամ շերամ ։ Առ ։ զնորոինակ ։

- *Այս է ուրախոթեն իմ ||. Ո՞հ, ի գովեսու լուսութենք
*Անշաշտ մահ իմառ գուրս կայ ||. Յազնունես չեմ ։
*Աղոտեն մեծ շահէ եթել առ աղբւըրն կենյ ||. Գեռգ. 25 ։
*Յերակ բամբասին՝ ի գոսոյ յուսացեալքն յին չու ||. Նոյն. 2 ։
*Նու տեսանել տեսանեն Տրեշտակը զած ||. Կը. 90. 8 ։
*Սատնի իոն բերան Լինի՝ որ խօսի զաստնյամն ||. Խոսրով ։
*Ենջ սա արդարացնել ի տուն իւր քան զնա. և իսրի ունչ յի-
քատ. քանզի զոյ խօստիվանի ոք առաջն այ կըրուսանէ ||.

トトロウ・18・14

Բացատական ։ Զ ։ ո ւ լ ս ։ ո չ է ն ։ ա մ ե լ ի ն ։ ո չ ։
ո ւ լ բ ե լ ։ ո չ ։ ո ւ ։ ո ւ ։ ո յ լ ։ ո չ ։ է ն ։ է ն ։ ո չ ։ ո չ ։
շ ։ ո ւ ։ է ր ե լ ։ ո չ ։ է ն ։ ի ն ։ ո չ ։ ի ։ ի ։ է ր ե լ ։ ո չ ։ ի ։ լ ։ յ ։ ո չ ։
ո չ ։ ի ։ օ ն ։ ա մ ե լ ։ ո չ ։ է ն ։ ա մ ։ ո չ ։ զ ը ր օ ր ի ն ա կ ։

- * Զիմացայ զկորուստն . չփետացի զորոգոյթն . Նոր . 55 .
 - * Ա Համանձնիք ը շարս, այլ չաքք ը բըես . Մօք . 9 .
 - * Ո ւշեք նաջեցի ունելով ոխ զումեքէ . Վարդ հարյ . 18 .
 - * Չ էին եկեալպատիժք պատուհասիցն . Վէյզ . 5 .
 - * Ք ո՞ւ ես ոչ ասեմ զայսի . Սահմ . յորդ . 2 . յորդ . Յեղադ .
 - * Օ նահեծ ի բաց թաղկուք զիւհային խորհուրդն . Եղալ . 5 .
 - * Ի ըս ոչ եթէ շարուհի կայցէ յած, ՚ ի բաց պար . Պատրիք .

গুরুত্বপূর্ণ কাজের পথে । ১৮৭৩ খ্রিঃ ৪০

- ***¶** զմարմինդ առաւել և սիրեսցես քան զքս || . Խոհով չ
***¶** չնու ու մեք Եցի անարժանութ հաղթողիլ || . Նոյն
***¶** եւէկ կայցես յարդարութ քում || . Լահը ապէն չ
***¶** էւն լիցուք պատճառ որոշելիս իմիմենց || . Ալեյօ Շ
***¶** և ոք պահեսցե կենդանի զմախանու ի նախնեացն
'ի մեղ սերմանեալ || . Լահը ապէն չ

Ամանական

Ղ, մանական . Այսողք . այնուհետ . որյանեանի . առաջ . այշուկ . պայմանի . այնուհետ . եայմանի . նայմանի . նոյնգուհետ . Թայմանի . համեմափառ . համառ . նմանայմանի . ըստ ուսամ . բային . ուղին ? ուղին եւ . ուղին պարբեւ . ուղունակ .

շարօնին . Առ . զար օրինակ .

*Այսուհետ նհամեցաւ յամի յազմօղն մեր || . Աւոստաձետ . *Սոյնուհետ արմատ ամ առ լքնուենինը հումինէ || . Այտք . յով . 9 . *Նմանայման և որթ ողկոյցս ծննի, և ոչթ ուղդ || . Արյն . յով . 8 . *Աւուհետ և ժամի խնդրէր || . Յովհաննէտ իմաստ . 3 . *Զ օրօշեանի ասվորութեւ է զած վն մաքրութեն հուր ան ունենել || . Լուս . արքին .

Վերհակական . Է կերտէմ . նեհուկ . հուսուսի . հայտուուինքար . այլուտ . այլուտքանք - այլուտին . այլուտունի . այլուտ այլուտ . այլուտ այլուտ . այլուտ . այլուտնանքար . Առ . զար օրինակ . *Է կերտէմ կայք ՚ի բախսել հաղմաց || . Արտ հուց . 16 . *Հ ախտական ունին զկարծիսն վն եր || . Խանուր . 2 . 34 . *Այլուտ ծնանիմք, և այլուտ գործեմք || . Սեբեր . 7 . *Այլուտի ՚ի մեզ ինքեամս յուցաք || . Յովհաննէտ յով . *Ա մեներն ոչ ածին զմուաւ թէ այլուտ այլուտ բամ կատարեցաւ || . Ասէտ . 2 . 16 .

Սաստկական . Ստորին . ստորինուին . յոյժ . ստորին . ստորին եւնուք . յոյժ . յուժ . իմն . իմն . իմն + աջ . ինքեցէր . Առ . զար օրինակ .

*Ստորին և իմաստ տանջեցի զնա || . Արտ հուց . 8 . *Յ ուժ վարանիմ յերկաքանչիւր կաղմանց || . Գրեգ . զնա . *Գ ուժին զանեաց զնոսաւ || . Ասէտ . հուրոր . 2 . Բար . 3 . *Ա կուտ + աջ ? ՚ի լուլցն իմաստնամայր || . Եղան իուժ . 6 | . *Պ ութեւեւ խոցեալ ՚ի հասցեալ նետից բանսար կունին ... ոչ եւս է կենցանի || . Սորտ . յով . 3 .

Յաճախական . Յ ամայն . յուլշ . յուլշան . յուլշուն . հու յուսուք թ . Ըստ յաջապետի . յաջնուոյն . յայտեր . շատ . յոյժ . տուելի իմն . տուուել . տուուել լուս . նու տուուել . լուս + այլ . յուղեն . տուուրուցին ? Ա ծուցին . իմայտու . յեշու . ուրեա ? անդուցուր .

* Անձանդում : * Խնձորենի առք : Անձուրուլ : Ահ : զըն օրինակ :
* Յանձուր սպառնացաւ նց մահ : Գետք : Եսոյ : 65 :
* Հայրուսոփ ի անցեալ գնացեալ ... վախչէք : Յովհ : Համբ :
* Ա-ել ին զգուշանացեն ի հաւատու : Մարք : յութ : 1 :
* Եսոյ ունի ղևան : յորդութեացն զսէք նց ի մեղ : Խոսուր :
* Առողութիւն սերմանէք զբանն կենաց ի քաղաքի և յանապատի : Պատի : յութ :

- *Աստուի մ երկայնամբ լեռ || . Եւշե զուշապետ . 41 . 3 .
- *Աստուի հոռ և Տաղեն հունձք նր || . Եւմ . 51 . 33 .
- *Խոռ մ նշանակել չէ ին չ տարադ եպ || . Արդե ու պետ . 6 .
- *Առաջի ծխի , և վաղլազակի շիցանի || . Գերետ . 7 .
- *Աստու մ և շահեալ էր իմ զքոյ կործանումը || .

Ամբողջական 26. 5

*Երակ ժողովեցան զօրքն ամենայն || . Խորեն . 2 . 41 :
*Փայտ զմիտսննուշահելառ սէ ըն այ || . Լոմբետ . առև . 70 :
*Հասաց ճշողոց գան հասանեն ՚ի ձորափոր || . Օտար . իսլ . 2 :
*Ապագալովի հասանեն խաղաղական շիրմի || . Մոդենոր :
*Ընդ հոսող դարձուցան է զբնաւ նախարարն առա ար-
քայն խորըով || . Խոր . 3 . 48 :

Յանկարծական • Յանկութ • յանկործակի • յանկործառապ •
յանկործօքն • յանկործառապեա • յանկործառապ • յանկործառապ •
իսուսուս • իսուս • յանկործառապ • յանկործառապեա • յանկործառապ •
նոյնէպայն • նոյնօքն • նոյնընդ նոյն • յանկործառապ • հոյնընդ գետու •

անդեն ։ անդեն հառնին ։ Տօպւլուս ։ Առ ։ զնը օրինակ ։
 *Յանիործ գան իվր ։ և լմբունեն ։ Վեռոշ ։ Էնոյ ։ 21 ։
 *Յոյլուարծոց զնա իվր ։ ասեալ լմբունեն ։ Յոհան կան ։
 *Իոնյան մոռանայ զնասա ։ Սութես ։ Ի մէն ։ յան ։ ճառ ։ 5 ։
 *Իոն ւ իոն ք թագաւաւը և լն գիմե իվր յունաց ։ Խոր 3067 ։
 *Նոյնետմոյն ծովայնել լիւաւ մարդկութք հովիսն ամե-
 նայն ։ Խոր 3 ։ 27 ։

Յամբական ։ Հոյլիս ։ հոյլիս հոյլ ։ հոյլիս ուրեմն ։ ուր ուս-
 տէմն ։ անոգոն ։ անոգոն ուրէմն ։ անոգոն երբէտ ։ անոգոն
 նի ։ Աշմրզ ։ Աշմօրինոն ։ պայտա ։ պայտա պայտա ։ ուս-
 ուսիս ուսիս ։ հեփ զնեսրէ ։ յաբ ։ ծոյր ։ հոյնդութք ։ հոյնդու-
 թի ։ հելիս ։ իսուլուս ։ յուշի ։ Առ ։ զնը օրինակ ։
 *Հոյլիս ի նոյանէ Ճողովը եալ ։ Յովհաննէս իմ ։
 *Ու ուրեմն զիմաստասիւր անուն ժոնդէին ։ Ուրեմն յան ։ 8 ։
 *Ըստուգու ուրեմն եկն ի միտս իւր ։ Լումբ ։ Ի էջ ։ ուսոր ։
 *Առ ուսիս ուսիս աճէ ի նա լոյսն ։ Եղնան ։ 54 ։
 *Յուր հաւատասցես ։ և փութով հաւատասցուցես ։

Վարդ հոյը ։ 2 ։

Յայտնական ։ Յայտնի ։ յայտնայէն ։ ան յայտնի ։ յայտ-
 նայդէմն ։ յայտիմն ։ դէմ յայտիմն ։ ան յայտիմն ։ անեւն ։
 Եայտնայդ ։ Եայտեւասուն ։ Աէն ։ Աշոքն ։ պար ։ պարզանաւ ։
 յայտն ։ լու ։ հոյնդչն ։ Առ ։ զնը օրինակ ։
 *Յայտնի իվր քնի է մարդարեւեն ։ Լումբ ։ ուոյ ։ 68 ։
 *Յայտիմն ար տաքս բերէ լեզուալ ։ Խոր ։ թ ։ 31 ։
 *Անեւն տեսին զզօրութի հոգւոյն ։ Յայտնու ։ Կոյէմբ ։ 23 ։
 *Մէջուրէն առ աջի եղաք ։ Սորդու ։ 2 ։ ուես ։ ճառ ։ 1 ։
 *Բայցերասոյն միայլեցուցանեն զջշմարտուեն ։ Լումբուն ։
 իսրդ եկն ։

Ճածկական ։ Շածուի ։ Շածուի ։ ճածկանաւ ։ Գաղան ։
 Գաղանի ։ Գաղանու ։ Գաղանեսու ։ Գաղանաւ ։ Գաղանագու ։
 Գաղանաւ ։ Գաղեալ ։ շանուալ ։ շանեւանաւ ։ Բանուն ։ Բանուն-
 աւ ։ Յանիստուր տեյայդ ։ անյայդանաւ ։ անեւասունաւ ։ լուսնա-
 նաւ ։ լուսնայն ։ լուսն իմ ։ Առ ։ զորօրինակ ։

- * Ծածուէ լին այ խօսեսցի || . Գերբ . ՚ Ան . Եռոյ . 38 :
- * Գուշ ըղցէին և զհետոս իմ պահէին || . Վարդակ . առլ . 55 :
- * Թագավոր յերկրի ըրջէր || . Ըստհալ . ՚ յն ուշէ .
- * Լուլեայն զեկոյ մարթա զգալ վկարին || . Նախ . 11 . 31 :
- * Ի վայր ե ջնալ լոի և մն ծածկեցաւ յամբուխին || . Յոզ-
- հանկէ և խուլ :

Յուղական . Ան . առանձին . առայդին . առանձին . ահաւաստիք ահաւ-

աստիք . ահաւաստիք . զնրօրինակ .

* Ահա լցաւ թերին խնդութե որտից մերոց || . Վարդ հորյ . 14 :

* Ա շատի նոր առանձմ զգաց ձն ՚ի բարիլոնէ || . Գերբ . 4 3 :

* Ա շատի , յայտնի արար զան չափու նորա || . Ռու . Պ . 3 :

* Ա շատի գրեալէ ՚ի գիրու պատմուեց շապհոյ || . Յոզհ . Խուս

* Ա հաւաստի խորտակեցան թշնամիք մեր ՚ի ներքոյ ոտից

մերոց || . Պ . Պահ . 4 . 36 :

Երկբայական . Գույց . ՚ Գույց . Գույց լընէտ . Գույց

մըրէտ . Գույց նէ . Աերաս . Աերաս արդէտ . ՚ Ա արշէտ . Իյէ Շէ

արդէտ . ՚ Ա նէ . Գընէտ . Գըն Էնէ . Գույցես . Ա՛ . զնը օրինակ .

* Գույց ոտնհար լինիցիք յարտաքին թշնամեացն || . Եւլւճ .

* Օհւաս կակըասցին խստու նք որտից նց || . Անոնի վրդաց

* Մը արդէտ պայմանին ստեսցէ || . Խորէն . 2 . 86 :

* Գէմէ ակն տունցեան թստա երբեք ոչ ծագեց || . Մագիստր

* Հըեշտակային իմն Գույց աղդմանք ՚ի թառամեցու-

ցանօլ քնոյն ՛ ոտուցելք || . Յոզհ . Բնաւա . 14 :

Յօժարական . Կամու . խմանին . խմանապար . խմախոր .

Խմանաթառ . յօժերութանու յօժարութանու ինկույցին . ինկուխմա-

թառներ . յօժերութանու . արարժանութանու . անձնանշ . անձնանշութանու .

Ա՛ . զնը օրինակ .

- * Կամու երթային առ շապուհ || . Խորէն . 3 . 34 :
- * Կամուր յարձակենցուք ՚ի լը թշնամեացն || . Եւլւճ . 7 :
- * ինենոյօնէ մերուլք իսկ կամօք հասցուք հետոյ || . Վարդ .
- * Մասոր նոր ծառայեաց բազմաց || . Լամք . առլ . 27 :
- * Ա չամէր ուսուցանէր պնձ , և սրտի մոօք աղօթեր վկ
- նոցա || . Յոյսման . հովանէց . 28 :

Բռանտղառուկան ։ Աշոմոյ ՚ ի հորէե հորէիմ ։ հորէան ։ հորէան
սորուպէն ։ բոնի ։ բանաբար ։ ուժգին ։ պահապառութ մէ ։ զոր օրինակ ։
* Այսոյ մեկնի Տոգի ՚ ի մարմայ ։ Ուչէքէրոն ։ 2 ։ 42 ։
* ՚ ի հորէյ յոտին կացուցաներ (զլսժականոն) ։ Յոզհ ։ չու ։
* Հորէ զնոս ՚ ի մէն ջու ոչ պահանջէ ։ Վարդոն ։ յոհ ։ 5 ։
* Բառի կալին , և . տարցին յեկեղեցին ։ Եւշէ ։ 3 ։
* Դժուարան ընդունի միտքն զատացեալոն վե բազում
խստութե ։ Ուհ ։ ա ։ 17 ։

Կրկնական ։ Կրին ։ հունակ ։ հունականի ։ դարձեալ ։ վերա-
պէն ։ մեռանգամ ։ այսէն ։ այլէն ։ անէւէն ։ մէ ։ զոր օրինակ ։
* Կրին Տարցանեն , և պատասխանեն ։ Վարդոն ։ առ ։ 23 ։
* Դարձեալ յարեալ խռովութե շապհոյ ։ Խոր ։ 3 ։ 29 ։
* Աւորդին նորոգեաց գրուզմարգարէութն ։ Յամար ։ 17 ։
* Մեռանգամ հանէ զմեզ ՚ ի վեր ։ Գերբ ։ եսա ։ 53 ։
* Իբրև զանշարժ վիմի բաղնեալ ուշււել ընդ կըունկն
դառնայը ։ ՚ ի գեր պիտոյց ։

Դախընտրական ։ Մանաւանդ ։ յունիա առանց լ առանց լ և առ
և առանց լ ։ առելի ։ առելի և որդոն ։ որդոն և որդոն ։ որդոն ։ որդոն
որդոն ։ որդոն ։ մէ ։ զոր օրինակ ։

* Առ մեզ մանաւանդ բըրբուի զայսոսիկ քառ նս ։ Արգ ։ յոհ ։ 6 ։
* Գործոցն առանց լ միտ դնեն ք բանիցն ։ Նոյն ։ ա ։ այս ։ 4 ։
* Բազումք ՚ ի մարդկանէ ոչ այնքան ՚ ի մեղացն որդոն ՚ ի
պատժոցն երկնչին ։ Գերբ ։ եսա ։ 2 ։
* Գեիշեր՝ ոչ այնքան զմանակն ։ որդոն և զհօքեական
զանհաւատութիւնն անունանելով ։ Յոզհ ։ Էմանու ։ 18 ։
* Ոչ այնքան երկրաւոր թագաւորութեան իւրեանց ։ որդոն
եկեղեցւոյ փոյթ ունեին Տաստառութեան (կոստան-
ոդիանոս և թէոդոս թագաւորք) ։ Շնորհ ։ Եղբ ։
* Ոչ այնքան ՚ ի Տալածելզնադէմ եկեալ ուն որդոն ՚
նունաձել և զըռամբ ածել ։ Յոզհ ։ չու ։
* Ոչ այնքան չարէ ախտանան , որդոն զբժշկութիւն ոչ
ըունել ։ Գերբ ։ եսա ։ 1 ։

Անպարտական ։ Զոր ։ ՚ զոր ։ պարապար ։ պարապար ։
՚ պարա-

***Ω**α-τ Σανητήσαντος, και τηρωτικόν μέρες αρχαριστικά την ίδιαν.

*Տարբարութեալ ծառայեցայ զմբղ || • Գերէ • 33 •

*Ապա թէ տըսնցիս և նեղանըտիս, շնչվոյց դատիս, և

Անվարժ է լսելու ։ Եղան Տ

Խորդին . զեւրդին . և . զօրօրինակ .

* Խաչեն զիս դատապարտեմ ։ Սահման վրտապահ ։ Ի զերչ ։

* Խաղողի բղինէ Տոգին զտեն շամս առ քս || • Ապր հաց. 16:

*Զեւվին տայ երթալ (սառանայ), և անձնամատու

Առաջնային Հրապանի առաջնային առաջնային առաջնային առաջնային

ԳԵՐԵՐԵՅԵՒՄ • ԳԵԼՀԵԼՈՎԵՒՄ • ՄԱ • զ՞Ո՞ր օՐԻՆակ •

* Հըմակն խօսէ ու ապահազ ॥ . Վերդ ։ Ենի ։ 36 ։

*ԵՐԵՎԱՆԻ ԱԿԱДЕ անհմանելզնն || . Ցոյսու և էլք. | 70

*Հեղայիշ խութ (ը սամարացոյն) . Ունէ . ա . 30 .

* Եւ լ ա ն յ է գ ր ե ա յ ॥ • Ա լ ո ւ հ ա յ ։ 9 ։

արանք + խոյս + խոյսակի + և + զըօրինակ .

*Φωνικῶν διηγεῖ, οὐ ρηματικῶν διηγεῖ. Συντάξεις. Σύνθηση.

*Φωνηρεῖς ἀρχόθυ μαστοῦ γαστέρι . Οὐρά . γῆ . Η . γέτε .
*Φωνηρεῖς μαστοῦ γαστέρι . Εύπορος . 30 . 32 .

Դերեր դմնական ուղի է բառս այս՝ Օ՛ՆԼՈՒՆ դմրօրինակը

Օ՛ւ և օ՛ն արասցէ ինձ ած, և Օ՛ւ և օ՛ն յաւելցէ ॥

3. 10. + 4. 2. 23.

Գ Լ Ո Ւ Խ . Ի .

* * * * Յունկո Շաղկապից :

* **Ը** ակապք բազմատեսակք են . Բաղհիւսական .
 * * * * տրոհական . բացառոցական . անկատարական .
 նայընտրական . առաւելական . համեմատական . վարա-
 նական . թէական . մեկնական . յարայոցական . պատ-
 ճառական . հետեղական . մակաբերական . սկզբնաւորա-
 կան . թարմատար :

Բաղհիւսական . և . այլ . այլու . և այլ . այլ . նու .
 նուսու . նու . իոն . դարձեալ . և դարձեալ . մանկամայն և .
 մանկամայն իոն . իոն . և իոն . իոն և . նու . նու իոն . և այն . և
 այդ . և այն . և . զոր օրինակ :

* Ի բաց փախեցուք ՚ի չարեաց . և զհետ երթիցուք բա-
 րեաց || . Ունէտ . 2 . II . յորդուուչ :

* **Զ**է բաւական ՚ի չարեաց հեռանալ . այլ պարտէ ըզ-
 բարիս գործել || . Գրեատ աշխառնի :

* **Ց**անկութի ընչի ۳۰ . ոչ ունի ինչ հեշտութի , իամ
 հանգիստ . նու բիւրապատիկ արգելէ առաքինուե ||
 Ունէեւուն . 2 . I 3 . յորդ :

* **Ը**նկան զոր մատուցի քեզ յերկնէ . , դանդամայն և յերկ-
 նէ || . Միայնէլ եղիուսպահ հայոց :

* **Մ**երս աչք զարտաքոյս մարմնոյ միայն նկատէ . և այն
 զսակաւուց || . Ընւրհ . ընդհանէ : Սոյնպէս և այլքն :

Տրոհական . Առաջ և իմաստ և իմաստ և իմաստ . և մեջ . զորսրինկ .
 * Նա արքայութի խոստացաւ . նա գեհեան սպառնացաւ .

զի իմ ՚ի զժնդակացն երկուցեալ . զայցեմք ՚ի լաւութի ,
 և իմ լաւագունացն յոյս ունելուլ . բարեոք զկեանս մեջ
 անօրինիցեմք || . Սորդ . թ . պետք . 5 . յորդ :

* Իսկ մեջ իմ բնաւ ոչ առնեմք բարի ինչ , և իմը չ
 հաղիւ ինչ առնեմք փորը , և զայն ևս՝ կեղծաւորութ || .

Վորդ հորդ . 2 :

* **Զ**ինչ հզօրտոյնէ , կեամնք՝ եւէ մահ || . Պարտ . ալլու .
 * **Ց**որոնամ :

*Յորում ժամանակի անձամբ զանձն քո գովեցեր . յորս
ժամ յաղթեցելն , և յորժամ՝ իպաշտութիւն մատնեց
ցար|| . Առէ . Պ . 3 . յուշ :

Բայառ ոյական . Բայց . այլ . առկայն . Ինչ . Եայց առկայն .
այլ առկայն . Եայց մայն . Եայց նէ . Եայց եւեւ . այլ մայն մայն
մէ . մայն եւեւ . մայն չի . եւեւ ոչ . նէ ոչ . ուն նէ . ուն եւեւ .
եւա . զըր օրինակ .

*Ակշտքն անցանեն , Եայց անետիք երանունցն կան
ման || . Յանկապատրամ . 10 :

*Զինչ հայցէ տր ած մեր , Եայց առնելիրաւունս , և
գործելզարդութիւն || . Յոզ . Ինսամ . 19 :

*Թեպետ լէրք մեղացն անցանեն , այլ ոպելքն ... չան-
ցանէ || . Կոշ . 16 . 13 :

*Ոչ որ վեպեզան՝ են երանելիք , այլ որք արդիւնա-
ւորեցին զվեպետալն || . Նոնայ . 13 . 7 :

*Յամ յայլիս ածեալ ապաշաւն է զինի . Ինչ առ ած-
ցնծութիւն և ուրախութիւն || . Լամբ . աղջ :

*Ո՞լ ետ վեպեցն զպսակն փառաց , Եայց մայն զաւողքն
նոցին || . Վարդ հուց . 2 :

*Իմացոլ մօացս չեք այլ ինչ սնունդ կամ կերակուր ան-
զեղջ . Եայց եւեւ գիտութիւնն այ || . Լամբ . աղջ :

*Բաղմացարդե բարութիւնս նմա խոտանայք . մայն նէ
հաւանեսցի գալ || . Յոզ . իմբ :

*Ո՞լ է հակառակորդն բարւոյ , եւեւ ոչ ստնյ || . Խոսքը :

*Ոչ կարեմք առնելինչ լաւագունիցն ունցի առլ || .

Նոնայ . ՚ի մէն . յոզ . 15 . 5 :

Անկառարական . Թէ և . նո նէ և . բեղեք . բեղեք և .
և նէ . նէ և նէ . եւեւ . ուն ոչ . ոչ եւեւ . ոչ նէ .
եւ ոչ եւեւ . ոչ մայն . եւա . զըրօրինակ .

*Թօւա պարիսպք և աշտարակք հզօր իցեն , առ ՚ի չըսոյէ
պատերամողաց իսկոյն մատնի քաղաք || . Գետք . 3 :

*Ոսկի մեղեք և անբան է ձայնիւ , սակայն մեծապետ
աղաղակէ արդեամբք || . ՚ի ջար ոչին Նիոլայուք :

- *Եւ Եկ զնամք ունայի , մեղ են տոյժք . թէ և սիրելեա
ապաշառ . || . Ը հորդալի . ՚Ի բարձրն է
- *Թէ շատ և Եկ առկա տեսէ (որթ) , մշակացն օդնա-
կանութեան կարօւանայ || . ՚Ի հետ ոդապոյն է
- *Եւե՛ի առն է իցէ և Եկ Կեշերի , յօրենս այ մերոյ
խորհեսցիք || . ՚Ի Հետ զեցըեւս . հոռ . 7 :
- *Բլւեւն ... ՚Ի չափ տրոցն հայի , այլ ՚Ի կամս տուշո-
ղին || . Ուշ . 29 . Խոր:
- *Այս է (գործ) հարտար բժշկի . ոչ հայն խարեւեն կա-
րել , այլ զեղովք կակապուցանին || . Գերեգ . 4 :
- Կախընտըական . Քառ . ուն Եկ . ուն Ենք . զըր օրինակ .
- *Լաւ է յատակ խորհրդովն նշել , ուն պիղը խորհրդով
այօթս մատուցանել , և վարձս ոչ առնուլ || . Նեշու :
- *Ձեզ թողումք իմն ստասիւրել , ուն Եկ բանին զանձառն
հառել || . Լամբըն . յարենոցնուութեն :
- *Լաւ համարեցան մեռամեւլ ուն Եկ զպատիւն այ յին-
քննս ձգել , և փառաւորիլ ՚Ի մարդկանէ || . Յամալ . 16 :
- Ա**ռաւելական . Աստուելնս . ևս աստուել . աստուել . աստուել
է . Տակառանէ . ևս Տակառանէն . Տակառանէն ուն . Տակառանէն զի և . ևս
յաւեկ . յաւեկ ևս . ևս . ևս ևս . ևս ևս . ևս զի . ևս զի . զըր օրինակ .
- *Զ մեռեալս կոչեաց ՚Ի մահուանէ . աստուել ևս ՚Ի պե-
րեղմանէ || . Ուիշ . 2 . 10 :
- *Վլբոնաւորութեն և մոլորութեն , աստուել ու անմառնե
նց || . Նոյն . 2 . 4 :
- *Այսպիսի դատաստան լինելոց է կեղծառորացն
Տակառանէ ոյք վաճառակին լինին բանին այ || . Սաւե . յախ . 8 :
- *Աստանօր ամաշիմ ասել զՃմարտունն , Տակառանէն ուն
զանօրէնութե և զամբարշունի ազգին || . Խոր . 2 . 89 :
- *՚Ի վերջին տնանկութին հասանէին . և յաւեկ յաղքա-
տութիւ և ՚Ի կարօւութի || : Յոզհաննէն իսթ :
- *Աղէ դու զայսը քաղաքի միայն շիթս թուեա . ուն մ՞ի
զայսը քաղաքի , բայց զքո տանեացդ միայն || . Կը . 6 . 6 :
- *Թագաւորական էր ձայնն և տիրական . ուն ուն և ածաբաց

իսկ || . ՚ ի նաունկարէր :

*ՄԵ ոք ՚ ի բամբասանս յօժարեսցի , թէև ուղիւ իցէ .
բոշնե զըահետ վարեալ . Ընու՞ ։ ընդհանր :

Համեմատական . Միւլչու . միւլչու . միւլչու .
միւլչու . միւլչու անդամ . միւլչու անդամ . չու ոչ ունդամ անդամ .
անդամ իոյ . զի . զի և . նո . Առ . զոր օրինակ .

*Այնքան կու ըայեալ յատելութեն , միւլչու ոչ միայն
զիարձիս աղդին , այլև զազկն ողջըն բամբասես || .
Լամբ . արքէն :

*Այնչափ դտուն Տիւրասիրութեն Տաճոյք այ , միւլչու
և զած Տանդերձ Տըե շոակօք լնկալան || . Ընու՞ ։ ընդհանր :

*Անդէս կաշկանդեալ կապեցան , միւլչու կարէին կալ
կանգուն || . Գերեգ զուրդապէտ . ՚ Այս . Էսայ . 42 :

*Այնչափ աշխատեցան մարմնով (սբքն) միւլչու արտաքոյ
հանին զմիտու երկեւացս || . Լամբ . ապշ . 70 :

*Յաղթութենց ուշ առնել խրատիցէ . միւլչու զկեանս
անդամ արհամարհէլ || . Եղէսէ իրշ . 15 :

*Այնպէս էր առապար դժնեայ , զիւ ոչ նատելոյ ան-
գամ առեղի անդ գտու նց || . Եղէսէ . 8 :

*Նաւաստութին՝ թո՛լ զայլ ամ վտանգս ... զինի մահ-
ունան՝ և թաղման անդամ շառնէ արժանի || . Պիտոյ :

*Բնաւ ամենեին զմտաւ անդամ իոչ մի ածցին || . Ալյօր . առ :

*Այնպէս մեծաւ խնդութեն տանէին զնեղութին , զի
ամենեին ոչ ոք տրտունջ Տայհոյութե՞ի բերանոյ նց
լունաւ || . Եղէսէ . 8 :

*Այնքան բազում են և զարմանալի (խնամքն այ) , զիւ
ոչ բան բաւական իցէ բովանդակ յայտնել || . Խանոս
պիտոյ . 11 . 5 :

*Զի թէ յիշէիր դու զբանս գըոց ... նո դու ՚ ի մէջ
զազանաց լնորէիր բնակել || . Վարդ հարց . 10 :

Վարանական . Գործէ . գործէ , կամ գործէայ . գէկն . գոր-
ծար . զորօրինակ .

*՚ մեծագունիցն դործոց առնու զօրինակն . զի գո՞ւէ
զփոքըն

զիոքին արարոցուք || . Ուշեւրան . 2 . 25 :

- *Մուսես ՚ի վերայ թշնամեացն աղօթէր ... զու գունդ
մի ու մեք չարի չար հատուցաներ || . Խոսրով :
- *Այս մեր ասուն և խօսուն և իմացական բնուի մարդ-
կանս զիա՞րդ գե՛ւ ոչ նմանի չեց , թողուզանգդամուե՛
և կեալ || . Եթեմ :

Թռեական . Երեւ . Ըեւ . շնւեւ . շնւեւ . Խոչ Ըեւ . Խոչ Եւկ-
ույշ Ռեւ . առաջ Երեւ . ապա Ռեւ . առաջ Երեւ ոչ . արդ Երեւ . Դա-
նեւ . այլըւեւ . այլեւեւ . Առ . զնորինակ .

- *Ենէ չիք սրբուի սրբի պահք չեն շունելի || . Մ'ծէ . 3 :
- *Թէ՛ ոչ էր փորձուին բարւոք , ոչ մատնէր ած ՚ի նոյն
զսիւելիսն իւը || . Լամբերն . ՚ի Աէն . հաղ . 65 :
- *Զի Եւ ոչ աշխատի մշակն՝ ոչ հնձէ զպտուղն ՚ի դէպ
ժամանակի || . Խոսրով . ՚ի Աէն . ժամանեցի :
- *Աղ ՚ի ջրց գոհանայ . Խոչ Երեւ մերձեսցի ՚ի ջուր հալի
և կորնչի || . Վարդ հորց . 2 :

*Հրամայեալէ մեզ զմերն զամտալայլոց . ապա Ռէ մեք
զայլոցն յափշտակեմք , ո՞յ յոյս կենաց եղիցի մեզ || .
Ուշեւրան . 2 . 21 . յուղու :

*Քին լիսի ինձ լինել կորիս և դադան հակառակ լիսու-
րելոյն այ . առաջ Ռէ ոչ բացցե՛ երկիր զբերան իւը , և
կլցէ զիս կորստեամբ || . Ցողէ . հաբ :

*Մարդ՝ մեռեալ ունելու զհոգին ՚ի մեղացն շնչաւոր
է , և ոչ հոգեսոր . նո Ռէ կամբու , լող առաջին մարդն
նայեաց || . Սարգիս . յաջ . 3 :

Մեկնական . Այսինի . այսինինէ . այսինին Ռէ . այսինին Եւէ .
այսինին Եւս . այս է . այն է . այնինինէ . նո է . առ է . Առ
Եւ և ս' որպիսն է . որպիսն Եւէ . որպիսն այս Ռէ . Եւր Ռէ . Իւլ
Ռէ . Իւրու Ռէ . Իւր այս Ռէ . Իւրու այս Ռէ . Առ . զնորինակ .

*Մի տեսակ օտար զպեցեալ լիսուք . այլ զկնիքն քնի
բարձրուք . այսինին զխնարհուինորա || . Վարդ հորց . 2 :

*Դոչէ մարդարէն , անցցեն լոդ ծովն յաղթ . և հերձ-
ցեն զալիս ծովուն , այսինին է զամպարշաուին || . Ագու :

- *Այս գրով ոչ վարի , և ընդ այլ տեղի ելանէ . այսինքն ու
այլ համապարհ իւր հաւանէ որ ոչ օրինաւոր , այսպի-
սին եւ աւազակ և գող || . Առ 2 . 13 :
- *Ցամակ եցաւ խոռն . այս է մեռաւ || . Գերեգ . Էտայ . 40 :
- *Քրդի մասեկայ ընտոննի իմայ , այս է եղիսաբար դամաս-
կայի ... ժառ անգ և սցէ գլու || . Ծան . 15 . 2 :
- *Այսպէս բերսնաբացեալ կայ 'ի մասուն , բողէն ու մըլշ-
տնջնաւոր 'ի սմա կալոց է || . Սուրբին . յոկ . 7 :
- *Ոչ կարեք ասէ , այ ծառայել և մամոնայի . իբրու նէ որ
այ ծույն է , մամոնային ոչ հնաշանդի || . Նոհայ . յոկ . 6 :
- *Ամանք 'ի շնոր ոչ կալայ , եալ զօրաւթ մալ մնոց կոռուել
մեծամեծս և ծանունս հաջեն . իբ այս նէ 'ի ձեռն
հաջմանն երևեցուցանել զիարելն || . 'Ի պատմաբ
Աշետանշէ : Սոյնպէս և այլքն :

Յարացուցական : Ըստ այսմ . ըստ որոշմ . ո բահեաօշինով ի մէն
շնորհենու . Առ . զնորդինակ .

- *ՏՌ մեր առաքեցաւ 'ի հօրե քարոզ հեթանոսաց . ըստ
այսմ . եղի զքեզ յունտ սզգի և 'ի լոյս հեթանոսաց || .
Անոնք շարժական :

- *Այլք ծնեալը 'ի փարթամուն , և հոգւով աղքատք .
ըստ ուսում՝ աբրահամ և յովլը || . Լուծք . սուլ . 50 :
- *Եւ 'ի մեռեալս գտանին սիրելիք նիդ . ուսուն՝ աբրահամ ,
իսահակ , յակոբ || . Նոհայ . յոհ . 13 . 1 :

- *Ոյք և բնակեալ էին 'ունչ ի մէն իբրու յանքոյթ հան-
գըտարանի || . 'Ի գետ ալեռոյց :

- *Զմեծամեծսն հնազանդէ մեզ . շնորհ օտենոն , զփիղս , զուղ-
տըս . զառիւծս , զինձս և զյուլազս || . Եւշն . 34 :

- Ըստ այսմ վարին և հարցական մակրայքս 'Հեղին . գիւղը .
գիւղ . գիւղ . ուրեն . ուրեն . ուրեն . ուրեն . Առ :

- Եւս և բառքս 'ուրենին ինչ . իբր - գնալադարս . օրենքի
աշակեռ . Առ : Այլ սք չեն 'ի գործածութե , բայց եթե
Կրանս մակացութեց . ոոկ 'ի բերականութե , 'ի տրամա-
բանութե . Առ . զոր օրինակ .

***Տ**րամագրութեա տանը օրք են պիտայառք և արտ-
գափափակք 41 Ան Ձեզն աթիւն և ցրտութե ։ Դուք ։
սպառք ։ 4 ։ 2 ։ Այսակէս և այլքն ։

Պատճառական. Զի ։ գալով ։ Գրաւածի վի ։ պահով ։ և
վի ։ զի ։ Աթե վի ։ Աթե վի ։ Եթե վի ։ որպէս վի ։ ու լի վի ։
ոյս վի ։ ոմոց վի ։ ոյն վի ։ ոյնու վի ։ և այն վի ։ առաջ
առի վի ։ Բնէ ։ օրոշեաւ ։ որպէս ։ ու ու ։ Առ ։ զի ։
օրինակ ։

*]¹ Σουεγαράτ² ε πλέ³ μαριπούθη⁴ ήτε ραφανί⁵ εψη⁶ τε⁷ ρικέρε⁸
βιρτού⁹ και μή¹⁰ ηριαμέτε¹¹ θε¹² και ηριαμέτη¹³ . γη¹⁴ Αχ¹⁵ μαριπού¹⁶
θη¹⁷ μη¹⁸ ή¹⁹ , και μαριπούθη²⁰ 'η²¹ ηριαμή²² || . Ε²³ ιντ²⁴ . Ε²⁵ *
*]¹ Φορμαλού² γη³ ηαβανιδέ⁴ γιω⁵ οδη⁶ ρινη⁷ αριαδ⁸ 'η⁹ ηριαμη¹⁰
ανη¹¹ , φερε¹² ή¹³ ανη¹⁴ δη¹⁵ ρικιαλω¹⁶ 'η¹⁷ ηαμη¹⁸ ηαμη¹⁹
ση²⁰ ή²¹ ερη²² || . Σ²³ δε²⁴ . 9 :

*Հասցե նմ յանկարծակի կողություն ապահանութե ։ Ի՞ւ ոչ
ոչ հանդերձեալ պահին չարեաց նը պատիժք պատուա
հասից ։ Վեցօր 7 ։

*Մեղ հարկ եղել 'ի սիրոյ բարեկամոց՝ ըստ մերում
տկարութե, ապա ինեալ յայ չնորհան' միսիլ 'ի խնդիր
ճառից ։ Տառապանք չ յուտացեալ ևս վատահ է մեք յու-
ղեղ ունիդրաց մուսկը թի ։ Եղանձ ։ 5 ։

* Ծեն ինչ զարմանք , թէ նսքա (դր հըեշտակք) արա-
լածոյ անուշամքքս անուշանին . առ և նոցա արարի չն
ոց գարշի զայնպիսի անուշան դինքեամք առևտու վասն
երեք երեք տեսչուեցի . Նոյն . 23 . Սոյնպէս եռութիւնը
Հետեղական : Առ այսորին . առ այսորին . առ այսորին . առ

*Այս կամին ՚ի սէլն խոնացնիլ. այլ բռուն հարկանեա

զայլ հարծեաց : թե նոքա զմերս առեւ ։ զի այս
ուշին և՝ ի մէնջ ատեսցին : կումբեն և կեղեքեն և հայ-
հոյեն զմեզ : յաւագու ուսուշին և՝ ի մէնջ հայհոյեն-
ցին ։ Լոմք : արեն :

*Խորհեցան կամառոր հնազանդ լինել թագարորին խո-
րովու . սին եթ՝ գրեն առ նա թուղթ ։ Խորեն : 3 .
48 . Սոյնպէս և այլքն :

Մակաբերական . Ոււեմն . աղա . աղա և . աղա ուրբեմն . նա
ուրբեմն . յիրափ ուրբեմն . աղաւեն . բա . են . զըր օրինակա
*Ա՛շ է արժան մարդոյ խառնել զմեզը և լեղոյ . ուս-
քէն եթէ պահեսցէ ոք՝ ի հայե և՝ ի ջոյ, մի խառ-
նեսցէ նա ՚ի պահս իւր անէնս նզովից և բամբասանս
հայհոյութեն ։ Մծբ . 3 :

*Եթէ հուր առանց նիւթոյ շիջանի, աղա և յանկութեն
՚ի պահոցը ։ Յանդադապում . 9 :

*Առքայութին երկնից բունարատի, և բուռունք յափրջ-
տակեն զնա . աղա ուրբեմն չէ հնար ծուլութեն հասա-
նելնմա ։ Ույեւեւան . 2 . 8 :

*Եթէ ըդիմակաց քզէն, աղաւենոց եկը թոյլ առնել
լինել եղելոցն ։ Նոյն . 2 . 18 :

*Աղա թէ ես զփառս առաքչին իմում ինդրեմ, բա
ընդէ՞ր կամիցիմ այլինչ քան վնորայն ռւսուցանել ։
Նոյն . 2 . 3 :

Ակզմանորական . Արտ . աշւուշ . ինչ արտ . Եայց արդէ
և արդ . ին . աղաւեն . նա առանին . են . օրինակա
*Խճեան ուսուցին անողոլմքն, եթէ չէ պարս ողոր-
մել . արդ՝ իւրեանց ախտինն դատի զնն (տին) ։
Սարդն զարդապէպ . ՚ի են . յան . 6 :

*Աւ արտ յուսապին յան հզօր, և ոչ ՚ի մայուս և ՚ի
քարին ։ Գուրք . եայ . 10 :

*Աւ մեղանչէ օրինաղանց է . ինչ որ զօրէնսն լուծանէ,
զինչ է անուն նը ։ Լոմքուն . ՚ի են . աղաւուշէ և
*Աղաւեն . որ գլխոյն հայրէ , նոյն ևմարդնոյն ։ Խորուց

*Նո՞ւ տառակի աղղեղեայի աղամաց տն զըրութեանց այդ ամ || .
Եսոյ 4լ 5 համար 9 :

Թարմանտար • թէ • եւե • և եւ • զէ • և զէ • Յո , կամ
Եայ • Յոմ • որ • զըրօրինակ :

*Մի տար գիտելթ շնամելոյն , եւ ՚ի խոռվութեան է ը
քեզ պահապան քո || . Խոռվով . ՚ի եկածուն ժամերեւէ

*Ո՛լոք համարձակեցի , եւե սուրբ իսէ ՚ի մեղաց || .

Առաջ 20 9 ՚ի ձեռադիրու :

*Լուսոյ և կենաց լինին պատճառ (նբ գիրք) քննողաց
նոցաց ըստ ասացելոյն , Արագ են բանք քո ոտից իմոց .

և բե՛լցու են հրամանք քո ՚ի վրեւկը || . Ընօհու ըլուա

*Յարդեանցն հաւատացաք և ծանեաք , զէ զորդին իւր մի-
ածին եռ վասն մեր , և զէ զհոգին սուրբ պարգևեաց
մեզ || . Սուրբին առ յոզէ 7 :

*Բանիւք ասէ՝ Յո սիրեմ զան , և յարդեանցն սշակա-
սեալ գտանի || . ՚ի նոյն :

*Տուր զիրտգ ամ . և յորժամ ցամատ խորհուրդ ,
դու ասած ցունիմ սիրած ու ցամատմ || . Նեղու :

Գ. Հ. ՈՒ Խ. Ի Ա.

Յաղաց, Մահուրէնէց :

Տ ևսակի միջարկութեց են բաղումք . Երանական
ըլղձական . զարմացական . զարհուրական . հա-
ռացական . եղկական . և աղական . ցաւակցական . կոչա-
կան . բացական չական . յորդորական . խնդական . գովողա-
կան . հեգնական . արհամարհական . երգիծական :

Կասառ թէպէտ կան բազում միջարկութեք . այլ մեք
զգարծածականն և եթ կարգեսցուք աստ լնդ իւրա-
քանչիւը տեսակօք :

Երանական . Երանի . երանի թէ . երանի եւե . զըր օրինակ .
Երանի վաստակոցդ ձերոց , որում ես ցանկացաց || .
Ուշէ . գոլ . լուսան :

- *իշտման եւ երազմիայն եք (մեծութնի), և ոչառվթ
տանջանաց || . Պետք զարդարելու . կ նէն . եսոյ . 41. 29 :
- *երանի եւ մարմնով և եթ էաք ՚ի գերութե, և ոչ ը
նմին ևս հոգւով և մտօք || . Սուր . յորդ . 3 . յորդ :
- Ըղձական**, կամ յօժարական . Ակարծ . յակարծ . եւ թէ .
ոչ . զըս օրինակ, *Ակարծ երթայր տր իմառաջի
մարդարեին այ || . 4 . Թագ . 5 . 3 :
- *խակ յանիութ գոյր միջնորդ, և յանդիմանեք, և լինե՞ն
մէջ երկոցունց || . Յէ . 9 . 33 :
- *իշտման յաւելից հայել գրազմախարտակելի տապանակ
մարմնոց իմոյ նորոգեալ || . Նոր . 25 :
- *Ո՞ւ որպիսեաց մեզ պէտք են բանից և ժուժկալու
թե, հաւասարեցուցանել չորհին և ողորմութեն ըզ-
բանս || . Խռոր . 15 . 9 :

- Զարմայական**, Ո . ոչ . ոչ եւ . Ենթ . զի՞ր օրինակ . *Ո՞ւ մե-
ծի անպատում սքանչելեց չորհացու || . Կոշ . 13 . 33 :
- *Ո՞ւ զի՞նչ զօրութենէ՝ որ լուսաւորեաց դքեզ || . Դասուա-
- *Ո՞ւ բանի անջափ են խնամքն քո՞ի . զի՞նրդ զծածուկ
կամս հօրն յայսնեաց մեզ || . Խռոր . 15 . 20 :
- *Բա՞նէ՝ զի՞նրդ վեսպ եղեք ՚ի չարութե թշնամոյն || .
Առոր հաց . 41 . 26 . պատրմութե . 20 :

- Զարհուրական** . Ոչ . ո . ո . ոհ . ոհ . ոհ . զարդարինակ .
*Ո՞ւ որպիսի ահ և գոլումն եկեսցէ ՚ի վը մեր յայնժամ .
որ որպիսի զեղջ կալցի զմեզ || . Առոր հաց . 2 :
- *Ո՞ւ , փախերն քյուրէ հիւսիսոյ . . . ՚ի սիսն դիմեալ
ապրեցարուք || . Զատոր . 2 . 6 . Յառագու :
- *Ո՞ւ որաշարեաց տր զերիս թագաւորս եկեալ , տալ զարուա
՚ի ձեռու մոլաբայ || . 4 . Թագ . 3 . 10 :
- *Ո՞ւ ոհ օր յզի մերձ է օր տն , օր միգի . հասեալէ լախ-
հան աղբաց || : Ելլէ . 30 . 2 :

- Հառաջական** . Ոհ . ոհ եւ . ոչ . զնորինակ . *Ո՞ւ մայր
իմ՝ ընդդի՞ն նար զի՞ս այր դատապարտեալ տեսանիւ
զթ շնչառութես մարդկան || . Գոշ . ըստ :

*Ո՞ւ ը

*Ո՞հ ւէ կարող ընկեր Խլելզիտուշ իմ ։ Ապր հայ ։ 16³
*Գոչեաց մեծաձայն, և ասէ . ո՞շ թշունառութես ...
մարդ մի խնդրեմ խօսիլ ընդ նմա, և ոչ գասնեմ ։
Դուռը ։

Եղկական, կամ ողբական ։ Եղանք ։ զայ ։ այ զայ ։ այ
ոջ ։ Էսքէ ։ զորօրինակ ։

*Եշշո՞ւ՝ որ չարջարեայն զքեզ ։ Բարդու ։ 4 ։ 31 ։
*Մեղ զմ՝ թշունառականացս՝ յաղագս մոտանորական
կուրութես ։ Լամէ ։ սաղ ։ 118 ։
*Դու կոչեցեց զժամանակն զպն ։ և եղեինք զմ՝ զո՞յ ։

Ուշ ։ 1 ։ 21 ։

*Ո՞հ որոց թողելիսէ զձանդարհս ուղիղս ։ Առանք 2 ։ 13 ։
*Ո՞շ քանի մեծ է կուրութիւնն ինչ լի ։ յուրան բարձր
ըութե մարտաց մերկանալով կողոպտեցին զանձինս իւս
ըանց ։ Խոնդոր ։ 2 ։ 32 ։
*Քո՞նք կուրութե մատացն, և անհնարին անզգամուեն ։

Սարդ ։ յանք ։ 2 ։ յորդուուք ։

Աւաղական ։ Առող զայ ։ ոջ ։ զորօրինակ ։ *Առաջ ո՞ւը
այրարատեան գունդը և ասքանազեան զօրն ։ Մարդու ։
*Առաջ զի անօրէնտթե զամ աւու օս կենաց իմոց ան-
ցուցի ։ Ապր հայ ։ Գլուխ ։ 19 ։
*Ո՞հ ես մեղայ նման նմին և յանցսնդ մօրն և ային ։ Յունք
*Ո՞շ գիւրապատիը մարմին երկրածին, որովիք ձայնար-
կութեամբը զքեզ աւալեցից ։ Սարեն ։ 48 ։

Յաւակցական ։ Ու ։ ո՞ն ։ զայ զայ ։ զորօրինակ ։ *Ո՞շ
Հնարիմաց խորամանկութեան ովորմելի բնութեանս ան-
ողորմ թշնամացն ։ Լամէ ։ սաղ ։ 55 ։
*Ո՞մինչ ցմահ Շինէին եղբարքս այս ։ Ապր հայ ։ 58 ։
*Ո՞հ քանի պակասութիւն է մեզ և երկրի մեկնիլ ՚ի
մէնջ սրբոյն մեծին անտոնի ։ Դուռը ։ 26 ։ 19 ։
*Առաջ զի քաղաք մեծ, որով անքն մեծանայաք ։

Ցոյս ։ 18 ։ 19 ։

Կոչական ։ Ու ։ ո՞ զորօրինակ ։ *Ո՞շ ուրք զքեզ ելէք զզէնն
քնի ։

քնի՝ ուսարուք զգործ պատելազմի || . Մէջ . 7 :
 *Յայտղիսի ահօդին սղառնալեաց պարտ է եւ երկնչել
 և դողլ մեզ և սիրելիք || . Սարհ . յակ . 9 . 3 :
 Բայական շական , կտմ խրոխտական . Ա) . ով . օւ . զըլ
 օրինակ .

*Ո՞ւ դառնացեալ ծեր , զի՞ կայ իմ և քո , զի հա-
 լածես զիս || . Արտ հարց . 26 . 15 :
 *Ո՞ւ յիմար դու , զիարդ այլոց մաքրիչ (լինիս) , և ոչ
 անձին || . իդաք . 6 . 43 :
 *Օ՞ւ իմիտ առո , զայն կամին ասել , եթէ թագաւոր է
 հրեեց || . Նախոյ . 18 . 34 :
 Յորդուրական . Ալէ . հասայ . եւր օ օն . օն աւեալ . զըլ
 օրինակ .

*Ո՞ւ եկ դու՝ ընկալ՝ ի լսելիս քո զասացեալն իմարդա-
 րէէն . || . Մահեաք . առ անբակամ :

*Համայս առաքինիք՝ եհաս ժամպակման մերոյ || . Եղշ . 8 :

*Բէի՛ աստանօր բացցուք զածային գիրք , յորս գաանեմք
 զաշմարտութեանն հանապարհ || . Գուշ . ըստ :

*Օ՞ւ եկայք՝ ի վեր յերկինս ելեալ մացուք , ոչ տեղեալ
 և բանիւք , այլ գթուլ և մտօք || . Ասէտ . ու . 1 :

*Իսկ արդ՝ բանդի յայտնապէս ՚ի շորհաց վրիպեցաք ,
 օ՞ն առաջալ մեր՝ յերկըրդն դիմեացուք || . Ասէտ . նոր .
 4. 1 . համոք . 1 :

Խոնդական , կամ ախորժական . Վաշ . զաշ զաշ . սիս .
 զըրօրինակ .

*Վաշ՝ ինձ , զի ջեռայ , և տեսի զկրակ || . Եասոյ . 44 . 16 :
 *Վաշ՝ զաշ՝ անձանց մերոյ , զի ընկլուզաք զնա || . Սաշ . 34 . 25 :
 *Ծափէին և երգելով ասէին , մհ ոհ պամբոյ ժպաե-
 ցաւ || . Արտ հարց . 11 :

Գուլողական . Ոզ . 1 . զըրօրինակ . *Ո՞ւ քանի՛ ան չափ է
 մարդ ասիրութիւն նորա . զիարդ զոր առնու՝ բազմա-
 պառիկ հատուցանէ || . իդաք . 12 . 37 :
 *Ո՞ւ ամենաքարի բնութեանն . զըրայի ինչ նուեւ
 ընկալաւ .

- լոհալաւ յորդիհաւոյ ձեռաւ || ։ Խէնար 7 ։ 46 ։
 *Ո՞ մեծի զօրութեանն՝ որ արար զայն || ։ Ուն ։ 2 ։ 4 ։
 Նեգիական ։ Վահ ։ հայոց ։ զորօշինակ ։ * Վահ եղե
 աղամիբը զմի ՚ի մէնց ։ Եւնիսյո ՚ի հէն ։ ուրան ։
 ջուսի ։
- *Համապ նախ զայր արք || ։ Եսայ 9 ։ 11 ։
- Արհամարական** , կամ ծանակական ։ Վահ ։ զու չոշ ։ ո ։
 ոհ ոհ ։ զորօշինակ ։
- *Ա ն նոյա անմըռութեանն || ։ Ունէնւան ։ 2 ։ 3 ։
 *Վո՞ւ զո՞ւ ՚ի վերայ գարշելեացն և չարեաց տանն ինչի || ։
 Եւն ։ 6 ։ 11 ։
- *Ո՞ կարի է առասողելս ։ այլ և առասողելեաց առաս-
 ողել || ։ Խոր 2 ։ 7 ։
- *Ըլտուկեցին միաբան ։ ո՛հ ո՛հ արդարն մոլորեցաւ || ։
 Յայնման ։ հոկի ։ 23 ։
- Երգիծական** . Վահ ։ զու չոշ ։ զորօշինակ ։ *Եթէ ունհար
 եղէ ՚ի վր գլուման թշնամոյ իմոյ , և առայի ՚ի սրտի
 իմում զո՞ւ , ապա լունից ունկն իմ զանենա իմ || ։
 Յուն ։ 31 ։ 29 ։
- *Կը սոցեն զամօթ առ ժամայն վաղվաղակի ոյց առեին
 ինձ զո՞ւ զո՞ւ || ։ Սուլ 39 ։ 16 ։
- Գտանին և այլ պէսպէս միջարկութեք , որք չեն այնշատ
 ՚ի գործածութեք ։ վուկ ոչ դնեմք զնա աստ ։ այլ
 յերեւէ մասին ։ 41 ։ 28 ։

Ասակի ուսումն մասին ։

ՔԵՐԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆԱ:

Գ.Լ.

Է.Հ.

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ:

Ցաղացա գործածութեն մասանց բանի:

2

1.	Ցաղացա հոլվան տնօւնոց ։	2
	Ցաղացա հոլվան հոլվան տնօւնոց ։	4
2.	Ցաղացա յարաշ նոլովան տնօւնոց ։	37
3.	Ցաղացա հոլվան թշոյան տնօւնոց ։	42
4.	Ցաղացա հոլվան գյեռանունոց ։	48
5.	Ցաղացա խոնարհման Բայից ըստ Հովհաննեց ։	
	Եւ նույն յաղացա խոնարհման եսին Ծայից ։	54
6.	Խոնարհման ներդրման Բայից ըստ առաջին Լուս- պատճենի ։	58
7.	Խոնարհման ակցուական Ծայից ։	69
8.	Խոնարհման ներդրման Բայից ըստ երրորդ Հովհաննեց ։	
	Եւրոպ ամերիկան ։	73
9.	Խոնարհման ներդրման Բայից ըստ երրորդ Հովհաննեց ։	82
10.	Խոնարհման ներդրման Բայից ըստ առաջին Հովհաննեց ։	90
11.	Խոնարհման ներդրման էլերու Հովհաննեց Բայից ըստ երրորդ Հովհաննեց ։	94
12.	Խոնարհման ներդրման Հովհաննեց Բայից ըստ երրորդ Հովհաննեց ։	102
13.	Խոնարհման յայնութեան Բայից ։	106
14.	Խոնարհման հոմարով Բայից ։	112
15.	Ցաղացա խոնարհման անդամներ Ծայից ։	115
16.	Ցաղացա խոնարհման ողովուառութեան Բայից ։	122
17.	Խոնարհման դժմաշար Բայից ։	130
18.	Ցաղացա խոնարհութեան ։	132
19.	Ցաղացա Տուբայից ։	139
20.	Ցաղացա շաղկանց ։	151
21.	Ցաղացա Ազգութեան ։	159

* ~~~~~ *

وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَلِلْمُؤْمِنَاتِ
وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَلِلْمُؤْمِنَاتِ

وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَلِلْمُؤْمِنَاتِ
وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَلِلْمُؤْمِنَاتِ

وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَلِلْمُؤْمِنَاتِ
وَلِلْمُؤْمِنِينَ
وَلِلْمُؤْمِنَاتِ

